



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-190-02

Druk nr 965
Warszawa, 4 października 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw** wraz z projektami podstawowych aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z wyrazami szacunku
(-) Leszek Miller

U S T A W A

z dnia

2002 r.

o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)²⁾ wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 uchyla się § 1a;

2) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. W razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez pełnomocnika niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych.”;

3) w art. 16, w art. 18 w § 1 i w § 2, w art. 114 w § 2, w art. 185 w § 1, w art. 193 w § 2, w art. 204 w § 2, w art. 205, w art. 311, w art. 477 w § 1, w art. 507, w art. 568 w § 1, w art. 569 w § 1, w art. 628, w art. 683, w art. 696 w § 1, w art. 701 w § 1, w art. 702 w § 2, w art. 704 w § 1, w art. 706 w § 2, w art. 758, w art. 781 w § 2, w art. 810, w art. 880, w art. 926 w § 1, w art. 1137 i w art. 1148 w § 1 użyte w różnej liczbie i przypadku wyrazy „sąd powiatowy” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „sąd rejonowy”;

4) w art. 16, w art. 17, w art. 18 w § 1 i w § 2, w art. 193 w § 2, w art. 204 w § 2, w art. 205, w art. 367 w § 2, w art. 379 w pkt 6, w art. 507, w art. 544 w § 1, w art. 691¹ w § 2, w art. 926 w § 1, w art. 1148 w § 1, w art. 1151 w § 1 i w § 3 użyte w różnej liczbie i przypadku wyrazy „sąd wojewódzki” zastępuje się użytymi w odpowiedniej liczbie i przypadku wyrazami „sąd okręgowy”;

5) w art. 17:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) o ochronę praw autorskich i pokrewnych, jak również dotyczących wynalazków, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i topografii układów scalonych oraz o ochronę innych praw na dobrach niematerialnych,”

b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

wyrazy „trzydzieści tysięcy złotych” zastępuje się wyrazami „pięćdziesiąt tysięcy złotych”,

„4) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa pięćdziesiąt tysięcy złotych, oprócz spraw o alimenty, o naruszenie posiadania i o zniesienie wspólności majątkowej między małżonkami oraz spraw o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,”

c) pkt 5 uchyla się;

6) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art. 33. Powództwo o roszczenie majątkowe przeciwko przedsiębiorcy można wytoczyć przed sąd, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału.”;

7) po art. 37 dodaje się art. 37¹ w brzmieniu:

„Art. 37¹. § 1. Powództwo przeciwko zobowiązanemu z weksła lub czeku można wytoczyć przed sąd miejsca płatności.

§ 2. Kilku zobowiązanych z weksła lub czeku można łącznie pozwać przed sąd miejsca płatności lub sąd właściwości ogólnej dla akceptanta albo wystawcy weksła własnego lub czeku.”;

8) po art. 47 dodaje się art. 47¹ w brzmieniu:

„Art. 47¹. W wypadkach wskazanych w ustawie czynności w postępowaniu cywilnym może wykonywać referendarz sądowy. W zakresie powierzonych mu czynności referendarz

sądowy ma kompetencje sądu, chyba że ustawa stanowi inaczej.”;

9) art. 61 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W sprawach o roszczenia alimentacyjne oraz w sprawach o ochronę konsumentów organizacje społeczne, których zadanie nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej, mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli.

§ 2. W sprawach wymienionych w paragrafie poprzedzającym organizacja taka może wstąpić do postępowania w każdym jego stadium.

§ 3. Organizacje społeczne, do których zadań statutowych należy ochrona środowiska, ochrona konsumentów albo ochrona praw z tytułu wynalazczości, mogą w sprawach z tego zakresu wstąpić, za zgodą powoda, do postępowania w każdym jego stadium.

§ 4. Organizacje społeczne, do których zadań statutowych należy ochrona równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednio lub pośrednio zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli, mogą w sprawach o roszczenia z tego zakresu wytaczać za zgodą obywateli powództwa na ich rzecz oraz, za zgodą powoda, wstępować do postępowania w każdym jego stadium.

§ 5. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze rozporządzenia, wykazy organizacji o których mowa w § 1, 3 i 4.”;

10) w art. 87 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem strony, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.”;

11) po art. 87 dodaje się art. 87¹ w brzmieniu:

„Art. 87¹. § 1. W postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych.

§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, gdy stroną, jej przedstawicielem lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną lub jej przedstawicielem jest adwokat lub radca prawny.”;

12) art. 109 otrzymuje brzmienie:

„Art. 109. Roszczenie o zwrot kosztów wygasa, jeśli strona najpóźniej przed zamknięciem rozprawy bezpośrednio poprzedzającej wydanie orzeczenia nie złoży sądowi spisu kosztów albo nie zgłosi wniosku o przyznanie kosztów według norm przepisanych. Jednakże o kosztach należnych stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego sąd orzeka z urzędu.”;

13) w art. 126 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno ponadto zawierać oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz przedmiotu sporu, pisma zaś dalsze - sygnaturę akt.”;

14) w art. 130 dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Pisma procesowe sporządzone z naruszeniem art. 87¹ podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia braków, chyba że ustawa stanowi inaczej.”;

15) w art. 130¹:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przewodniczący zwraca stronie pismo, które powinno być wniesione na urzędowym formularzu – bez wzywania do jego poprawienia lub uzupełnienia – jeżeli nie zostało wniesione na takim formularzu albo jeżeli na skutek niezachowania innych warunków formalnych nie może otrzymać prawidłowego biegu.

Sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty lub sprzeciw od nakazu zapłaty sąd odrzuca.”,

b) § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Uzasadnienie zarządzenia o zwrocie pisma oraz postanowienia o odrzuceniu sprzeciwu od wyroku zaocznego, zarzutów i sprzeciwu od nakazu zapłaty powinno zawierać wskazanie braków, jakimi pismo, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty lub sprzeciw od nakazu zapłaty były dotknięte, oraz pouczenie o skutkach zwrotu lub odrzucenia oraz ponownego wniesienia.

§ 4. W terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie pozwu oraz postanowienia o odrzuceniu sprzeciwu od wyroku zaocznego, zarzutów i sprzeciwu od nakazu zapłaty strona może ponownie wnieść pozew, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty lub sprzeciw od nakazu zapłaty. Jeżeli pozew, sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty lub sprzeciw od nakazu zapłaty nie są dotknięte brakami, wywołują skutek od daty pierwotnego wniesienia. Skutek taki nie następuje w razie kolejnego zwrotu pozwu lub odrzucenia sprzeciwu od wyroku zaocznego, zarzutów i sprzeciwu od nakazu zapłaty.”;

16) w art. 133 uchyla się § 2b;

17) w art. 137 w § 1, w art. 476 w § 2 w pkt 5 i w § 5 w pkt 2 w lit. d) i w art. 765 w § 1 użyte w różnym przypadku wyrazy „Milicja Obywatelska” zastępuje się użytym w odpowiednim przypadku wyrazem „Policja”;

18) w art. 139 w § 1 i w § 2, w art. 144 w § 2 i w art. 945 w § 2 wyrazy „prezydium właściwej rady narodowej” zastępuje się wyrazami „zarządu gminy”;

19) w art. 139 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Pisma dla osób prawnych, organizacji, osób fizycznych podlegających wpisowi do rejestru na podstawie odrębnych przepisów - w razie niemożności doręczenia w sposób przewidziany w artykułach poprzedzających z uwagi na

nieujawnienie w rejestrze zmiany adresu - pozostawia się w aktach sprawy ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest sądowi znany.”;

20) art. 161 otrzymuje brzmienie:

„Art. 161. W toku posiedzenia wnioski, oświadczenia, uzupełnienia i sprostowania wniosków i oświadczeń można zamieścić w załączniku do protokołu. Gdy stronę zastępuje adwokat, radca prawny lub rzecznik patentowy, przewodniczący może zażądać złożenia takiego załącznika w wyznaczonym terminie.”;

21) w art. 174:

a) w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) jeżeli ogłoszono upadłość strony, a spór dotyczy przedmiotu wchodzącego w skład masy upadłości.”;

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W wypadkach wymienionych w pkt 1 i 4 paragrafu poprzedzającego zawieszenie ma skutek od chwili zdarzeń, które je spowodowały. Zawieszając postępowanie, sąd z urzędu uchyla orzeczenia wydane po nastąpieniu tych zdarzeń, chyba że nastąpiły one po zamknięciu rozprawy.”;

22) po art. 175 dodaje się art. 175¹ w brzmieniu:

„Art. 175¹. Jeżeli zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych jest obowiązkowe, w razie śmierci adwokata lub radcy prawnego, skreślenia z listy adwokatów lub radców prawnych, utraty możliwości wykonywania zawodu albo utraty zdolności procesowej, sąd zawiesza postępowanie z urzędu, wyznaczając odpowiedni termin do wskazania innego adwokata lub radcy prawnego, i po upływie tego terminu podejmuje postępowanie. Przepis art. 175 stosuje się odpowiednio.”;

23) w art. 177 § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) jeżeli rozstrzygnięcie sprawy zależy od uprzedniej decyzji organu administracji publicznej,”;

24) w art. 182:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd umarza postępowanie zawieszone na zgodny wniosek stron lub na wniosek spadkobiercy, jak również z przyczyn wskazanych w art. 177 § 1 pkt 5 i 6, jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu lat trzech od daty postanowienia o zawieszeniu. Ponadto sąd umorzy postępowanie w razie stwierdzenia braku następcy prawnego strony, która utraciła zdolność sądową, a w każdym razie po upływie lat trzech od daty postanowienia o zawieszeniu z tej przyczyny. Sąd także umorzy postępowanie w razie śmierci strony po upływie lat dziesięciu od daty postanowienia o zawieszeniu postępowania z tej przyczyny.”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Umorzenie zawieszzonego postępowania przez sąd wyższej instancji powoduje uprawomocnienie się zaskarżonego orzeczenia, z wyjątkiem spraw o unieważnienie małżeństwa lub o rozwód oraz o ustalenie nieistnienia małżeństwa, w których postępowanie umarza się wówczas w całości.”,

25) art. 184 otrzymuje brzmienie:

„Art. 184. Sprawy cywilne, których charakter na to zezwala, mogą być uregulowane drogą ugody zawartej przed wniesieniem pozwu. Sąd uzna ugodę za niedopuszczalną, jeżeli jej treść jest niezgodna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.”;

26) w art. 207 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Stronę reprezentowaną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego przewodniczący może zobowiązać do złożenia w wyznaczonym terminie pisma przygotowawczego, w

którym strona jest obowiązana do powołania wszystkich twierdzeń, zarzutów i dowodów pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku dalszego postępowania.”;

27) art. 212 otrzymuje brzmienie:

„Art. 212. Przewodniczący, jeżeli to możliwe, jeszcze przed wszczęciem postępowania dowodowego powinien przez zadawanie pytań stronom ustalić, jakie z istotnych okoliczności sprawy są między nimi sporne, i dążyć do ich wyjaśnienia. W razie uzasadnionej potrzeby może udzielić stronom niezbędnych pouczeń, a stosownie do okoliczności zwraca im uwagę na celowość ustanowienia pełnomocnika procesowego w sprawach o alimenty i o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym przewodniczący może pouczyć powoda o roszczeniach wynikających z przytoczonych przez niego faktów.”;

28) art. 224 otrzymuje brzmienie:

„Art. 224. § 1. Przewodniczący zamyka rozprawę po przeprowadzeniu dowodów i udzieleniu głosu stronom.

§ 2. Można zamknąć rozprawę również w wypadku, gdy ma być przeprowadzony jeszcze dowód przez sędziego wyznaczonego lub przez sąd wezwany albo gdy ma być przeprowadzony dowód z akt lub wyjaśnień organów administracji publicznej, a rozprawę co do tych dowodów sąd uzna za zbyteczną.”;

29) art. 229 otrzymuje brzmienie:

„Art. 229. Nie wymagają również dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości.”;

30) art. 244 otrzymuje brzmienie:

„Art. 244. § 1. Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy administracji

publicznej w ich zakresie działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.

§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzonych przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organizacje społeczne w zakresie poruczonych im przez ustawę spraw z dziedziny administracji publicznej.”;

31) w art. 250 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli dokument znajduje się w aktach organu administracji publicznej, wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ odpis lub wyciąg z dokumentu. Udzielenia odpisu lub wyciągu zażąda sąd, jeżeli strona sama uzyskać go nie może.”;

32) w art. 315 uchyla się § 2;

33) w art. 317 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd może wydać wyrok częściowy, jeżeli nadaje się do rozstrzygnięcia tylko część żądania lub niektóre z żądań pozwu; to samo dotyczy powództwa wzajemnego.”;

34) w art. 321 uchyla się § 2;

35) w art. 326 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Ogłoszenia wyroku dokonuje się przez odczytanie sentencji. Po ogłoszeniu sentencji przewodniczący lub sędzia sprawozdawca podaje ustnie zasadnicze powody rozstrzygnięcia, może jednak tego zaniechać, jeżeli sprawa była rozoznawana przy drzwiach zamkniętych.”;

36) art. 327 otrzymuje brzmienie:

„Art. 327. § 1. Stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego, obecnej przy ogłoszeniu wyroku, przewodniczący udzieli wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środka zaskarżenia. Jeżeli zastępstwo

stron przez adwokatów lub radców prawnych jest obowiązkowe, należy pouczyć stronę o treści przepisów o obowiązkowym zastępstwie oraz o skutkach niezastosowania się do tych przepisów.

§ 2. Stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego, która na skutek pozbawienia wolności była nieobecna przy ogłoszeniu wyroku, sąd z urzędu w ciągu tygodnia od dnia ogłoszenia wyroku doręcza odpis jego sentencji z pouczeniem o terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia.”;

37) art. 329 otrzymuje brzmienie:

„Art. 329. Uzasadnienie wyroku sporządza się w terminie tygodniowym od dnia złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia, a gdy wniosek taki nie był zgłoszony - od dnia zaskarżenia wyroku. W sprawie zawilej, w razie niemożności sporządzenia uzasadnienia w terminie, prezes sądu może przedłużyć ten termin na czas oznaczony, nie dłuższy niż trzydzieści dni.”;

38) w art. 339 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W tym wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.”;

39) po art. 343 dodaje się art. 343¹ w brzmieniu:

„Art. 343¹. Jeżeli po wydaniu wyroku zaocznego okaże się, że pozwany w chwili wniesienia pozwu nie miał zdolności sądowej, zdolności procesowej albo organu powołanego do jego reprezentowania, a braki te nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie zgodnie z przepisami kodeksu, sąd z urzędu uchyla wyrok zaoczny i wydaje odpowiednie postanowienie.”;

40) w art. 357 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Postanowienia wydane na posiedzeniu niejawnym sąd doręcza z urzędu obu stronom, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Gdy stronie przysługuje środek zaskarżenia, postanowienie należy doręczyć z uzasadnieniem; doręczając postanowienie należy pouczyć stronę występującą w sprawie bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego o dopuszczalności, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia.”;

41) w art. 365 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby.”;

42) po art. 370 dodaje się art. 370¹ w brzmieniu:

„Art. 370¹. Apelację sporządzoną przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego, nie spełniającą wymagań określonych w art. 368 § 1 pkt 1 - 3 i 5, sąd pierwszej instancji odrzuca bez wzywania do usunięcia tych braków, zawiadamiając o tym właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik.”;

43) w art. 387 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Sąd drugiej instancji uzasadnia z urzędu wyrok oraz postanowienie kończące postępowanie w sprawie. W sprawach, w których apelację oddalono, uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zażądała doręczenia jej wyroku z uzasadnieniem.

§ 2. Sporządzenie uzasadnienia powinno nastąpić w terminie dwóch tygodni od dnia ogłoszenia sentencji orzeczenia. Jeżeli ogłoszenia nie było, termin ten liczy się od dnia wydania orzeczenia. W sprawach, w których apelację oddalono, uzasadnienie sporządza się w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia wniosku.”;

44) w art. 391 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie cofnięcia apelacji sąd drugiej instancji umarza postępowanie apelacyjne i orzeka o kosztach jak przy cofnięciu pozwu. Gdy cofnięcie apelacji nastąpiło przed sądem pierwszej instancji, postępowanie umarza sąd pierwszej instancji.”;

45) w art. 393 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. O odmowie przyjęcia kasacji do rozpoznania Sąd Najwyższy orzeka na posiedzeniu niejawnym.”;

46) art. 393² uchyla się;

47) w art. 393³ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Ponadto kasacja powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a w sprawach o prawa majątkowe powinna zawierać oznaczenie wartości przedmiotu zaskarżenia. Do kasacji dołącza się także dwa jej odpisy przeznaczone do akt Sądu Najwyższego oraz dla Prokuratora Generalnego.”;

48) w art. 393⁴ uchyla się § 2;

49) art. 393⁵ otrzymuje brzmienie:

„Art. 393⁵. § 1. Jeżeli kasacja nie spełnia wymagań przewidzianych w art. 393³ § 2 przewodniczący w sądzie drugiej instancji wzywa stronę do usunięcia braków w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia kasacji.

§ 2. Sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym kasację wniesioną po upływie terminu, kasację nie spełniającą wymagań określonych w art. 393³ § 1 pkt 1 - 4 oraz kasację, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną.

§ 3. Sąd Najwyższy odrzuca kasację, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

§ 4. O odrzuceniu kasacji nie spełniającej wymagań określonych w art. 393³ § 1 pkt 1 – 4 Sąd Najwyższy zawiadamia właściwy organ samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik.”;

50) art. 393⁶ otrzymuje brzmienie:

„Art. 393⁶. Strona przeciwna może wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na kasację w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej kasacji. Po upływie terminu na wniesienie odpowiedzi lub po zarządzeniu doręczenia odpowiedzi skarżącej, sąd drugiej instancji niezwłocznie przedstawi kasację i odpowiedź wraz z aktami sprawy Sądowi Najwyższemu. Do akt sprawy dołącza się dwa odpisy zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem.”;

51) art. 393⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 393⁷. § 1. W każdej sprawie Sąd Najwyższy może zwrócić się do Prokuratora Generalnego o zajęcie na piśmie stanowiska co do kasacji i odpowiedzi na kasację. Prokurator Generalny lub wyznaczony przez niego prokurator przedstawia stanowisko w terminie trzydziestu dni, a jeżeli wymaga tego ochrona praworządności, praw obywatelskich lub interesu publicznego bierze udział w postępowaniu kasacyjnym.

§ 2. Odpis pisma, o którym mowa w § 1, doręcza się stronom, które mogą się do niego ustosunkować w terminie czternastu dni, nie później jednak niż na rozprawie kasacyjnej.”;

52) w art. 393⁸ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w składzie trzech sędziów. W pozostałych wypadkach Sąd Najwyższy orzeka w składzie jednego sędziego.”;

53) w art. 393⁹:

a) uchyla się § 1¹,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli w rozprawie bierze udział Prokurator Generalny lub upoważniony przez niego prokurator, przewodniczący udziela mu głosu po wysłuchaniu stron.”;

54) w art. 393¹⁸ § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Do postępowania toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio art. 393⁸ § 1, art. 393¹², art. 393¹³ § 1 zdanie pierwsze, art. 393¹⁴, art. 393¹⁵, 393¹⁹, 394 § 2 i 3, art. 395 oraz 397 § 1.”;

55) w art. 410 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sąd bada na posiedzeniu niejawnym, czy skarga jest wniesiona w terminie, czy jest dopuszczalna i czy opiera się na ustawowej podstawie wznowienia. W braku jednego z tych wymagań sąd skargę odrzuci, w przeciwnym razie wyznaczy rozprawę.”;

56) art. 443 uchyla się;

57) w art. 445 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. W czasie trwania procesu o rozwód lub separację nie może być wszczęta odrębna sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi co do świadczeń za okres od wytoczenia powództwa o rozwód. Pozew lub wniosek o zabezpieczenie w takiej sprawie sąd przekaże sądowi, w którym toczy się sprawa o rozwód lub o separację w celu rozstrzygnięcia według przepisów o postępowaniu zabezpieczającym.

§ 2. Postępowanie w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty, wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, ulega z urzędu zawieszeniu z chwilą wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację co do świadczeń za okres od jego wytoczenia. Z chwilą wydania w sprawie o rozwód lub o separację postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wykonania

obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny lub o alimenty wstrzymuje się także z mocy prawa wykonanie nieprawomocnych orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.”;

58) po art. 445 dodaje się art. 445¹ w brzmieniu:

„Art. 445¹. § 1. Jeżeli sprawa o rozwód lub o separację jest w toku, nie może być wszczęte odrębne postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi stron. W razie potrzeby orzeczenia o władzy rodzicielskiej, stosuje się przepisy o postępowaniu zabezpieczającym.

§ 2. Postępowanie w sprawie dotyczącej władzy rodzicielskiej wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację ulega z urzędu zawieszeniu, a o władzy rodzicielskiej przez cały czas trwania sprawy o rozwód lub o separację sąd orzeka w postępowaniu zabezpieczającym. Sąd postanowi podjąć postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej, jeżeli w prawomocnym orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie o rozwód lub o separację nie orzeczono o władzy rodzicielskiej. W przeciwnym wypadku postępowanie ulega umorzeniu.”;

59) w art. 460 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej, a w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zdolność tę ma organ rentowy.”;

60) w art. 465 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pełnomocnikiem pracownika lub ubezpieczonego może być również przedstawiciel związku zawodowego lub inspektor pracy albo pracownik zakładu pracy, w którym pracodawca jest lub był zatrudniony, a ubezpieczonego - także przedstawiciel organizacji zrzeszającej emerytów i rencistów.”;

61) art. 466 otrzymuje brzmienie:

„Art. 466. Pracownik lub ubezpieczony działający bez adwokata lub radcy prawnego może zgłosić w sądzie właściwym ustnie do protokołu powództwo oraz treść środków odwoławczych i innych pism procesowych.”;

62) art. 477 otrzymuje brzmienie:

„Art. 477. W postępowaniu wszczętym z powództwa pracownika wezwania do udziału w sprawie, o którym mowa w art. 194 § 1 i 3, sąd może dokonać również z urzędu. Przewodniczący może pouczyć pracownika o roszczeniach wynikających z przytoczonych przez niego faktów.”;

63) art. 477¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 477¹. Jeżeli pracownik dokonał wyboru jednego z przysługujących mu alternatywnie roszczeń, a zgłoszone roszczenie okaże się nieuzasadnione, sąd może z urzędu uwzględnić inne roszczenie alternatywne.”;

64) w art. 479³ w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza pięćdziesięciu tysięcy złotych, w tym sprawy rozpoznawane w postępowaniu nakazowym i upominawczym,”;

65) art. 479⁸ otrzymuje brzmienie:

„Art. 479⁸. Pełnomocnikiem zagranicznego przedsiębiorcy może być również pełnomocnik ustanowiony do reprezentowania tego przedsiębiorcy wobec polskich organów administracji publicznej, na podstawie przepisów o zasadach prowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalności gospodarczej w zakresie drobnej wytwórczości przez zagraniczne osoby prawne i fizyczne, a także banki.”;

66) w art. 479⁹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W toku sprawy strona reprezentowana przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego jest obowiązana doręczyć odpisy pism procesowych z załącznikami bezpośrednio stronie przeciwnej. Do pisma procesowego wniesionego do sądu strona dołącza dowód doręczenia drugiej stronie odpisu pisma albo dowód wysłania go listem poleconym. Pisma, do których nie dołączono dowodu doręczenia albo dowodu wysłania listem poleconym, podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku.”;

67) art. 479¹⁷ otrzymuje brzmienie:

„Art. 479¹⁷. Sąd może wydać wyrok na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo.”;

68) w art. 485 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Dopuszczalne jest dołączenie odpisów dokumentów, o których mowa w § 1, jeżeli ich zgodność z oryginałem jest poświadczona przez notariusza albo występujących w tej sprawie adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. Jeżeli nie dołączono oryginału weksla lub czeku albo dokumentów określonych w § 3, przewodniczący wzywa powoda do ich złożenia pod rygorem zwrotu pozwu na podstawie art. 130.”;

69) art. 488 uchyla się;

70) po art. 492 dodaje się art. 492¹ w brzmieniu:

„Art. 492¹. § 1. Jeżeli doręczenie nakazu zapłaty nie może nastąpić dlatego, że miejsce pobytu pozwanego nie jest znane albo gdyby doręczenie mu nakazu nie mogło nastąpić w kraju, sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty, a przewodniczący podejmuje odpowiednie czynności.

§ 2. Jeżeli po wydaniu nakazu zapłaty okaże się, że pozwany w chwili wniesienia pozwu nie miał zdolności sądowej, zdolności procesowej albo organu powołanego do jego reprezentowania, a braki te nie zostały usunięte w

wyznaczonym terminie zgodnie z przepisami kodeksu, sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty i wydaje odpowiednie postanowienie.”;

71) art. 496 otrzymuje brzmienie:

„Art. 496. Po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza.”;

72) w art. 499 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przytoczone okoliczności budzą wątpliwość;”;

73) w art. 502¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli doręczenie nakazu zapłaty nie może nastąpić z przyczyn wskazanych w art. 499 pkt 4, sąd z urzędu uchyla nakaz zapłaty, a przewodniczący podejmuje odpowiednie czynności.”;

74) w art. 505¹ pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) o roszczenia wynikające z umów, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza dziesięciu tysięcy złotych, a w sprawach o roszczenia wynikające z rękojmi lub gwarancji jakości, jeżeli wartość przedmiotu umowy nie przekracza tej kwoty,”;

75) art. 505³ otrzymuje brzmienie:

„Art. 505³. § 1. Jednym pozwem można dochodzić tylko jednego roszczenia.

§ 2. Połączenie kilku roszczeń w jednym pozwie jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy wynikają z tej samej umowy lub umów tego samego rodzaju. W wypadku niedopuszczalnego połączenia w jednym pozwie kilku roszczeń przewodniczący zarządza zwrot pozwu, stosując art. 130¹.

§ 3. Jeżeli powód dochodzi części roszczenia, sprawa podlega rozpoznaniu w postępowaniu przewidzianym w niniejszym rozdziale tylko wtedy, gdy postępowanie to byłoby właściwe dla całego roszczenia wynikającego z faktów przytoczonych przez powoda. W przeciwnym wypadku sprawa rozpoznawana jest z pominięciem przepisów niniejszego rozdziału.”;

76) w art. 505¹³ dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepis § 1 ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia.”;

77) po art. 505¹³ dodaje się art. 505¹⁴ w brzmieniu:

„Art. 505¹⁴. § 1. W postępowaniu uproszczonym w sprawach z zakresu prawa pracy przepisów art. 466, art. 467, art. 468, art. 470, art. 471, art. 477 i art. 477¹ nie stosuje się.

§ 2. W postępowaniu uproszczonym w sprawach gospodarczych przepisów art. 479¹² § 1, art. 479¹⁴ § 2 i art. 479¹⁸ § 3 nie stosuje się.”;

78) w art. 510 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zainteresowanym w sprawie jest każdy, czyich praw dotyczy wynik postępowania, może on wziąć udział w każdym stanie sprawy aż do zakończenia postępowania w drugiej instancji. Jeżeli weźmie udział, staje się uczestnikiem. Na odmowę dopuszczenia do wzięcia udziału w sprawie przysługuje zażalenie.”;

79) w art. 518¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na orzeczenie referendarza sądowego co do istoty sprawy, orzeczenia kończące postępowanie, a także orzeczenia, o których mowa w art. 394 § 1 pkt 1-11, przysługuje skarga do sądu rejonowego.”;

80) w art. 526 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli wskutek tego samego zdarzenia zaginęła większa liczba osób, Sąd Najwyższy na wniosek Ministra Sprawiedliwości może wyznaczyć jeden sąd jako wyłącznie właściwy do rozpoznania spraw będących w związku z tym zdarzeniem. Postanowienie Sądu Najwyższego podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski".”;

81) w art. 572 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Obowiązek wymieniony w paragrafie poprzedzającym ciąży przede wszystkim na urzędach stanu cywilnego, sądach, prokuratorach, notariuszach, organach samorządu i administracji rządowej, organach Policji, placówkach oświatowych, opiekunach społecznych oraz organizacjach i zakładach zajmujących się opieką nad dziećmi lub osobami psychicznie chorymi.”;

82) po art. 578 dodaje się art. 578¹ w brzmieniu:

„Art. 578¹. Podstawą wszczęcia postępowania wykonawczego jest postanowienie sądu ze stwierdzeniem z urzędu jego wykonalności. Do stwierdzenia wykonalności stosuje się odpowiednio art. 364.”;

83) art. 711 otrzymuje brzmienie:

„Art. 711. § 1. Od wyroku sądu polubownego nie przysługuje środek odwoławczy do sądu powszechnego. W zapisie na sąd polubowny strony mogą jednak przewidzieć powołanie sądu polubownego drugiej instancji.

§ 2. Wyrok sądu polubownego oraz ugoda przed nim zawarta, nie nadające się do wykonania w drodze egzekucji, mają moc prawną na równi z wyrokiem sądu powszechnego lub ugodą zawartą przed takim sądem, po stwierdzeniu przez sąd powszechny ich skuteczności.

§ 3. Stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego oraz ugody przed tym sądem zawartej nadających się do

wykonania w drodze egzekucji następuje w toku postępowania o nadanie klauzuli wykonalności.

§ 4. Sąd odmawia stwierdzenia skuteczności lub nadania klauzuli wykonalności, jeżeli ze złożonych akt sądu polubownego wynika, że wyrok lub ugoda treścią swą uchybia praworządności lub dobrym obyczajom.

§ 5. Na postanowienie sądu w przedmiocie stwierdzenia skuteczności lub nadania klauzuli wykonalności przysługuje zażalenie.”;

84) w art. 712 w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) rozstrzygnięcie o żądaniach stron jest niezrozumiałe, zawiera sprzeczności albo uchybia praworządności lub dobrym obyczajom;”;

85) art. 714 otrzymuje brzmienie:

„Art. 714. Sąd jest związany podstawami skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, bierze jednak z urzędu pod rozwagę, czy wyrok nie uchybia praworządności lub dobrym obyczajom.”;

86) art. 720 otrzymuje brzmienie:

„Art. 720. Do odtworzenia akt sprawy zakończonej w państwowym biurze notarialnym właściwy jest sąd rejonowy, w którego okręgu znajdowało się to biuro.”;

87) w art. 722 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Przewodniczący wzywa osoby, organy administracji publicznej lub instytucje wskazane we wniosku oraz znane sądowi urzędowo do złożenia w określonym terminie poświadczonych urzędowo odpisów dokumentów będących w ich posiadaniu albo do oświadczenia, że ich nie posiadają.”;

88) w części drugiej:

a) tytuł otrzymuje brzmienie:

„Część druga. Postępowanie zabezpieczające”;

b) uchyla się oznaczenie oraz tytuł księgi pierwszej,

c) tytuły I - III otrzymują brzmienie:

„Tytuł I

Przepisy ogólne

Art. 730. § 1. W każdej sprawie cywilnej podlegającej rozpoznaniu przez sąd powszechny lub sąd polubowny można żądać udzielenia zabezpieczenia.

§ 2. Sąd może udzielić zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania lub w jego toku. Po uzyskaniu przez uprawnionego tytułu wykonawczego dopuszczalne jest udzielenie zabezpieczenia tylko wtedy, jeżeli ma ono na celu zabezpieczenie roszczenia o świadczenie, którego termin spełnienia jeszcze nie nastąpił.

Art. 730¹. § 1. Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia oraz roszczenie podlegające zabezpieczeniu.

§ 2. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.

Art. 731. Zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 732. Zabezpieczenie udzielane jest na wniosek, a w wypadkach, w których postępowanie może być wszczęte z urzędu oraz w sprawach o alimenty i o należności pracowników w sprawach z zakresu prawa pracy - także z urzędu.

Art. 733. Udzielając zabezpieczenia przed wszczęciem postępowania w sprawie, sąd wyznacza termin, w którym pismo wszczynające postępowanie powinno być wniesione pod rygorem upadku zabezpieczenia. Termin ten nie może przekraczać dwóch tygodni.

Art. 734. Do udzielenia zabezpieczenia właściwy jest sąd, do którego właściwości należy rozpoznanie sprawy w pierwszej instancji. Wnioski o udzielenie zabezpieczenia zgłoszone w toku postępowania rozpoznaje sąd tej instancji, w której postępowanie się toczy, z wyjątkiem wypadku, gdy sądem tym jest Sąd Najwyższy. Wtedy o zabezpieczeniu orzeka sąd pierwszej instancji.

Art. 735. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Art. 736. § 1. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia powinien odpowiadać wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego, a nadto zawierać:

- a) wskazania sposobu zabezpieczenia, a w sprawach o roszczenie pieniężne także wskazanie sumy zabezpieczenia;
- b) uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wniosek.

§ 2. Gdy wniosek o udzielenie zabezpieczenia złożono przed wszczęciem postępowania należy nadto zwięźle przedstawić przedmiot sprawy.

§ 3. Wskazana w paragrafie pierwszym suma zabezpieczenia nie może być wyższa od dochodzonego roszczenia liczonego wraz z odsetkami do dnia wydania postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia oraz z kosztami wykonania zabezpieczenia. Suma ta może obejmować także przewidywane koszty postępowania.

§ 4. Jeżeli w ramach zabezpieczenia obowiązany składa sumę zabezpieczenia, sumę tą umieszcza się na rachunku depozytowym sądu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Przepis art. 752 stosuje się odpowiednio.

Art. 737. Wniosek o udzielenie zabezpieczenia podlega rozpoznaniu w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie od dnia jego wpływu do sądu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Jeżeli ustawa przewiduje rozpoznanie wniosku na rozprawie, należy ją wyznaczyć tak, aby rozprawa mogła odbyć się w terminie miesięcznym od dnia wpływu wniosku.

Art. 738. Sąd rozpoznaje wniosek o udzielenie zabezpieczenia w jego granicach, biorąc za podstawę orzeczenia materiał zebrany w sprawie. W razie

stwierdzenia, że wniosek nie odpowiada wymogom formalnym przewidzianym w art. 736, przewodniczący zwraca wniosek bez wzywania wnioskodawcy do jego uzupełnienia.

Art. 739. § 1. Wykonanie postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia sąd może uzależnić od złożenia przez uprawnionego kaucji na zabezpieczenie roszczeń obowiązanego powstałych w wyniku wykonania postanowienia o zabezpieczeniu. Z kaucji tej będzie przysługiwało obowiązanemu pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi należnościami zaraz po kosztach egzekucyjnych.

§ 2. Przepisu paragrafu poprzedzającego nie stosuje się, gdy uprawnionym jest Skarb Państwa oraz w wypadku zabezpieczenia roszczeń alimentacyjnych, o rentę, a także należności pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia pracownika.

Art. 740. § 1. Postanowienie, w przedmiocie zabezpieczenia, wydane na posiedzeniu niejawnym, a podlegające wykonaniu przez organ egzekucyjny, sąd doręcza tylko uprawnionemu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Doręczenia obowiązanemu dokonuje organ egzekucyjny równocześnie z przystąpieniem do wykonania postanowienia.

§ 2. W wypadkach objętych paragrafem poprzedzającym obowiązanemu nie doręcza się również zażalenia uprawnionego, ani postanowienia sądu drugiej instancji rozstrzygającego o tym zażaleniu.

§ 3. Jeżeli ustanowiono jako zabezpieczenie zarząd nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązanego albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego części albo częścią gospodarstwa rolnego obowiązanego, doręczenie obowiązanemu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia dokonuje zarządca ustanowiony przez sąd. Jeżeli obowiązanym odmawia przyjęcia postanowienia albo gdy zarządca jest wprowadzony w zarząd przez komornika, doręczenie postanowienia o zabezpieczeniu dokonuje komornik.

Art. 741. Na postanowienie sądu pierwszej instancji w przedmiocie zabezpieczenia przysługuje zażalenie.

Art. 742. § 1. Obowiązany może w każdym czasie żądać uchylecia lub zmiany prawomocnego postanowienia, którym udzielono zabezpieczenia, gdy odpadnie lub zmieni się przyczyna zabezpieczenia. Jeżeli obowiązany złoży na rachunek depozytowy sądu sumę zabezpieczenia żadaną przez uprawnionego we wniosku o udzielenie zabezpieczenia, zabezpieczenie upada. Art. 754¹ § 3 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Postanowienie w przedmiocie uchylecia lub ograniczenia zabezpieczenia może zapaść tylko po przeprowadzeniu rozprawy.

§ 3. Wniesienie zażalenia na postanowienie uchylające lub zmieniające postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wstrzymuje wykonanie postanowienia.

§ 4. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się, gdy uchylene postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia nastąpiło na skutek złożenia przez obowiązanego na rachunek depozytowy sądu sumy wystarczającej do zabezpieczenia.

§ 5. Do sumy złożonej przez obowiązanego na rachunek depozytowy sądu przepis art. 752 stosuje się odpowiednio.

Art. 742¹. Przepis artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, gdy orzeczenie o udzieleniu zabezpieczenia wydał sąd polubowny.

Art. 743. § 1. Jeżeli postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia podlega wykonaniu w drodze egzekucji, do wykonania tego postanowienia stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu egzekucyjnym, z tym jednak, że sąd nadaje postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia klauzulę wykonalności z urzędu. W razie zbiegu zabezpieczenia udzielonego przez sąd i organ administracyjny przepisy art. 773 i art. 774 nie mają zastosowania, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 751.

§ 2. Jeżeli z uwagi na swą treść postanowienie podlega wykonaniu w inny sposób, stosuje się odpowiednio przepisy tego sposobu. Podstawą

przeprowadzenia postępowania jest wtedy postanowienie zaopatrzone z urzędu przez przewodniczącego we wzmiankę o wykonalności.

Art. 743¹. § 1. Postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wydane przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim stanowi podstawę do podjęcia czynności związanych z wykonaniem zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego.

§ 2. W terminie tygodnia od dnia dokonania pierwszej czynności związanej z wykonaniem zabezpieczenia małżonek obowiązany może sprzeciwić się wykonaniu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, o czym organ wykonujący zabezpieczenie niezwłocznie zawiadamia uprawnionego.

§ 3. Sprzeciw małżonka obowiązany, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, nie wstrzymuje wykonania zabezpieczenia. Jeżeli jednak zabezpieczenie prowadzi do zaspokojenia uprawnionego, wstrzymuje się wypłatę pieniędzy uzyskanych w postępowaniu zabezpieczającym.

§ 4. W razie sprzeciwu, o którym mowa w paragrafie drugim, uprawniony może w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go, pod rygorem upadku zabezpieczenia, wystąpić do sądu o nadanie temu postanowieniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi obowiązany. Przepisy art. 787 stosuje się odpowiednio. Upadek zabezpieczenia następuje również w razie oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności.

Art. 744. § 1. W razie prawomocnego zwrotu albo odrzucenia pozwu lub wniosku, oddalenia powództwa lub wniosku albo umorzenia postępowania, zabezpieczenie upada.

§ 2. Zabezpieczenie upada również, gdy zostało udzielone przed wszczęciem postępowania, jeżeli uprawniony nie wystąpił we wszczętym postępowaniu w sprawie o całość roszczenia lub też wystąpił o roszczenia inne niż to, które zostało zabezpieczone.

§ 3. W sprawach wymienionych w paragrafach poprzedzających art. 754¹ § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 745. § 1. O kosztach postępowania zabezpieczającego sąd rozstrzyga w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie, a o kosztach postępowania zabezpieczającego później powstałych rozstrzyga na wniosek strony sąd, który udzielił zabezpieczenia.

§ 2. Jeżeli postanowienie, w którym udzielono zabezpieczenia zostało wydane przed wszczęciem postępowania w sprawie, a uprawniony nie zachował wyznaczonego mu terminu do jej wszczęcia, obowiązany może w terminie dwóch tygodni od upływu tego terminu złożyć wniosek o przyznanie mu kosztów. W tym terminie wniosek taki może zgłosić uprawniony, jeżeli nie wytoczył sprawy dlatego, że obowiązany zaspokoił jego roszczenie.

Art. 746. § 1. Jeżeli uprawniony nie wniósł pisma wszczynającego postępowanie w wyznaczonym terminie albo cofnął pozew lub wniosek, jak również gdy pozew zwrócono lub odrzucono albo powództwo bądź wniosek oddalono lub postępowanie umorzono, a także w przypadkach wskazanych w art. 744 § 2, obowiązanemu przysługuje przeciwko uprawnionemu roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej wykonaniem zabezpieczenia. Roszczenie wygasa, jeżeli nie będzie dochodzone w ciągu roku od dnia powstania szkody.

§ 2. Uprawnieni, którzy łącznie uzyskali zabezpieczenie, ponoszą solidarną odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę.

§ 3. Jeżeli w terminie miesiąca od dnia powstania roszczenia, o którym mowa w § 1, obowiązany nie wytoczył powództwa, sąd zwraca uprawnionemu, na jego wniosek, kaucję złożoną na zabezpieczenie tego roszczenia.

Tytuł II

Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych

Art. 747. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych następuje przez:

- 1) zajęcie ruchomości, wynagrodzenia za pracę, rachunku bankowego albo innej wierzytelności lub innego prawa majątkowego;

- 2) obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową lub obciążenie statku albo statku w budowie zastawem wpisanym do rejestru okrętowego;
- 3) ustanowienie zakazu zbywania lub obciążania nieruchomości, która nie ma urządzonej księgi wieczystej lub której księga wieczysta zaginęła lub uległa zniszczeniu;
- 4) ustanowienie zakazu zbywania spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego lub prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej;
- 5) ustanowienie zakazu wypłaty pieniędzy z rachunków bankowych do określonej kwoty;
- 6) ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązanego albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego części albo częścią gospodarstwa rolnego obowiązanego.

Art. 748. Postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wydane na posiedzeniu niejawnym, w wypadkach, o których mowa w art. 747 pkt 2-6, doręcza się również obowiązanemu.

Art. 749. Zabezpieczenie roszczeń pieniężnych przeciwko Skarbowi Państwa nie jest dopuszczalne.

Art. 750. Zabezpieczenie nie może obejmować rzeczy, wierzytelności i praw, z których egzekucja jest wyłączona.

Art. 751. § 1. Rzeczy ulegające szybkiemu zepsuciu mogą stanowić przedmiot zabezpieczenia, gdy obowiązanym nie ma innego mienia, które mogłoby zabezpieczyć roszczenia uprawnionego, istnieje zaś możliwość sprzedaży tych rzeczy na miejscu.

§ 2. Sprzedaż rzeczy wymienionych w paragrafie poprzedzającym powinna nastąpić niezwłocznie, według przepisów o sprzedaży w trybie egzekucji z ruchomości.

§ 3. Na wniosek obowiązanego sąd może po wysłuchaniu uprawnionego polecić komornikowi sprzedaż każdej zajętej ruchomości, wierzytelności lub prawa. O sprzedaży orzeka sąd rejonowy, w okręgu którego znajdują się ruchomości.

§ 4. Cenę uzyskaną ze sprzedaży składa się na rachunek depozytowy sądu na zabezpieczenie roszczeń wierzyciela.

Art. 752. § 1. Zajęte ruchomości nie mogą być oddane pod dozór uprawnionemu. Zajęte pieniądze składa się na rachunek depozytowy sądu, a zajęte papiery wartościowe sąd składa w banku.

§ 2. Sumę złożoną na rachunek depozytowy sąd umieszcza na wydzielonym, oprocentowanym rachunku bankowym w wysokości oprocentowania udzielonego przez bank dla wkładów wypłacanych na każde żądanie. Jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że zabezpieczenie może trwać dłużej niż trzy miesiące, na wniosek obowiązanego, należy umieścić złożone do depozytu sumy w banku wskazanym przez obowiązanego na rachunku bankowym oprocentowanym jak dla lokat terminowych.

§ 3. W sprawach, w których zabezpieczenie może być udzielone z urzędu, orzeczenia, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, sąd wydaje z urzędu.

Art. 752¹. W razie udzielenia zabezpieczenia przez zajęcie papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu, obowiązanym w terminie trzech miesięcy od dnia zajęcia może zlecić ich sprzedaż. Sumę uzyskaną ze sprzedaży umieszcza się na rachunku depozytowym sądu. Obowiązany może także zlecić by znajdujące się na rachunku papierów wartościowych sumy pieniężne zostały wpłacone na rachunek depozytowy sądu. Przepis art. 752 stosuje się odpowiednio.

Art. 752². § 1. Zakaz wypłat wynikający z zajęcia na zabezpieczenie rachunku bankowego przedsiębiorcy lub właściciela gospodarstwa rolnego nie obejmuje bieżących wypłat wynagrodzeń za pracę wraz z podatkiem od wynagrodzenia i innymi ustawowymi ciężarami, a także na

bieżące koszty prowadzonej działalności gospodarczej do średniej wysokości tych kosztów, ponoszonych w ciągu trzech miesięcy poprzedzających zajęcie. Wypłata wynagrodzenia pracowników może nastąpić po złożeniu bankowi listy płac, a wypłata na bieżące koszty prowadzenia działalności gospodarczej na podstawie wiarygodnych dokumentów.

- § 2. Sąd może ustanowić zakaz dokonywania w całości lub części wypłat, o których mowa w paragrafie poprzedzającym.
- § 3. Udzielając zabezpieczenia sąd może określić korzystanie z zajętego rachunku bankowego w inny sposób.
- § 4. Zajęcie rachunku bankowego nie pozbawia obowiązanej prawa do polecenia przekazania zajętych kwot na rachunek depozytowy sądu w celu wpłacenia sumy zabezpieczenia. przepisy art. 752 stosuje się odpowiednio.
- § 5. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, gdy w ramach zabezpieczenia zajęto inne wierzytelności i prawa majątkowe.

Art. 752³. § 1. Postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia ustanawiające zakaz zbywania spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego lub prawa do domu jednorodzinnego, stanowi podstawę wpisu w księdze wieczystej ostrzeżenia o zakazie zbywania tych praw. Wpisu dokonuje się na wniosek uprawnionego. Postanowienie to doręcza się także spółdzielni mieszkaniowej.

- § 2. Spółdzielnia mieszkaniowa ponosi odpowiedzialność za szkodę spowodowaną czynnościami umożliwiającymi zbycie prawa, o którym mowa w paragrafie poprzedzającym.

Art. 752⁴. § 1. Postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia ustanawiające zakaz pobierania pieniędzy z rachunków bankowych, sąd doręcza oddziałowi banku lub innej jednostce organizacyjnej, w której rachunek jest prowadzony.

§ 2. Do skutków ustanowienia zakazu, o którym mowa w paragrafie poprzedzającym, przepisy art. 885 i 910 stosuje się odpowiednio. Obowiązany może jednak polecić przekazanie kwot objętych zakazem na rachunek depozytowy sądu. Przepis art. 752 stosuje się odpowiednio.

Art. 752⁵. § 1. Zarząd przymusowy ustanowiony nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym obowiązanego lub nad zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo nad częścią gospodarstwa rolnego wykonuje się według przepisów o zarządzie w toku egzekucji z nieruchomości, z zastrzeżeniem, że zarządcę ustanawia sąd wydający, postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia oraz że postanowienie o ustanowieniu zarządcy jest jednocześnie podstawą do wprowadzenia zarządcy w zarząd, w razie gdyby istniały przeszkody uniemożliwiające zarządcy objęcie zarządu. Zarządcą nie może być obowiązanym.

§ 2. W toku sprawowania zarządu sąd może, za zgodą uprawnionego i obowiązanego, zezwolić na wykonywanie zarządu w inny sposób.

§ 3. Za zgodą obowiązanego sąd postanowi, że dochód uzyskiwany z zarządu przeznaczony będzie na zaspokojenie uprawnionego. Zgoda taka nie jest potrzebna w sprawach wymienionych w art. 753, 753¹ i 754. Wydając postanowienie o przekazywaniu dochodu na zaspokojenie uprawnionego, sąd określi wysokość kwoty, do której wierzyciel winien być zaspokojony, jeżeli kwota ta nie została określona w postanowieniu o zabezpieczeniu.

§ 4. W razie wyrażenia zgody na zaspokojenie uprawnionego z dochodu uzyskanego przez zarząd przepis art. 753² stosuje się odpowiednio.

§ 5. W sprawach, o których mowa w paragrafach 2-4 orzeka sąd wydający postanowienie o zabezpieczeniu.

Art. 752⁶. Czynności prawne obowiązanego dotyczące majątku objętego zarządem przymusowym podjęte po ustanowieniu zarządu są nieważne. Dla określenia czasu powstania skutków ustanowienia zarządu art. 910 stosuje się odpowiednio.

Art. 752⁷. § 1. W razie skierowania egzekucji do składników mienia objętego zarządem przymusowym dalsze postępowanie prowadzone będzie według przepisów o egzekucji przez zarząd przymusowy. Przepis art. 1064⁴ i art. 1064¹⁰ stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli do przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego objętego zarządem ustanowionym w postępowaniu zabezpieczającym skierowano egzekucję przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego przepis art. 1064¹⁴ stosuje się odpowiednio.

Art. 753. § 1. W sprawach o alimenty zabezpieczenie może polegać na zobowiązaniu obowiązanego do zapłaty uprawnionemu jednorazowo albo okresowo określonej sumy pieniężnej. W sprawach tych podstawą zabezpieczenia jest jedynie uprawdopodobnienie istnienia roszczenia.

§ 2. W wypadkach wymienionych w paragrafie poprzedzającym sąd z urzędu doręcza stronom odpis postanowienia o zabezpieczeniu.

Art. 753¹. § 1. Przepisy artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do zabezpieczenia roszczeń o:

- 1) rentę z tytułu odpowiedzialności za uszkodzenie ciała lub utratę życia żywiciela albo rozstrój zdrowia oraz o zmianę uprawnień objętych treścią dożywocia na dożywotnią rentę;
- 2) wynagrodzenie za pracę;
- 3) należności z tytułu rękojmi lub gwarancji jakości albo kary umownej, jak również należności z tytułu niezgodności towaru z umową, przeciwko przedsiębiorcy do wysokości dwudziestu tysięcy złotych;
- 4) należności z tytułu najmu lub dzierżawy - do wysokości, o której mowa w pkt. 3;
- 5) naprawienie szkody wynikającej z naruszenia przepisów o ochronie środowiska;
- 6) należności wynikające z naruszenia autorskich praw majątkowych, praw majątkowych do artystycznych wykonań, praw do

fonogramów i wideogramów oraz należności wynikających z naruszenia autorskich praw osobistych;

7) należności wynikających z naruszenia praw z rejestracji znaku towarowego, patentu, wzoru użytkowego, wzoru zdobniczego, topografii układu scalonego i oznaczeń geograficznych.

§ 2. W sprawach wymienionych w paragrafie poprzedzającym sąd udziela zabezpieczenia po przeprowadzeniu rozprawy. Oddalenie wniosku o udzielenie zabezpieczenia może nastąpić na posiedzeniu niejawnym. Przepisu art. 749 nie stosuje się.

Art. 753². W sprawach, o których mowa art. 753 i art. 753¹, jeżeli osoba obowiązana do świadczeń uzna roszczenie, wyrok zasądający świadczenie w zakresie niezaspokojonym może być wydany na posiedzeniu niejawnym.

Art. 754. Sąd może jeszcze przed urodzeniem się dziecka zabezpieczyć przyszłe roszczenia alimentacyjne związane z ustaleniem ojcostwa, o których mowa w art. 141 i art. 142 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, przez zobowiązanie obowiązane do wyłożenia odpowiedniej sumy na koszty utrzymania matki przez trzy miesiące w okresie porodu oraz na utrzymanie dziecka przez pierwsze trzy miesiące po urodzeniu. W sprawach tych termin do wytoczenia powództwa wynosi trzy miesiące od dnia urodzenia się dziecka. Postanowienie sąd wydaje po przeprowadzeniu rozprawy. Przepisy art. 733 i art. 753² stosuje się odpowiednio.

Art. 754¹. § 1. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej albo jeżeli sąd inaczej nie postanowi, zabezpieczenie udzielone według przepisów niniejszego tytułu, upada po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia uwzględniającego roszczenie, które podlegało zabezpieczeniu.

§ 2. W sprawach, w których udzielono zabezpieczenie przy zastosowaniu art. 747 pkt 1 lub art. 747 pkt 6 zabezpieczenie upada, jeżeli uprawniony w terminie dwóch tygodni od uprawomocnienia się orzeczenia nie wniósł o dokonanie dalszych czynności egzekucyjnych.

§ 3. Na wniosek obowiązanego sąd wyda postanowienie stwierdzające upadek zabezpieczenia.

Tytuł III

Inne wypadki zabezpieczenia

Art. 755. § 1. Gdy przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych do zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może:

- 1) unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania;
- 2) ustanowić zakaz zbywania przedmiotów lub praw objętych postępowaniem;
- 3) zawiesić egzekucję lub postępowanie wykonawcze;
- 4) uregulować sposób roztoczenia pieczy nad małoletnimi dziećmi;
- 5) nakazać wpisanie stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze.

§ 2. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

Art. 756. W sprawach o rozwód oraz o unieważnienie małżeństwa, sąd może również orzec o wydaniu małżonkowi, opuszczającemu mieszkanie zajmowane wspólnie przez małżonków, potrzebnych mu przedmiotów.

Art. 757. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej albo sąd inaczej nie postanowi, zabezpieczenie udzielone według przepisów niniejszego tytułu upada po upływie miesiąca od uprawomocnienia się orzeczenia, rozstrzygającego o roszczeniu, które podlegało zabezpieczeniu. Na wniosek obowiązanego sąd wyda postanowienie stwierdzające upadek zabezpieczenia.”;

89) w części drugiej w tytule księgi drugiej wyrazy „Księga druga” zastępuje się wyrazami „Część trzecia”;

90) po art. 760 dodaje się art. 760¹ w brzmieniu:

„Art. 760¹. Na żądanie wierzyciela, którego roszczenie stwierdzone jest tytułem wykonawczym lub tytułem egzekucyjnym, organ egzekucyjny, który prowadzi egzekucję lub który jest właściwy do jej prowadzenia według przepisów kodeksu, udzieli mu informacji, czy przeciwko dłużnikowi prowadzone jest postępowanie egzekucyjne, a jeżeli tak, powiadomi go o stosowanych sposobach egzekucji oraz o wysokości egzekwowanych roszczeń, a także o aktualnym stanie sprawy.”;

91) w art. 761 § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. Organy administracji publicznej, w szczególności organy podatkowe oraz organy wykonujące zadania z zakresu administracji publicznej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jak również organy spółdzielni mieszkaniowych, zarządy wspólnot mieszkaniowych oraz inne podmioty zarządzające mieszkaniami, obowiązane są na żądanie komornika udzielić mu informacji, wynikających z prowadzonej przez nie ewidencji, rejestrów bądź innych danych znajdujących się w ich posiadaniu, o zameldowaniu oraz prawnym i faktycznym zajmowaniu przez dłużnika mieszkań i pomieszczeń użytkowych, w tym garaży, o adresie przedsiębiorstwa dłużnika, a także o zatrudnieniu i źródłach dochodów dłużnika oraz o posiadanych przez niego pojazdach mechanicznych.

§ 2. Z żądaniem o udzielenie informacji, o których mowa w paragrafie poprzedzającym, komornik może się zwrócić, gdy egzekucja jest prowadzona z urzędu, albo gdy wyjawienie majątku nie dało podstaw do skierowania egzekucji do majątku dłużnika.”;

92) art. 767 otrzymuje brzmienie:

„Art. 767. § 1. Na czynności komornika przysługuje skarga do sądu rejonowego, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Dotyczy to

także zaniechania przez komornika dokonania czynności. Do rozpoznania skargi na czynności komornika właściwy jest sąd, przy którym działa komornik. Jeżeli do prowadzenia egzekucji został wybrany komornik poza właściwością ogólną, skargę rozpoznaje sąd, który byłby właściwy według ogólnych zasad.

- § 2. Skargę może złożyć strona lub inna osoba, której prawa zostały przez czynności lub zaniechanie komornika naruszone bądź zagrożone.
- § 3. Skargę wnosi się do sądu w terminie tygodniowym od dnia czynności, gdy strona lub osoba, której prawo zostało przez czynności komornika zagrożone bądź naruszone, była przy czynności obecna lub była o jej terminie zawiadomiona, w innych wypadkach - od dnia zawiadomienia o dokonaniu czynności strony lub osoby, której prawo zostało przez czynności komornika naruszone bądź zagrożone, a w braku zawiadomienia - od dnia dowiedzenia się o niej, a w wypadku zaniechania dokonania czynności - od dnia, w którym czynność powinna być dokonana. Odpis skargi przesyła się komornikowi, który w terminie trzech dni na piśmie sporządza uzasadnienie dokonania zaskarżonej czynności lub przyczyn jej zaniechania oraz przekazuje je wraz z aktami sprawy do sądu, do którego skargę wniesiono, chyba że skargę w całości uwzględnia, o czym zawiadamia sąd i skarżącego oraz zainteresowanych, których uwzględnienie skargi dotyczy.”;

93) uchyla się art. 767¹;

94) po art. 767 dodaje się art. 767²–767⁴ w brzmieniu :

„Art. 767². § 1. Sąd rozpoznaje skargę w terminie tygodniowym od dnia jej wpływu do sądu, a gdy skarga zawiera braki formalne,

które podlegają uzupełnieniu, w terminie tygodniowym od jej uzupełnienia.

§ 2. Wniesienie skargi nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego ani wykonania zaskarżonej czynności, chyba że sąd zawiesi postępowanie lub wstrzyma dokonanie czynności.

Art. 767³. Jeżeli skargę wniesiono po terminie, sąd odrzuca skargę, chyba, że sąd uzna, iż zachodzi podstawa do podjęcia czynności na podstawie art. 759 § 2. Na postanowienie sądu o odrzuceniu skargi służy zażalenie.

Art. 767⁴. § 1. Zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie.

§ 2. Na postanowienie sądu drugiej instancji wydane po rozpoznaniu zażalenia kasacja nie przysługuje.”;

95) po art. 770 dodaje się art. 770¹ w brzmieniu:

„Art. 770¹. Prawomocne postanowienie komornika w przedmiocie kosztów podlega wykonaniu po uprawomocnieniu się bez potrzeby zaopatrywania go w klauzulę wykonalności.”;

96) art. 773¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 773¹. W wypadku zbiegu egzekucji do tych samych rzeczy, wierzytelności lub praw, dalszą egzekucję prowadzi komornik, właściwy według przepisów niniejszego kodeksu. Komornik, który później wszczął egzekucję niezwłocznie przekazuje sprawę komornikowi, który pierwszy wszczął egzekucję, o czym zawiadamia wierzyciela. Przekazując sprawę komornik obowiązany jest rozliczyć koszty egzekucji.”;

97) art. 775 otrzymuje brzmienie:

„Art. 775. Przepisów art. 773 i 774 nie stosuje się w razie zbiegu egzekucji administracyjnej i sądowego zabezpieczenia, jak również zbiegu zabezpieczenia administracyjnego

z egzekucją sądową, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 751.”;

98) art. 775¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 775¹. Komornik, który przyjął wniosek o wszczęcie egzekucji, do prowadzenia której nie jest właściwy według przepisu niniejszego Kodeksu, nie może odmówić przyjęcia innych wniosków o wszczęcie egzekucji przeciwko temu samemu dłużnikowi, jeżeli następni wierzyciele wnoszą o przeprowadzenie egzekucji według tych samych sposobów co wcześniejsi wierzyciele.”;

99) art. 776 otrzymuje brzmienie:

„Art. 776. Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności.”;

100) w art. 777:

a) w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub uiszczenia rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie oznaczonych, albo też obowiązek wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, lokalu, nieruchomości lub statku wpisanego do rejestru gdy termin zapłaty, uiszczenia lub wydania jest w akcie wskazany;”;

b) w § 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem,

c) w § 1 po pkt 5 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) akt notarialny, w którym właściciel nieruchomości albo wierzyciel wierzytelności obciążonych hipoteką, nie będący dłużnikiem osobistym, poddał się egzekucji z obciążonej nieruchomości albo wierzytelności, w celu zaspokojenia wierzyciela hipotecznego, jeżeli wysokość wierzytelności podlegającej zaspokojeniu jest w akcie określona wprost albo oznaczona za pomocą klauzuli

waloryzacyjnej, i gdy akt określa warunki, które upoważniają wierzyciela do prowadzenia egzekucji o część lub całość roszczenia, jak również wskazany jest termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności.”,

d) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Tytułem egzekucyjnym jest również akt notarialny, w którym nie będący dłużnikiem osobistym właściciel ruchomości lub prawa obciążonych zastawem rejestrowym albo zastawem, poddaje się egzekucji z obciążonych składników w celu zaspokojenia zastawnika. Przepis § 1 pkt 6 stosuje się odpowiednio.”;

101) art. 778¹ otrzymuje brzmienie:

„Art.778¹. Tytułowi egzekucyjnemu wydanemu przeciwko spółce jawnej, spółce partnerskiej, spółce komandytowej lub spółce komandytowo-akcyjnej sąd nadaje klauzulę wykonalności przeciwko wspólnikowi ponoszącemu odpowiedzialność bez ograniczenia całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki, jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, jak również wtedy, gdy jest oczywiste, że egzekucja ta będzie bezskuteczna.”;

102) art. 783 otrzymuje brzmienie:

„Art. 783. § 1. Klauzula wykonalności powinna zawierać stwierdzenie, że tytuł uprawnia do egzekucji, a w razie potrzeby oznaczać jej zakres. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, tytułom egzekucyjnym zasądzającym świadczenie w walutach obcych sąd nada klauzulę wykonalności ze zobowiązaniem komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską według średniego kursu złotego w stosunku do walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym przekazanie należności wierzycielowi.

§ 2. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, brzmienie klauzuli wykonalności.

§ 3. Jeżeli tytułem egzekucyjnym jest orzeczenie sądu, klauzulę umieszcza się na wypisie orzeczenia, czyniąc wzmiankę o jej wydaniu na oryginale orzeczenia. W innych wypadkach klauzulę umieszcza się na tytule egzekucyjnym przedstawionym przez strony.”;

103) po art. 786 dodaje się art. 786¹ i 786² w brzmieniu:

„Art. 786¹. W postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu, który określa warunki do prowadzenia egzekucji na podstawie takiego aktu, przepis art. 786 § 1 stosuje się odpowiednio. Nie dotyczy to wypadku, gdy warunkiem tym jest spełnienie przez dłużnika świadczenia w określonym terminie. Sąd nada wtedy klauzulę wykonalności po upływie tego terminu.

Art. 786². § 1. W postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, sąd bada czy dłużnik poddał się egzekucji oraz czy roszczenie objęte tytułem wynika z czynności bankowej dokonanej bezpośrednio z bankiem lub z zabezpieczenia wierzytelności banku wynikającej z tej czynności.

§ 2. Jeżeli wykonanie tytułu egzekucyjnego jest uzależnione od zdarzenia, które udowodnić powinien wierzyciel, sąd nada klauzulę wykonalności, po dostarczeniu dowodu tego zdarzenia w formie dokumentu.”

104) art. 787 otrzymuje brzmienie:

„Art. 787. Tytułowi egzekucyjnemu, wydanemu przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim, sąd nada klauzulę wykonalności także przeciwko jej małżonkowi, z ograniczeniem jednak jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową. Przed nadaniem klauzuli wykonalności sąd wysłucha małżonka dłużnika stosownie do artykułu 760 § 2.”;

105) po art. 789 dodaje się art. 789¹ i art. 789² w brzmieniu:

„Art. 789¹. Jeżeli wierzyciel nie może uzyskać dokumentu stwierdzającego zbycie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego albo gdyby uzyskanie takiego dokumentu było nadmiernie utrudnione, sąd przed nadaniem klauzuli wysłucha nabywcę stosownie do art. 760 § 2. Jeżeli nabywca zaprzecza istnieniu podstaw do nadania przeciwko niemu klauzuli wykonalności, sąd na wniosek wierzyciela, a w sprawach o alimenty lub o roszczenia z zakresu prawa pracy, także z urzędu, wezwie nabywcę do okazania dokumentów stwierdzających nabycie. Przepisy o wyjawieniu majątku stosuje się odpowiednio. W razie przyznania okoliczności nabycia przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego sąd nada klauzulę wykonalności bez okazywania dokumentu stwierdzającego nabycie.”

Art. 789². § 1. Tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko zbywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest także podstawą egzekucji przeciwko nabywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, jeżeli wierzyciel złożył wniosek o wszczęcie egzekucji w ciągu miesiąca od dnia nabycia przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.

§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, gdy przejęcie obowiązków nastąpiło w wyniku podziału lub innego przekształcenia przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego albo w wyniku wniesienia do spółki przedsiębiorstwa państwowego lub jego zorganizowanej części dokonanego w trybie komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających nie uchybiają przepisom o ograniczeniu odpowiedzialności nabywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego za zobowiązania zbywcy.”;

106) art. 791 otrzymuje brzmienie:

„Art. 791. § 1. Tytuł wykonawczy zobowiązujący do wydania ruchomości indywidualnie oznaczonych, nieruchomości lub statku albo do opróżnienia pomieszczenia, upoważnia do prowadzenia egzekucji nie tylko przeciwko dłużnikowi, lecz przeciwko każdemu, kto tymi rzeczami włada. Niniejszy przepis nie narusza uprawnień nabywcy w dobrej wierze.

§ 2. Jeżeli władający uprawdopodobni dokumentem, że władanie ruchomością indywidualnie oznaczoną, nieruchomością, pomieszczeniem lub statkiem uzyskał na podstawie tytułu prawnego nie pochodzącego od dłużnika, komornik wstrzyma się z czynnościami egzekucyjnymi pouczając władającego, że może w terminie tygodnia wystąpić do sądu o ustalenie, że tytuł wykonawczy nie może być w stosunku do niego wykonywany i o zabezpieczenie tego powództwa przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Przepisy art. 843 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Wstrzymując się z czynnościami egzekucyjnymi komornik dokona zajęcia ruchomości lub statku pozostawiając te przedmioty pod dozorem władającego.

§ 4. W razie braku zabezpieczenia powództwa komornik podejmie po terminie miesiąca dalsze czynności egzekucyjne w stosunku do osoby władającej. Dalsza zmiana osoby władającej ruchomością, nieruchomością, statkiem lub pomieszczeniem nie będzie stanowiła przeszkody w realizacji tytułu wykonawczego.”;

107) po art. 797 dodaje się art. 797¹ w brzmieniu:

„Art. 797¹. We wniosku o wszczęcie egzekucji wierzyciel może zlecić komornikowi poszukiwanie za wynagrodzeniem majątku dłużnika, a także wybór stosownego sposobu egzekucji. Do wyboru sposobu egzekucji przez komornika przepisy art. 798 i 799 stosuje się odpowiednio.”;

108) po art. 805 dodaje się art. 805¹ w brzmieniu:

„Art. 805¹. § 1. Jeżeli w toku egzekucji zostanie ujawnione, że na zajętych przedmiocie, wierzytelności lub prawie ustanowiony został zastaw rejestrowy, komornik zawiadomi niezwłocznie o zajęciu zastawnika zastawu rejestrowego.

§ 2. Prowadząc egzekucję przeciwko przedsiębiorcy o świadczenie przekraczające dwadzieścia tysięcy złotych komornik obowiązany jest uzyskać z centralnej informacji o zastawach rejestrowych dane o tym, czy dłużnik jest zastawcą zastawu rejestrowego oraz kto jest zastawnikiem. O wszczęciu egzekucji komornik niezwłocznie zawiadamia zastawnika zastawu rejestrowego.

§ 3. Jeżeli skierowano egzekucję do pojazdu mechanicznego a dłużnik nie wydał dowodu rejestracyjnego zajętego pojazdu, komornik jest obowiązany uzyskać informację w centralnej informacji o zastawach rejestrowych czy zajęty pojazd nie jest obciążony zastawem rejestrowym. W razie stwierdzenia, że zajęty pojazd mechaniczny jest obciążony zastawem rejestrowym komornik niezwłocznie zawiadomi zastawnika zastawu rejestrowego o wszczęciu egzekucji.

§ 4. Sprzedaż ruchomości, wierzytelności i praw obciążonych zastawem rejestrowym może nastąpić nie wcześniej niż po upływie tygodnia od dnia zawiadomienia zastawnika.”;

109) art. 808 otrzymuje brzmienie:

„Art. 808. Jeżeli złożona w postępowaniu egzekucyjnym kwota pieniężna nie podlega natychmiastowemu wydaniu, powinna być złożona na rachunek depozytowy sądu. Przepis art. 752 stosuje się odpowiednio.”;

110) art. 813 otrzymuje brzmienie:

„Art. 813. § 1. W wypadkach wymagających zasięgnięcia opinii biegłego, komornik zwróci się o wydanie opinii do jednego lub kilku stałych biegłych sądowych. Jeżeli wśród stałych biegłych sądowych nie ma biegłego wymaganej specjalności, komornik zwróci się do sądu o wyznaczenie biegłego i odebranie od niego przyrzeczenia.

§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio, gdy wezwany przez komornika stały biegły sądowy został wyłączony lub nie przyjął włożonego na niego obowiązku z przyczyn wskazanych w art. 280, a nie ma innego biegłego tej specjalności wśród stałych biegłych sądowych.”;

111) art. 815 otrzymuje brzmienie:

„Art. 815. § 1. Jeżeli ustawa nie stanowi inaczej wszelkie wpłaty komornikowi można dokonać gotówką lub poleceniem przelewu na rachunek komornika a za zgodą komornika także w inny sposób.

§ 2. Pokwitowanie komornika ma taki sam skutek, jak pokwitowanie wierzyciela sporządzone w formie dokumentu urzędowego.”;

112) art. 817 otrzymuje brzmienie:

„Art. 817. W sprawach o naruszenie posiadania ukończona egzekucja może być podjęta na nowo na podstawie tego samego tytułu wykonawczego, jeżeli dłużnik ponownie dokonał zmiany sprzecznej z treścią tego tytułu, a żądanie w tym przedmiocie zostanie zgłoszone przed upływem sześciu miesięcy od ukończenia egzekucji.”;

113) po art. 819 dodaje się art. 819¹ w brzmieniu:

„Art. 819¹. § 1. Zbycie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego po wszczęciu postępowania egzekucyjnego nie ma wpływu na bieg tego postępowania.

§ 2. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio w razie przekształcenia organizacyjnego dłużnika będącego osobą prawną, a także spółką handlową nie mającą osobowości prawnej, jak również przekształcenia spółki cywilnej w spółkę handlową.”;

114) w art. 829 w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) narzędzia i inne przedmioty niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika oraz surowce niezbędne dla niego do produkcji na okres jednego tygodnia, z wyłączeniem jednak pojazdów mechanicznych;”;

115) w art. 831 :

a) w § 1

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele (np. stypendia, wsparcia itp.), chyba że wierzytelność egzekwowana powstała w związku z urzeczywistnieniem tych celów albo z tytułu obowiązku alimentacyjnego;”;

- uchyla się pkt 4,

b) uchyla się § 3;

116) art. 840 otrzymuje brzmienie:

„Art. 840. § 1. Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia:

1) jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym nie będącym prawomocnym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

- 2) jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;
- 3) jeżeli małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaze, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

§ 2. Jeżeli podstawą egzekucji jest tytuł pochodzący od organu administracyjnego, do stwierdzenia, że zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane, powołany jest organ, od którego tytuł pochodzi.”;

117) po art. 840 dodaje się art. 840¹ w brzmieniu:

„Art. 840¹. Jeżeli egzekucja prowadzona jest na podstawie tytułu egzekucyjnego lub innego dokumentu, któremu nie nadaje się klauzuli wykonalności, do ochrony praw dłużnika stosuje się odpowiednio przepisy art. 840 i art. 843.”;

118) w art. 841 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Powództwo można wnieść w terminie miesiąca od dnia dowiedzenia się o naruszeniu prawa, chyba że inny termin jest przewidziany w przepisach odrębnych.”;

119) w art. 843 uchyla się § 4;

120) po art. 844 dodaje się art. 844¹ w brzmieniu:

„Art. 844¹. Przepisy dotyczące egzekucji z ruchomości stosuje się odpowiednio do egzekucji ze zwierząt, jeżeli nie jest to sprzeczne z przepisami dotyczącymi zwierząt.”;

121) w art. 852 w § 1, w art. 1031, w art. 1033 w § 1 i w art. 1040 w § 2 wyrazy „do depozytu sądowego” zastępuje się wyrazami „na rachunek depozytowy sądu”;

122) art. 853 otrzymuje brzmienie:

„Art. 853. § 1. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, komornik oznacza wartość zajętych ruchomości i umieszcza ją w protokole zajęcia.

§ 2. Jeżeli komornik uzna, że w celu oszacowania należy wezwać biegłego, albo jeżeli wierzyciel lub dłużnik podnoszą w skardze zarzuty na oszacowanie, oszacowania dokonuje biegły przy samym zajęciu, a gdyby to nie było możliwe, w terminie późniejszym, aż do dnia licytacji. Skargę na oszacowanie komornika wnosi się przy zajęciu ruchomości, a gdyby to nie było możliwe - w dniu licytacji.”;

123) po art. 864 dodaje się art. 864¹ w brzmieniu:

„Art. 864¹. Komornik może sprzedać z wolnej ręki ruchomości nie wymienione w § 2 artykułu poprzedzającego, jeżeli dłużnik wyraził na to zgodę i określił minimalną cenę zbycia. Sprzedaż nie może nastąpić wcześniej niż po czternastu dniach od dnia oszacowania. Sprzedaż poniżej ceny oszacowania może nastąpić tylko wtedy, gdy wierzyciele wyrazili na to zgodę.”;

124) w art. 865 uchyla się § 2 i § 3;

125) po art. 866 dodaje się art. 866¹ i art. 866² w brzmieniu:

„Art. 866¹. Zajęte ruchomości, których sprzedaż wymaga zezwolenia, komornik sprzedaje za pośrednictwem przedsiębiorstwa posiadającego takie zezwolenie albo sprzedaje je temu

przedsiębiorstwu. Do wyceny ruchomości przepis art. 865 stosuje się odpowiednio.

Art. 866². § 1. Do oszacowania zajętych przedmiotów o wartości historycznej lub artystycznej komornik wzywa biegłego. Przedmioty te mogą być sprzedane za pośrednictwem przedsiębiorstwa zajmującego się ich obrotem albo państwowemu muzeum, bibliotece, archiwum lub ośrodkowi badań i dokumentacji. Przepisy art. 864¹ stosuje się odpowiednio.

§ 2. Do oszacowania wyrobów ze złota i platyny komornik powołuje biegłego. Wyroby ze złota i platyny z wyjątkiem przedmiotów użytkowych oraz przedmioty ze złota lub platyny niezdatne do użytku komornik sprzedaje przedsiębiorstwu jubilerskiemu lub innemu zajmującemu się obrotem lub przerobem metali szlachetnych. Przepis art. 865 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Zajęte dewizy komornik sprzedaje bankowi lub innemu przedsiębiorcy zajmującemu się ich kupnem. Cena zbycia nie może być niższa od kursu kupna waluty obcej w złotych przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym datę sprzedaży.”;

126) w art. 867 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zajęte ruchomości, nie sprzedane według przepisów poprzedzających, komornik sprzedaje w drodze licytacji publicznej.”;

127) w art. 881 w § 3 i w § 4, w art. 882 w § 1 i w § 2, w art. 884 w § 3 i w § 4, w art. 886 w § 1, w § 3 i w § 4, w art. 887 w § 2 i w art. 1029 w § 2 użyte w różnym przypadku wyrazy „zakład pracy” zastępuje się użytym w odpowiednim przypadku wyrazem „pracodawca”;

128) w art. 884 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W razie rozwiązania stosunku pracy z dłużnikiem dotychczasowy pracodawca czyni wzmiankę o zajęciu należności w wydanym

dłużnikowi świadectwie pracy, a jeżeli nowy pracodawca dłużnika jest mu znany, przesyła temu pracodawcy zawiadomienie komornika i dokumenty dotyczące zajęcia wynagrodzenia oraz powiadamia o tym komornika i dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne. Wzmianka w świadectwie pracy powinna zawierać oznaczenie komornika, który zajął należność oraz numer sprawy egzekucyjnej, jak również wskazać wysokość potrąconych już kwot. Przesłanie zawiadomienia komornikowi ma skutki zajęcia należności dłużnika u nowego pracodawcy od chwili dojścia zawiadomienia do tego pracodawcy.”;

129) w art. 886 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli pracodawcą nie jest osoba fizyczna grzywnie podlega pracownik lub wspólnik odpowiedzialny za wykonanie takiej czynności, a w razie niewyznaczenia takiego pracownika lub niemożności jego ustalenia - osoby uprawnione do reprezentowania pracodawcy. Gdy pracodawcą jest spółka cywilna grzywnie podlega którykolwiek ze wspólników.”;

130) w art. 889 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli wierzytelność znajdująca się na rachunku bankowym, w tym na rachunku bankowym obejmującym wkład oszczędnościowy, zajęta została w dwu lub więcej postępowaniach egzekucyjnych, a znajdująca się na rachunku kwota nie wystarczy na zaspokojenie wszystkich wierzycieli, bank wstrzymuje się z wypłatą zajętych kwot, powiadamiając o tym komorników prowadzących egzekucję. Zajęte wierzytelności bank wypłaca, po przekazaniu wszystkich spraw w trybie art. 773¹, komornikowi, który pierwszy dokonał zajęcia.”;

131) w art. 890 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli dłużnikiem jest przedsiębiorca, sąd może zezwolić na wypłatę z zajętego rachunku bankowego wynagrodzenia za pracę dla pracowników zatrudnionych u dłużnika wraz z podatkami i ustawowymi ciężarami, jeżeli będzie to uzasadnione potrzebą

zapewnienia produkcji lub innymi ważnymi względami. Zezwolenie sądu może być udzielone na okres do trzech miesięcy w wysokości najniższego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie odrębnych przepisów.”;

132) po art. 890 dodaje się art. 890¹ i art. 890² w brzmieniu:

„Art. 890¹. Jeżeli zajęcie obejmuje wierzytelność wynikającą z rachunku bankowego zajętego uprzednio na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu ustanowionym w postępowaniu zabezpieczającym uprawnienia obowiązane do dokonania wypłat z rachunku bankowego ustają z dniem dokonania zajęcia w postępowaniu egzekucyjnym.

Art. 890². § 1. Jeżeli zajęcie obejmuje rachunek bankowy, wobec którego w postępowaniu zabezpieczającym ustanowiono zakaz pobierania pieniędzy, skutki zajęcia powstają w stosunku do kwot przekraczających kwoty objęte zakazem orzeczonym w postępowaniu zabezpieczającym.

§ 2. Jeżeli znajdująca się na rachunku bankowym kwota nie objęta zakazem ustanowionym w postępowaniu zabezpieczającym nie wystarcza na zaspokojenie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym, zajęcie dotyczy również kwoty objętej zakazem do wysokości kwot objętych zajęciem. W takim wypadku o skutkach zajęcia bank zawiadamia uprawnionego w postępowaniu zabezpieczającym.”;

133) po art. 891 dodaje się art. 891¹ w brzmieniu:

„Art. 891¹. § 1. Na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi można zająć wierzytelność z rachunku wspólnego prowadzonego dla dłużnika i osób trzecich. Dalsze czynności egzekucyjne prowadzone będą do przypadającego dłużnikowi udziału w rachunku wspólnym stosownie do treści umowy regulującej prowadzenie rachunku, którą dłużnik obowiązany jest

przedłożyć komornikowi w terminie tygodnia od daty zajęcia. Przepisy o wyjawieniu majątku stosuje się odpowiednio. Jeżeli umowa nie określa udziału w rachunku wspólnym albo gdy dłużnik nie przedłoży umowy, domniemywa się, że udziały są równe. Po ustaleniu udziału dłużnika zwalnia się pozostałe udziały od egzekucji.

§ 2. Do egzekucji z rachunku wspólnego małżonków, przepisy art. 923¹ stosuje się odpowiednio.

§ 3. W razie prowadzenia rachunku wspólnego przez wspólników spółki cywilnej przepisy art. 911¹ stosuje się odpowiednio.”;

134) w części trzeciej w tytule II, tytuł działu IV otrzymuje brzmienie:
"Egzekucja z innych wierzytelności";

135) w art. 895 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Egzekucja prowadzona według przepisów działu niniejszego należy do komornika sądu właściwości ogólnej dłużnika, przeciwko któremu toczy się postępowanie egzekucyjne, a w braku podstaw do jej oznaczenia - do komornika sądu właściwości ogólnej osoby zobowiązanej względem dłużnika. Gdy osoby takiej nie ma, egzekucja należy do komornika tego sądu, w którego okręgu znajduje się przedmiot świadczenia lub prawa.”;

136) w art. 897 uchyla się § 4;

137) art. 899 otrzymuje brzmienie:

„Art. 899. Dokonując zajęcia wierzytelności zabezpieczonej poręczeniem, zastawem lub zastawem rejestrowym, komornik na wniosek wierzyciela zawiadamia także poręczyciela albo właściciela przedmiotu obciążonego prawem zastawu, iż świadczenia z wierzytelności zabezpieczonej nie wolno uiścić dłużnikowi. Poza tym stosuje się odpowiednio art. 882 pkt 2.”;

138) w art. 901:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Od dłużnika zajętej wierzytelności związanej z posiadaniem dokumentu komornik zażąda zapłaty poszukiwanej sumy, a jeżeli wierzytelność wymagalna jest po wypowiedzeniu, dokona jej wypowiedzenia. Na wniosek wierzyciela, dłużnika albo z urzędu komornik dokona również czynności zachowawczych, jeżeli zajdzie tego potrzeba.”,

b) dodaje się § 4-6 w brzmieniu:

„§ 4. Zajęte papiery wartościowe nie dopuszczone do publicznego obrotu, komornik może sprzedać za pośrednictwem domu maklerskiego lub banku prowadzącego działalność maklerską posiadającego zezwolenie Komisji Papierów Wartościowych i Giełd do podejmowania czynności związanych z obrotem takimi papierami. Sprzedaż w tym trybie może nastąpić w okresie miesiąca od dnia zajęcia. Za zgodą dłużnika sprzedaż może nastąpić także po tym terminie. Do ustalenia ceny sprzedaży należy powołać biegłego. Na wniosek dłużnika sprzedaż może nastąpić po cenie przez niego wskazanej.

§ 5. Jeżeli zobowiązany z weksła nie zapłaci poszukiwanej sumy, komornik sprzeda weksel. Dokonany przez komornika indos wywiera skutki indosu wpisanego przez zobowiązanego. Jeżeli na wekslu zostały umieszczone wyrazy "nie na zlecenie" lub inne zastrzeżone równoważnie, komornik może przenieść weksel na nabywcę tylko w formie i ze skutkiem przewidzianym w przepisach o przelewie wierzytelności.

§ 6. Do zbycia weksli przepisy art. 904¹ stosuje się odpowiednio.”;

139) po art. 904 dodaje się art. 904¹ w brzmieniu:

„Art. 904¹. § 1. Na wniosek wierzyciela jego zaspokojenie nastąpi przez sprzedaż wierzytelności w drodze licytacji lub z wolnej

ręki, o ile nie sprzeciwia się temu charakter zajętej wierzytelności.

§ 2. Sprzedaży wierzytelności dokonuje się w drodze licytacji prowadzonej według przepisów o egzekucji z ruchomości. Cena wywołania wynosi połowę sumy, na którą składa się wartość egzekwowanej wierzytelności oraz należne od niej odsetki liczone od dnia ich wymagalności do dnia licytacji. Nabycie nie może nastąpić poniżej ceny wywołania.

§ 3. Za zgodą dłużnika zajęta wierzytelność może zostać sprzedana z wolnej ręki, po cenie przez niego wskazanej, jeżeli sprzedaż za tę cenę nie narusza interesów wierzycieli. Dłużnik może też wskazać osobę nabywcy oraz inne warunki sprzedaży. Zgoda dłużnika na sprzedaż z wolnej ręki nie jest potrzebna, gdy wierzytelność była wymagalna przed dniem zajęcia. W takim jednak wypadku cena zbycia nie może być niższa od 60% oszacowania wraz z odsetkami liczonymi do dnia sprzedaży.”;

140) w art. 908 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli po zajęciu wierzytelności należyte wykonanie praw dłużnika lub wierzyciela tego wymaga, sąd na wniosek wierzyciela lub dłużnika, stosownie do okoliczności, ustanowi kuratora lub zarządcę albo nakaze sprzedaż prawa. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.”;

141) po art. 908 dodaje się oznaczenie działu IVa i tytuł tego działu w brzmieniu:

„Egzekucja z innych praw majątkowych.”;

142) art. 909 i art. 910 otrzymują brzmienie:

„Art. 909. Przepisy o egzekucji z wierzytelności stosuje się odpowiednio do egzekucji z innych praw majątkowych, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 910. § 1. Do egzekucji z praw majątkowych komornik przystąpi przez zajęcie prawa. W tym celu komornik:

- 1) zawiadomi dłużnika, że nie wolno mu rozporządzać, obciążać ani realizować zajętego prawa, jak również nie wolno mu pobierać żadnego świadczenia przysługującego z zajętego prawa;
- 2) zawiadomi osobę, która z zajętego prawa jest obciążona obowiązkiem względem dłużnika, by obowiązku tego wobec dłużnika nie realizowała, a wynikające z prawa świadczenia pieniężne uiszczała komornikowi lub na rachunek depozytowy sądu oraz wzywa tę osobę by w terminie tygodnia złożyła oświadczenie, czy inne osoby roszczą sobie pretensje do zajęcia prawa, czy i w jakim sądzie lub przed jakim organem toczy się lub toczyła się sprawa o zajęte prawo, jak również czy oraz o jakie roszczenie skierowana jest egzekucja do zajętego prawa.

§ 2. Prawo jest zajęte z chwilą doręczenia zawiadomienia osobie, która z mocy zajętego prawa jest obciążona obowiązkiem wobec dłużnika. Jednakże jeżeli zawiadomienie o zajęciu zostało doręczone dłużnikowi wcześniej, skutki zajęcia powstają wobec dłużnika z chwilą doręczenia mu zawiadomienia o zajęciu.

§ 3. Jeżeli prawo majątkowe, które ma być zajęte jest tego rodzaju, że nie ma oznaczonej osoby obciążonej obowiązkiem względem dłużnika, zajęcie jest dokonane z chwilą doręczenia zawiadomienia dłużnikowi.

§ 4. W stosunku do każdego, kto wiedział o wszczęciu egzekucji skutki zajęcia powstają z chwilą, gdy o wszczęciu egzekucji powziął wiadomość, choćby zawiadomienie, o którym mowa w § 1, nie zostało jeszcze doręczone.”;

143) po art. 910 dodaje się art. 910¹–910⁴ w brzmieniu:

„Art. 910¹. O zajęciu prawa z patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru zdobniczego, prawa z rejestracji znaku towarowego, prawa z rejestracji topografii

układu scalonego komornik zawiadamia Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 910². § 1. Z mocy zajęcia wierzyciel może wykonywać wszelkie uprawnienia dłużnika wynikające z zajętego prawa, które są niezbędne do zaspokojenia wierzyciela w drodze egzekucji, może również podejmować wszelkie działania, które są niezbędne do zachowania prawa.

§ 2. Jeżeli zachodzi potrzeba realizacji innych uprawnień wynikających z zajętego prawa niż wymienione w paragrafie poprzednim, sąd na wniosek dłużnika lub wierzyciela albo z urzędu ustanowi zarządcę. Do zarządcy stosuje się odpowiednio przepisy o zarządzie w egzekucji z nieruchomości.

Art. 910³. Do egzekucji z prawa majątkowego wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków stosuje się odpowiednio przepisy art. 923¹.

Art. 910⁴. § 1. Do oszacowania zajętego prawa komornik powołuje biegłego.

§ 2. Wycena biegłego nie jest potrzebna, jeżeli strony zgodnie ustaliły wartość zajętego prawa albo jeżeli w okresie trzech miesięcy przed dokonaniem zajęcia zajęte prawo było oszacowane dla celów obrotu rynkowego lub w drodze umowy ustalono jego wartość dla potrzeb takiego obrotu.

§ 3. W przypadkach wskazanych w paragrafie poprzedzającym za wartość prawa przyjmuje się wartość prawa ustaloną zgodnie przez strony albo we wcześniejszej umowie lub oszacowaniu.”;

144) po art. 911 dodaje się art. 911¹–911⁸ w brzmieniu:

„Art. 911¹. W opisie komornik zamieści w szczególności:

1) rodzaj zajętego prawa;

- 2) oznaczenie osób uprawnionych oraz rodzaj przysługujących im uprawnień albo stwierdzenie o braku informacji o ich istnieniu;
- 3) oznaczenie osób zobowiązanych, jeżeli są i rodzaj ciążących na nich obowiązków;
- 4) w razie istnienia sporu co do treści prawa lub rodzaju przysługujących uprawnień, rodzaj sporu, osoby dochodzące tych roszczeń oraz oznaczenie sądu lub innego organu, przed którym spór się toczy.”;

Art. 911². § 1. Zajęcie praw dłużnika przysługujących mu na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej lub jej rozwiązania dokonane jest z chwilą powiadomienia dłużnika o zajęciu. O zajęciu komornik powiadomi pozostałych wspólników, jeżeli ich adresy zostaną komornikowi podane, przez którąkolwiek ze stron.

§ 2. Pozostali wspólnicy w terminie dwóch tygodni od dnia zajęcia są obowiązani przedstawić komornikowi wykaz przedmiotów, wierzytelności i praw, które przypadną dłużnikowi na wypadek wystąpienia ze spółki lub jej rozwiązania. Przepisy art. 886 stosuje się odpowiednio.

Art. 911³. Zajmując udział wspólnika w spółce handlowej albo prawa wspólnika z tytułu udziału w takiej spółce, którymi wspólnikowi wolno rozporządzać, jak również prawa majątkowe akcjonariusza, komornik powiadomi o zajęciu spółkę oraz zgłosi ten fakt sądowi rejestrowemu.

Art. 911⁴. Zajęcie prawa obejmuje również wszelkie wierzytelności i roszczenia przysługujące dłużnikowi z tytułu zajętego prawa nawet jeżeli powstały po zajęciu.

Art. 911⁵. Jeżeli z zajętego prawa wynika wymagalne roszczenie, komornik wezwie dłużnika zajętej wierzytelności aby spełnił świadczenie wierzycielowi lub komornikowi. Przepisy art. 887 stosuje się odpowiednio.

Art. 911⁶. § 1. Zaspokojenie wierzyciela z zajętego prawa następuje z dochodu, jeżeli zajęte prawo przynosi dochód, albo z realizacji lub sprzedaży prawa.

§ 2. Zaspokojenie z dochodu lub realizacji prawa, jeżeli nie nastąpi w trybie art. 911⁴, następuje w drodze egzekucji przez zarząd przymusowy. Przepisy art. 1064¹ - 1064¹¹ stosuje się odpowiednio.

§ 3. Sprzedaży prawa dokonuje się w drodze licytacji prowadzonej według przepisów o egzekucji z ruchomości z zachowaniem przepisów poniższych.

Art. 911⁷. § 1. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, komornik może sprzedać zajęte prawo z wolnej ręki po cenie nie niższej niż 75% ceny oszacowania. Sprzedaż ta nie może nastąpić wcześniej niż czternastego dnia od oszacowania.

§ 2. Na wniosek dłużnika, za zgodą wierzyciela, sprzedaż może nastąpić bez oszacowania prawa. Sprzedaż za wskazaną przez dłużnika cenę może nastąpić, gdy nie naruszyło to interesów wierzycieli. Dłużnik winien wówczas wskazać cenę minimalną, poniżej której sprzedaż nie może być dokonana. Dłużnik może wskazać osobę nabywcy albo też wskazać kilka osób uprawnionych do nabycia oraz kolejność, w jakiej prawo nabycia będzie im przysługiwało.

§ 3. Jeżeli sprzedaż nie dojdzie do skutku w terminie tygodnia od dnia, w którym wierzyciel wyraził zgodę na sprzedaż, komornik sprzedaje zajęte prawo w drodze licytacji, chyba że wierzyciel wyrazi zgodę na ponowną sprzedaż z wolnej ręki.

Art. 911⁸. § 1. Do egzekucji z papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu komornik przystąpi przez ich zajęcie. W tym celu komornik:

- 1) zawiadamia dłużnika, że nie wolno mu odbierać żadnego świadczenia, jak również rozporządzać, z wyjątkiem zleceń, o których mowa w § 2, zajętymi papierami wartościowymi czy wartościami zebranymi na rachunku papierów wartościowych;
- 2) wezwie podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, w którym dłużnik ma rachunek papierów wartościowych, by nie wykonywał dyspozycji dłużnika z wyjątkiem zleceń, o których mowa w § 2, ani też nie wypłacał dłużnikowi pieniędzy ulokowanych na jego rachunku papierów wartościowych, lecz zajęte sumy pieniężne do wysokości egzekwowanej należności wydał komornikowi lub złożył na rachunek depozytowy sądu.

§ 2. Jeżeli znajdujące się na rachunku papierów wartościowych dłużnika sumy pieniężne nie wystarczają na pokrycie egzekwowanego roszczenia, podmiot prowadzący przedsiębiorstwo maklerskie, w którym dłużnik ma rachunek, niezwłocznie wzywa dłużnika aby w terminie trzech dni złożył zlecenie sprzedaży celem zaspokojenia wierzyciela przez okres miesiąca wskazując, które ze zdeponowanych papierów wartościowych mają być przedmiotem zlecenia sprzedaży. Jeżeli zajęto papiery wartościowe, które wcześniej były zajęte na podstawie postanowienia o zabezpieczeniu, dyspozycja dłużnika dotycząca zlecenia ich sprzedaży będzie wykonana po zajęciu dokonanym w egzekucji, jeżeli samo zlecenie sprzedaży dłużnik złożył w terminie określonym w art. 752¹.

§ 3. Jeżeli dłużnik nie dokona czynności, o której mowa w § 2, albo pomimo wykonania czynności nie dojdzie do sprzedaży papierów, prowadzący rachunek papierów wartościowych w terminie trzech dni powiadamia

wierzyciela, za pośrednictwem komornika, jakie papiery wartościowe umieszczone są na rachunku. Wierzyciel składa zlecenie dokonania sprzedaży wybranych papierów wartościowych.

§ 4. W razie niezłożenia przez wierzyciela w terminie dwóch tygodni zlecenia, o którym mowa w § 3 albo gdy sprzedaż na zlecenie wierzyciela nie doszła do skutku przez okres roku, egzekucję umarza się.

§ 5. Jeżeli zajęcia dokonano na rzecz dwu lub więcej wierzycieli zlecenie, o którym mowa w § 3, składa kurator ustanowiony w trybie art. 908, chyba że wierzyciele złożą zgodny wniosek o sprzedaży zajętych papierów wartościowych. W razie ustanowienia kuratora termin dwutygodniowy liczy się od dnia powołania kuratora.”;

145) w art. 913 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli zajęty w egzekucji majątek dłużnika nie rokuje zaspokojenia egzekwowanych należności lub jeżeli wierzyciel wykaże, że na skutek prowadzonej egzekucji nie uzyskał w pełni zaspokojenia swej należności, może on żądać zobowiązania dłużnika do złożenia wykazu majątku z wymienieniem rzeczy i miejsca, gdzie się znajdują, przypadających mu wierzytelności i innych praw majątkowych oraz do złożenia przyrzeczenia według roty: "Świadomy znaczenia mych słów i odpowiedzialności przed prawem zapewniam, że złożony przeze mnie wykaz majątku jest prawdziwy i zupełny".”;

146) w art. 914 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Do wniosku należy dołączyć odpis protokołu zajęcia lub inne dokumenty uzasadniające obowiązek wyjawienia majątku, a jeżeli wniosek złożono przed wszczęciem egzekucji, także tytuł wykonawczy.”;

147) w art. 915 § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Wykaz i przyrzeczenie sąd odbierze niezwłocznie. W uzasadnionych wypadkach sąd może wyznaczyć dłużnikowi termin nie dłuższy niż tydzień.

§ 3. Na postanowienie sądu w przedmiocie wyjawienia majątku przysługuje zażalenie. Wniesienie zażalenia nie tamuje wykonania postanowienia o wyjawieniu majątku. Sąd może postąpić stosownie do art. 396.”;

148) art. 916 otrzymuje brzmienie:

„Art. 916. Jeżeli dłużnik bez usprawiedliwionej przyczyny nie stawi się do sądu w celu złożenia wykazu lub przyrzeczenia albo stawiwszy się wykazu nie złoży lub odmówi odpowiedzi na zadane mu pytanie albo odmówi złożenia przyrzeczenia, sąd może skazać go na grzywnę lub nakazać przymusowe doprowadzenie oraz może zastosować areszt nie przekraczający miesiąca, z uwzględnieniem art. 276 § 2. O skutkach tych dłużnik powinien być pouczony w wezwaniu na posiedzenie.”;

149) art. 918 otrzymuje brzmienie:

„Art. 918. Dłużnik, który złożył przyrzeczenie lub do którego zastosowano środki przymusu, obowiązany jest do złożenia nowego wykazu i przyrzeczenia na żądanie tego samego lub innego wierzyciela, gdy od złożenia przyrzeczenia lub wyczerpania środków przymusu upłynął okres jednego roku.”;

150) w art. 921 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Egzekucja nieruchomości należy do komornika działającego przy sądzie, w którego okręgu nieruchomość jest położona. Wierzyciel może dokonać wyboru komornika działającego przy sądzie, w okręgu którego nieruchomość jest położona, nawet jeżeli nieruchomość nie jest położona w jego rewirze.”;

151) po art. 923 dodaje się art. 923¹ w brzmieniu:

„Art. 923¹. § 1. Tytuł wykonawczy wystawiony przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim stanowi podstawę

do zajęcia nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego. Dalsze czynności egzekucyjne dopuszczalne są na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko obojgu małżonkom.

§ 2. Jeżeli małżonek dłużnika sprzeciwi się zajęciu, o sprzeciwie komornik niezwłocznie zawiadamia wierzyciela, który w terminie tygodniowym powinien wystąpić o nadanie przeciwko małżonkowi dłużnika klauzuli wykonalności pod rygorem umorzenia egzekucji z zajętej nieruchomości.”;

152) w art. 929 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Komornik z urzędu zbada, czy ruchomości, wierzytelności lub prawa zajęte według przepisów paragrafów poprzedzających nie są obciążone zastawem rejestrowym. Przepisy art. 805¹ § 1 i 4 stosuje się odpowiednio.”;

153) w art. 930 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Obciążenie nieruchomości po jej zajęciu jest nieważne.”;

154) art. 932 uchyla się;

155) w art. 939 uchyla się § 3;

156) art. 941 otrzymuje brzmienie:

„Art. 941. Nadwyżkę dochodów po pokryciu wydatków wymienionych w artykule poprzedzającym za czas do dnia przejścia własności nieruchomości na nabywcę zarządca składa na rachunek depozytowy sądu. Nadwyżkę dołącza się do ceny, która będzie uzyskana za nieruchomości. Jeżeli egzekucja ulega umorzeniu, nadwyżkę tę otrzymuje dłużnik.”;

157) art. 944 uchyla się;

158) w art. 947 po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Jeżeli na ruchomościach, wierzytelnościach lub prawach zajętych wspólnie z nieruchomością ustanowiony został zastaw rejestrowy,

w opisie należy wymienić przedmiot obciążony zastawem rejestrowym oraz wierzytelność, którą zastaw ten zabezpiecza.”;

159) w art. 948 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Oszacowania nieruchomości dokonuje powołany przez komornika rzeczoznawca uprawniony do szacowania nieruchomości na podstawie odrębnych przepisów. Jeżeli jednak nieruchomość była w okresie sześciu miesięcy przed zajęciem oszacowana dla potrzeb obrotu rynkowego i oszacowanie to odpowiada wymogom oszacowania nieruchomości w egzekucji z nieruchomości, nowego oszacowania nie dokonuje się.”;

160) art. 951 i art. 952 otrzymują brzmienie:

„Art. 951. Jeżeli w stanie nieruchomości pomiędzy sporządzeniem opisu i oszacowania a terminem licytacyjnym zajdą istotne zmiany, na wniosek wierzyciela lub dłużnika może nastąpić dodatkowy opis i oszacowanie.

Art. 952. Zajęta nieruchomość ulega sprzedaży przez licytację publiczną. Termin licytacji nie może być wyznaczony wcześniej niż po upływie dwóch tygodni po uprawomocnieniu się opisu i oszacowania, ani też przed uprawomocnieniem się wyroku, na podstawie którego wszczęto egzekucję.”;

161) w art. 953 w § 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wysokość rękojmi, którą licytant przystępujący do przetargu powinien złożyć, z zaznaczeniem, że rękojmia może być również złożona w książeczce oszczędnościowej zaopatrzonej w upoważnienie właściciela książeczki do wypłaty całego wkładu stosownie do prawomocnego postanowienia sądu o utracie rękojmi;”;

162) w art. 955 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Obwieszczenie o licytacji należy co najmniej dwa tygodnie przed jej terminem ogłosić publicznie w budynku sądowym i w lokalu organu gminy, a jeżeli nieruchomość oszacowana jest wyżej niż na

pięćdziesiąt tysięcy złotych - także w dzienniku poczytnym w danej miejscowości.”;

163) art. 961 uchyla się;

164) w art. 962 uchyla się § 2;

165) art. 967 otrzymuje brzmienie:

„Art. 967. Po uprawomocnieniu się postanowienia o przybiciu sąd wzywa licytanta, który uzyskał przybicie (nabywcę), albo w ciągu dwóch tygodni od otrzymania wezwania złożył na rachunek depozytowy sądu cenę nabycia z potrąceniem rękojmi złożonej w gotówce. Na wniosek nabywcy sąd może oznaczyć dłuższy termin uiszczenia ceny nabycia, nie przekraczający jednak miesiąca.”;

166) w art. 1000 w § 2 uchyla się pkt 2;

167) w części trzeciej w tytule II po dziale VI dodaje się dział VIa w brzmieniu:

„Dział VIa .Uproszczona egzekucja z nieruchomości.

Art. 1013¹. § 1. Przepisy niniejszego działu stosuje się do egzekucji z nie zabudowanej nieruchomości gruntowej oraz nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym lub użytkowym, który w dacie złożenia wniosku o wszczęcie egzekucji nie jest użytkowany.

§ 2. Przepisy działu niniejszego stosuje się także do części nieruchomości wydzielonych do sprzedaży w trybie art. 946, jeżeli część wydzielona jest nieruchomością wymienioną w paragrafie poprzedzającym.

§ 3. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym dziale, stosuje się odpowiednio przepisy działu poprzedzającego.

Art. 1013². § 1. Komornik na wniosek wierzyciela niezwłocznie po zajęciu dokona opisu i oszacowania nieruchomości na podstawie

wartości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego. Przepis art. 948 § 1 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Dokonując zajęcia komornik, w miarę możliwości, zabezpieczy budynek lub lokal przed możliwością objęcia go we władanie przez dłużnika lub osoby trzecie. W razie potrzeby komornik ustanowi dozór nad budynkiem lub lokalem. Dozorcą może być także wierzyciel. Do dozoru stosuje się odpowiednio przepisy o dozorcze ruchomości.

§ 3. Jeżeli w toku opisu okaże się, że nieruchomość nie odpowiada wymogom określonym w art. 1013¹, dalsze postępowanie egzekucyjne toczy się w trybie przepisów działu poprzedzającego.

Art. 1013³. § 1. Jeżeli zajęto niezabudowaną nieruchomość gruntową, która nie jest obciążona na rzecz osób trzecich, komornik zaoferuje ją do sprzedaży z wolnej ręki po cenie nie niższej niż 75% ceny oszacowania. Jeżeli strony nie określiły trybu wyszukania nabywcy, tryb ten ustala sąd.

§ 2. Sprzedaż nastąpi po upływie dwóch tygodni od dnia opisu i oszacowania. O sprzedaży komornik zawiadamia uczestników stosownie do art. 954.

§ 3. Jeżeli sprzedaż z wolnej ręki nie nastąpi w terminie miesiąca od dnia zakończenia opisu i oszacowania, sprzedaż nieruchomości następuje w trybie art. 1013⁶.

Art. 1013⁴. Przepis artykułu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do zbycia innych nieruchomości, do których stosuje się przepisy niniejszego działu, jeżeli oszacowanie nieruchomości nie zostało zaskarżone przez dłużnika. Za zgodą dłużnika sprzedaż z wolnej ręki może nastąpić także w pozostałych przypadkach; wtedy jednak dłużnik może określić cenę minimalną i wyznaczyć nabywcę.

- Art. 1013⁵. § 1. Podejmując czynności związane ze sprzedażą, określone w przepisach poprzedzających, komornik sporządzi protokół, w którym wymieni nazwisko osoby przyjmującą ofertę nabycia nieruchomości, a także wpłaconą przez nią całą cenę nabycia; po czym niezwłocznie przedłoży protokół wraz z aktami sądowi.
- § 2. Na podstawie protokołu komornika, o którym mowa w paragrafie poprzedzającym, a także na podstawie akt sprawy sąd wydaje postanowienie o przysądzeniu własności, które przenosi własność na nabywcę. Na postanowienie o przysądzeniu służy zażalenie jedynie dłużnikowi i tylko wtedy, gdy naruszone zostały przepisy o cenie minimalnej.
- § 3. W razie stwierdzenia naruszenia przepisów o oszacowaniu i cenie minimalnej sprzedaży, sąd odmawia przysądzenia własności i zwraca akta komornikowi, który ponownie przeprowadza postępowanie według przepisów niniejszego działu.
- § 4. W razie stwierdzenia, że nieruchomość nie podlega sprzedaży według przepisów niniejszego działu, sąd poleca komornikowi prowadzenie dalszej egzekucji według przepisów o egzekucji z nieruchomości.
- § 5. W razie wydania przez sąd postanowienia nakazującego ponowne przeprowadzenie sprzedaży lub podjęcie dalszych czynności według przepisów o egzekucji z nieruchomości, komornik niezwłocznie zwraca oferentowi kwotę wpłaconą przez niego na cenę nabycia.
- Art. 1013⁶. § 1. Jeżeli sprzedaż nieruchomości nie nastąpi w trybie sprzedaży z wolnej ręki, nieruchomość podlega sprzedaży w drodze licytacji, do której stosuje się przepisy o licytacji w egzekucji z nieruchomości. O terminie

licytacji komornik zawiadamia uczestników postępowania stosownie do art. 954.

§ 2. Po zapłaceniu przez nabywcę sumy sąd niezwłocznie wydaje postanowienie o przysądzeniu własności. Po uprawomocnieniu się tego postanowienia komornik sporządza plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji.”;

168) w art. 1024 w § 1 w pkt 4, w art. 1032 w § 1, w art. 1038 i w art. 1040 w § 1 wyrazy „w depozycie sądowym” zastępuje się wyrazami „na rachunku depozytowym sądu”;

169) art. 1027 i art. 1028 otrzymują brzmienie:

„Art. 1027. § 1. O sporządzeniu lub zatwierdzeniu planu podziału zawiadamia się dłużnika i osoby uczestniczące w podziale.

§ 2. Na plan podziału sporządzony przez komornika przysługuje skarga, a na postanowienie sądu - zażalenie. W postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi i zażalenia sąd nie rozpoznaje sporu co do istnienia prawa objętego planem podziału.

Art. 1028. § 1. Jeżeli nie zaskarżano planu podziału, organ egzekucyjny przystąpi do jego wykonania. Zaskarżenie wstrzymuje wykonanie planu tylko w części zaskarżonej.

§ 2. Rozpoznając skargę na plan podziału, sąd po wysłuchaniu osób uczestniczących w podziale, zatwierdza lub zmienia plan.

§ 3. Wykonanie planu w części zaskarżonej nastąpi po uprawomocnieniu się postanowienia sądu, chyba że zostało wstrzymane przez zabezpieczenie powództwa w sprawie o ustalenie istnienia lub nieistnienia prawa.

§ 4. W sprawie, o której mowa w paragrafie poprzedzającym, należy pozwać także dłużnika, jeżeli nie zaprzecza wierzytelności lub praw wierzyciela.”;

170) w art. 1029 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Na podstawie oświadczenia pracodawcy o wynagrodzeniu dłużnika oraz spisu wierzytelności i praw osób uczestniczących w podziale komornik sporządza plan podziału ustalając, w jakim procencie przypada na każdego wierzyciela udział w sumach potrąconych każdorazowo przez pracodawcę z wynagrodzenia dłużnika i wpłaconych komornikowi. Jeżeli zaś komornik nie może sporządzić planu podziału na podstawie samego oświadczenia pracodawcy, sporządzi go niezwłocznie po złożeniu na rachunek depozytowy sądu sumy podlegającej podziałowi.”;

171) art. 1030 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1030. W podziale sum uzyskanych w sposób przewidziany w artykule poprzedzającym oprócz wierzyciela egzekwującego uczestniczą: wierzyciele składający tytuł wykonawczy z dowodem doręczenia dłużnikowi wezwania do zapłaty, wierzyciele, którzy uzyskali zabezpieczenie powództwa, oraz wierzyciele, którym przysługuje umowne prawo zastawu i którzy udowodnili je dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym, jak również wierzyciele, którym przysługuje ustawowe prawo zastawu i którzy udowodnili je dokumentem, jeżeli zgłosili swe wierzytelności najpóźniej w dniu złożenia na rachunek depozytowy sądu sumy ulegającej podziałowi.”;

172) art. 1034 i art. 1035 otrzymują brzmienie:

„Art. 1034. Przepisy art. 1030 i art. 1032 stosuje się także w postępowaniu unormowanym w rozdziale niniejszym. W podziale sumy uzyskanej z egzekucji umieszcza się także wierzytelności zabezpieczone zastawem rejestrowym, jeżeli zastawnikowi przysługuje prawo zaspokojenia się z przedmiotu egzekucji oraz jeżeli prawa swe udowodnił dokumentem urzędowym

najpóźniej w dniu złożenia na rachunek depozytowy sądu sumy ulegającej podziałowi.

Art. 1035. Niezwłocznie po złożeniu na rachunek depozytowy sądu sumy ulegającej podziałowi komornik sporządza projekt planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji i przedkłada go sądowi. W razie potrzeby sąd wprowadza do planu zmiany i uzupełnienia; w przeciwnym wypadku plan zatwierdza.”;

173) po art. 1036 dodaje się art. 1036¹ w brzmieniu:

„Art. 1036¹. Jeżeli egzekucja objęła również należności z umów ubezpieczenia lub przedmiotów, wierzytelności i praw, które według przepisów prawa stanowią przedmiot obciążenia hipoteką w podziale uczestniczy również wierzyciel, którego wierzytelność została na tych ruchomościach, wierzytelnościach lub prawach zabezpieczona zastawem rejestrowym.”;

174) w art. 1046 :

a) § 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„§ 2. Prowadząc egzekucję na podstawie tytułu nakazującego dłużnikowi opróżnienie lokalu lub pomieszczenia, komornik usunie z niego także osoby zajmujące lokal wraz z dłużnikiem, chyba że osoby te wykażą dokumentem, iż zajmowanie wynika z tytułu prawnego nie pochodzącego od dłużnika.

§ 3. Przepisu paragrafu poprzedzającego oraz art. 791 § 1 nie stosuje się do opróżnienia lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika.

b) dodaje się § 4 - 8 w brzmieniu:

§ 4. Wykonując obowiązek opróżnienia lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika na podstawie tytułu wykonawczego, z którego nie wynika prawo dłużnika do lokalu socjalnego lub zamiennego, komornik wstrzyma się z dokonaniem czynności do czasu, gdy wierzyciel lub gmina

udostępnią tymczasowe pomieszczenie lub gdy dłużnik oraz osoby mające stosownie do paragrafu poprzedzającego opuścić wraz z nim lokal, znajdą takie pomieszczenie.

- § 5. Jeżeli egzekucja obowiązku opróżnienia lokalu służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika dotyczy osób małoletnich lub ubezwłasnowolnionych, komornik wstrzyma się z dokonaniem czynności i zawiadomi sąd opiekuńczy. Dalsze czynności komornik podejmie stosownie do orzeczenia sądu opiekuńczego, określającego miejsce pobytu małoletnich lub ubezwłasnowolnionych.
- § 6. Przeprowadzając egzekucję, komornik usunie ruchomości nie będące przedmiotem egzekucji i odda je dłużnikowi, a w razie jego nieobecności pozostawi osobie dorosłej spośród jego domowników, gdyby zaś i to nie było możliwe, ustanowi dozorcę pouczając go o obowiązkach i prawach dozorczy ustanowionego przy zajęciu ruchomości, i odda mu usunięte ruchomości na przechowanie na koszt dłużnika.
- § 7. Jeżeli na wezwanie dozorczy dłużnik ruchomości nie odbierze, sąd na wniosek dozorczy i po wysłuchaniu dłużnika nakaże ich sprzedaż.
- § 8. Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, gospodarki przestrzennej i mieszkaniowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawach o opróżnienie lokalu lub pomieszczenia albo o wydanie nieruchomości oraz warunki jakim powinno odpowiadać pomieszczenie tymczasowe, mając na względzie ochronę przed bezdomnością osób eksmitowanych oraz sprawne prowadzenie egzekucji.”;

175) art. 1053 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 1053. § 1. Wymierzając grzywnę, sąd orzeknie jednocześnie - na wypadek niezapłacenia - zamianę grzywny na areszt, licząc jeden dzień aresztu od pięciu złotych do stu

pięćdziesięciu złotych grzywny. Ogólny czas trwania aresztu nie może w tej samej sprawie przekroczyć sześciu miesięcy. Przepis art. 762 § 4 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Jeżeli dłużnikiem, do którego skierowane było wezwanie sądu, jest osoba prawna lub inna organizacja, środkiem przymusu podlega jej pracownik odpowiedzialny za niezastosowanie się do wezwania, a gdyby ustalenie takiego pracownika było utrudnione, środkiem przymusu podlegają osoby uprawnione do jej reprezentowania.”;

176) w art. 1056 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Polecenie osadzenia dłużnika w areszcie sąd kieruje do komornika miejsca pobytu dłużnika. Jeżeli dłużnik nie przebywa w okręgu sądu, który wymierzył grzywnę z zamianą na areszt, sąd może zwrócić się o wykonanie aresztu do sądu rejonowego, w którego okręgu dłużnik przebywa.”;

177) w części trzeciej w tytule III po tytule działu II dodaje się oznaczenie rozdziału 1 i tytuł tego rozdziału w brzmieniu:

„Rozdział 1. Przepisy ogólne.”;

178) art. 1062 uchyla się;

179) po art. 1064 dodaje się rozdział 2 i 3 w brzmieniu:

„Rozdział 2. Egzekucja przez zarząd przymusowy.

Art. 1064¹. § 1. Przeciwko dłużnikowi prowadzącemu działalność gospodarczą w formie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest dopuszczalna egzekucja z dochodów uzyskiwanych z tej działalności przez ustanowienie zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym.

§ 2. Do zarządu ustanowionego na podstawie paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio przepisy o

zarządzie w toku egzekucji z nieruchomości, z uwzględnieniem zmian poniższych.

Art. 1064². Do prowadzenia egzekucji przez zarząd przymusowy właściwy jest sąd, w którego okręgu znajduje się siedziba przedsiębiorstwa lub w którego okręgu jest położone gospodarstwo rolne. Jeżeli egzekucja ograniczona jest do części przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, właściwy jest sąd, w którego okręgu część ta się znajduje.

Art. 1064³. Egzekucję przez zarząd przymusowy można ograniczyć do części przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, jeżeli część ta jest gospodarczo wyodrębniona a dochód uzyskany z przymusowego zarządu tej części majątku dłużnika wystarczy na zaspokojenie egzekwowanych roszczeń.

Art. 1064⁴. § 1. Prowadzenie egzekucji świadczeń pieniężnych, w tym również egzekucji administracyjnych ze składników mienia wchodzącego w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego dłużnika, nie stanowi przeszkody do wszczęcia egzekucji przez zarząd przymusowy, jeżeli o to wnosi wierzyciel dotychczas prowadzący egzekucję albo, gdy w chwili wszczęcia egzekucji przez zarząd przymusowy jest oczywiste, że wierzyciel prowadzący egzekucję zostanie w toku egzekucji przez zarząd przymusowy zaspokojony w okresie sześciu miesięcy od daty jej wszczęcia. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

§ 2. W razie wszczęcia egzekucji przez zarząd przymusowy w sprawach określonych w paragrafie poprzedzającym, wcześniej wszczęte egzekucje umarza się z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu o wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy a dotychczasowi wierzyciele z mocy prawa wstępują do egzekucji prowadzonej według przepisów niniejszego działu.

- Art. 1064⁵. Jeżeli przed wszczęciem egzekucji nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym dłużnika ustanowiono zarząd w ramach postępowania zabezpieczającego po wszczęciu egzekucji zarząd będzie prowadzony według niniejszych przepisów.
- Art. 1064⁶. Wydając postanowienie o wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy, sąd przesyła do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej dla nieruchomości wchodzącej w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, wniosek o dokonanie wpisu o ustanowienie zarządu przymusowego we właściwej księdze wieczystej lub o złożenie wniosku do zbioru dokumentów.
- Art. 1064⁷. Czynności prawne dłużnika dotyczące mienia objętego zarządem dokonane po wszczęciu egzekucji są nieważne. Dla określenia daty powstania skutków prawnych wszczęcia egzekucji prowadzonej według niniejszego rozdziału przepisy art. 910 stosuje się odpowiednio.
- Art. 1064⁸. Sąd powołuje na zarządcę osobę fizyczną lub prawną wskazaną przez strony. Z braku porozumienia stron zarządcę wyznacza sąd. Przepis ten stosuje się odpowiednio przy zmianie zarządu.
- Art. 1064⁹. § 1. Zarządca może sprzedać nieruchomości, ruchomości lub prawa wchodzące w skład zarządzanego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego w części przekraczającej zakres zwykłego zarządu oraz oddać je w najem lub dzierżawę wyłącznie za zgodą sądu. Przepis ten stosuje się również do rozwiązania umowy najmu lub dzierżawy oraz do obciążenia zarządzanego majątku hipoteką, zastawem, rejestrowym zastawem oraz przełączeniem.
- § 2. Nadwyżkę dochodów, po pokryciu wydatków wskazanych w art. 940, zarządca wypłaca wierzycielowi.

W razie wielości wierzycieli wypłata następuje z zachowaniem przepisów o podziale sumy uzyskanej z egzekucji. Kwoty niewypłacone zarządca umieszcza na rachunku depozytowym sądu, do którego przepisy art. 752 stosuje się odpowiednio.

- Art. 1064¹⁰. § 1. Po wszczęciu egzekucji przez zarząd przymusowy, prowadzenie egzekucji świadczeń pieniężnych z majątku dłużnika wchodzącego w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jest niedopuszczalne. Inni wierzyciele mogą przyłączyć się do egzekucji przez zarząd przymusowy. Przepis niniejszy stosuje się odpowiednio w razie późniejszego skierowania przeciwko dłużnikowi egzekucji administracyjnej. W takim wypadku art. 773 nie ma zastosowania.
- § 2. Jeżeli dochody uzyskane z egzekucji przez zarząd przymusowy wskazują, że niemożliwe jest zaspokojenie wszystkich wierzycieli w okresie sześciu miesięcy, licząc od dnia przyłączenia się do egzekucji ostatniego wierzyciela, wierzyciel, który w tym okresie nie będzie zaspokojony, może żądać wszczęcia egzekucji ze składników mienia wchodzącego w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego objętego zarządem przymusowym. W żądaniu należy oznaczyć mienie, z którego egzekucja ma być prowadzona. Na postanowienie sądu o dopuszczeniu egzekucji przysługuje zażalenie.
- § 3. Prowadzenie egzekucji przez zarząd przymusowy nie stanowi przeszkody do prowadzenia przeciwko dłużnikowi egzekucji świadczeń niepieniężnych oraz egzekucji w celu zniesienia współwłasności nieruchomości w drodze sprzedaży publicznej. Jeżeli w egzekucjach tych dłużnik obowiązany jest do wydania ruchomości, statku lub nieruchomości albo do

opróżnienia pomieszczeń, które znajdują się we władaniu zarządcy, obowiązki te ciążą na zarządcy.

§ 4. Wyłączenie mienia do osobnych egzekucji według przepisów paragrafów poprzedzających nie tamuje dalszego prowadzenia egzekucji przez zarząd przymusowy, chyba że z uwagi na zakres wyłączeń dalsze jej prowadzenie jest bezcelowe. W takim wypadku sąd umarza egzekucję przez zarząd przymusowy. Wierzyciele, którzy prowadzili egzekucję przez zarząd przymusowy, mogą w terminie dwóch tygodni od dnia uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu tej egzekucji, żądać skierowania egzekucji do mienia, które objęte było tą egzekucją, a które nie zostało wcześniej z niej wyłączone. Do tego czasu mienie to podlega z mocy prawa zajęciu.

Art. 1064¹¹. § 1. Zarządca sporządza plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji.

§ 2. Na podział sumy uzyskanej z egzekucji przysługuje skarga, do której się stosuje odpowiednio przepisy o skardze na czynności komornika.

Rozdział 3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.

Art. 1064¹². § 1. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego należy do sądu, w którego okręgu znajduje się siedziba przedsiębiorstwa dłużnika lub w którym dłużnik ma gospodarstwo rolne.

§ 2. Do egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego dłużnika stosuje się odpowiednio

przepisy o egzekucji z nieruchomości, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. 1064¹³. § 1. Wydając postanowienie o wszczęciu egzekucji sąd ustanawia zarząd przymusowy nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym podlegającym sprzedaży. Do zarządu tego stosuje się odpowiednio przepisy art. 1064¹–1064¹¹.

§ 2. Postanowienie o wszczęciu egzekucji sąd przesyła do sądu właściwego do prowadzenia księgi wieczystej dla nieruchomości wchodzącej w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. Sąd właściwy do prowadzenia księgi wieczystej z urzędu dokonuje wpisu o wszczęciu egzekucji albo składa postanowienie do zbioru dokumentów. W razie wszczęcia egzekucji przeciwko przedsiębiorcy podlegającemu wpisowi do rejestru sądowego, sąd przesyła postanowienie o wszczęciu egzekucji celem złożenia do akt rejestrowych. Ponadto sąd zarządzi ogłoszenie postanowienia o wszczęciu egzekucji w dzienniku ogólnopolskim oraz dzienniku poczytnym w siedzibie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego; może je również ogłosić w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Art. 1064¹⁴. § 1. Prowadzenie egzekucji do składników przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, w tym egzekucji administracyjnej, nie stanowi przeszkody do wszczęcia egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, jeżeli o to wnosi dłużnik lub wierzyciel prowadzący egzekucję, a także gdy jest oczywiste, że egzekucja przez sprzedaż doprowadzi do zaspokojenia wierzycieli, którzy wcześniej wszczęli egzekucję. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

§ 2. Z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu wszczynającego egzekucję w trybie wskazanym w paragrafie poprzednim, egzekucje wszczęte wcześniej umarza się a dotychczasowi wierzyciele z mocy prawa przystępują do egzekucji prowadzonej według przepisów niniejszego rozdziału.

Art. 1064¹⁵. § 1. Zarządca niezwłocznie sporządzi bilans przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego dłużnika.

§ 2. Jeżeli strony nie ustaliły ceny sprzedaży przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, wyceny przedsiębiorstwa lub gospodarstwa dokonuje co najmniej dwóch biegłych. W razie rozbieżności w wycenie dokonanej przez biegłych, wartość przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego ustala sąd.

Art. 1064¹⁶. § 1. Na wniosek wierzyciela lub dłużnika sąd może postanowić, że sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego nastąpi z wolnej ręki przez zarządcę. Sprzedaż nie może nastąpić poniżej wartości szacunkowej, chyba że dłużnik wyrazi na to zgodę a sprzedaż nie naruszy interesów wierzycieli.

§ 2. Wydając postanowienie o sprzedaży z wolnej ręki, sąd wyznaczy termin, w którym sprzedaż ma być dokonana oraz określi tryb wyszukania nabywcy, jeżeli strony tego nie uzgodniły. Termin dokonania sprzedaży nie może być krótszy niż miesiąc i dłuższy niż dwa miesiące. Bieg terminu rozpoczyna się od dnia zamieszczenia ogłoszenia w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim lub w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Art. 1064¹⁷. § 1. Sąd zarządzi ogłoszenie postanowienia, o którym mowa w artykule poprzedzającym w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz w dzienniku poczytnym w siedzibie

przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, a także, jeżeli uzna to za celowe w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

§ 2. O wydaniu postanowienia nakazującego sprzedaż zarządca zawiadomi uczestników stosownie do art. 954.

Art. 1064¹⁸. § 1. Jeżeli sprzedaż z wolnej ręki nie dojdzie do skutku, sąd wyda postanowienie nakazujące sprzedaż w drodze licytacji, chyba że wierzyciel zgadza się na ponowną sprzedaż z wolnej ręki. Jeżeli w egzekucji występuje dwóch lub więcej wierzycieli, wystarczy zgoda jednego z nich.

§ 2. Licytację prowadzi zarządca pod nadzorem sędziego. Sędzia niezwłocznie udziela przybicia osobie, która zaoferowała najwyższą cenę.

§ 3. Po zapłacie ceny zarządca w terminie nie dłuższym niż miesiąc zawiera z nabywcą umowę sprzedaży przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. W wypadku nie zawarcia umowy z winy zarządcy, nabywca może żądać zwrotu wpłaconej ceny i uważa się, że licytacja nie doszła do skutku.

§ 4. Do licytacji stosuje się odpowiednio przepisy o licytacji z nieruchomości.

Art. 1064¹⁹. § 1. Sprzedaż dokonana w myśl przepisów niniejszego rozdziału nie narusza praw wynikających z hipotek, zastawów rejestrowych, zastawów i innych obciążeń rzeczowych ciężących na nieruchomościach, wierzytelnościach lub prawach wchodzących w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego dłużnika. Ich wartość podlega zaliczeniu na poczet ceny nabycia.

§ 2. Sprzedaż dokonana według przepisów niniejszego rozdziału nie narusza również uprawnień zastawnika zastawu rejestrowego, jeżeli umowa zastawnicza przewiduje zakaz zbycia przedmiotu zastawu.

Art. 1064²⁰. § 1. Nabywca przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego w egzekucji prowadzonej według przepisów niniejszego rozdziału jest odpowiedzialny solidarnie z dłużnikiem za ujawnione w toku egzekucji zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego według zasad określonych w art. 526 Kodeksu cywilnego.

§ 2. Jeżeli przed zawarciem umowy kupna przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego nabywca spłacił lub przejął zobowiązania, o których mowa w paragrafach poprzedzających, wartość przejętych należności zalicza się na poczet ceny kupna. Jeżeli nabywca wcześniej wpłacił cenę nie pomniejszoną o tę wartość, zarządca zwraca mu nadwyżkę w terminie tygodniowym od daty zawarcia umowy sprzedaży. Zaliczenie lub zwrot nadwyżki nastąpi na podstawie dokumentów urzędowych lub prywatnych z podpisem urzędowo poświadczonym, stwierdzających spłatę lub przejęcie zobowiązań wymienionych w paragrafach poprzedzających.”;

180) w art. 1081 § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Jeżeli dłużnik odbywa karę pozbawienia wolności, wierzyciel może złożyć tytuł wykonawczy bezpośrednio dyrektorowi zakładu karnego, który obowiązany jest wypłacać wierzycielowi należności za pracę dłużnika lub jego pieniądze znajdujące się w depozycie zakładu karnego, w granicach określonych w art. 125 Kodeksu karnego wykonawczego.

§ 4. Przewidziana w § 3 wypłata nie może być dokonywana, jeżeli wnioski złożyło kilku wierzycieli, a należności za pracę dłużnika lub jego pieniądze znajdujące się w depozycie zakładu karnego nie wystarczają na zaspokojenie wszystkich należności tych wierzycieli lub jeżeli są zajęte przez organ egzekucyjny. W takim

wypadku dyrektor zakładu karnego przekazuje wnioski do właściwego komornika.”;

181) w art. 1086 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Komornik obowiązany jest z urzędu przeprowadzić dochodzenie w celu ustalenia zarobków i stanu majątkowego dłużnika oraz jego miejsca zamieszkania. Jeżeli środki te okażą się bezskuteczne, organy Policji przeprowadzą na wniosek komornika dochodzenie w celu ustalenia miejsca zamieszkania i miejsca pracy dłużnika. Gminne ośrodki pomocy społecznej przeprowadzą na wniosek komornika dochodzenie w celu ustalenia majątku i dochodów dłużnika.”;

182) art. 1088 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1088. Poza tym do egzekucji świadczeń alimentacyjnych stosuje się przepisy tytułu drugiego.”;

183) oznaczenie „Część trzecia” zastępuje się oznaczeniem „Część czwarta”;

184) art. 1136 uchyla się;

185) w art. 1151 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Sąd orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Na postanowienie sądu okręgowego w przedmiocie wykonalności przysługuje zażalenie, a od postanowienia sądu apelacyjnego – kasacja; można także żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym postanowieniem.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 i Nr 125, poz. 1368) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Roszczenie o usunięcie niezgodności może być ujawnione przez ostrzeżenie. Podstawą wpisu ostrzeżenia jest nieprawomocne orzeczenie sądu lub postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia. Do udzielenia zabezpieczenia nie jest potrzebne wykazanie, że powód ma interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 29, poz. 356 i Nr 93, poz. 1027) uchyla się art. 21.

Art. 4. W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 94, z 2001 r. Nr 128, poz. 1402) w art. 80:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 3,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Sąd może uzależnić wydanie postanowienia o zabezpieczenie dowodów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, od złożenia stosownej kaucji.”,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Zażalenie na postanowienie sądu w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, sąd rozpoznaje w ciągu 7 dni.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. Nr 49, poz. 509) w art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie osiemnastu miesięcy od rozpoczęcia aplikacji rzecznik patentowy kierujący aplikacją (patron) może upoważnić swojego aplikanta do zastępowania go we wszystkich czynnościach.”.

Art. 6. Postępowania zabezpieczające i egzekucyjne wszczęte przed wejściem w życie niniejszej ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie sześciu miesięcy od dnia ogłoszenia.

- 1) Niniejsza ustawa zmienia również ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zmianą opisaną w art. 3), ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2000 r. Nr 80, poz. 94 ze zmianą opisaną w art. 4) i ustawę z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. Nr 49, poz. 509).
- 2) zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr

133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191, 1193, Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070, 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368, Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126 poz. 1069 i 1070).

9-37-iw

UZASADNIENIE

Treść uzasadnienia:

Część pierwsza

Zmiany w części pierwszej Kodeksu.

Część druga

Zmiany dotyczące postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego.

I. Ogólne założenia zmian.

II. Zmiany układu Kodeksu w zakresie postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego.

III. Zmiany w postępowaniu zabezpieczającym

IV. Zmiany dotyczące postępowania egzekucyjnego

- a. Zmiany dotyczące podstaw egzekucji.
- b. Zmiany dotyczące wyjawienia majątku i uzyskania przez komornika informacji o mieniu dłużnika.
- c. Zmiany dotyczące wszczęcia egzekucji i ogólnego biegu egzekucji.
- d. Zmiany dotyczące systemu środków zaskarżenia.
- e. Zmiany dotychczasowych sposobów egzekucji istniejących już w k.p.c.:
 1. egzekucja z ruchomości;
 2. egzekucja z wynagrodzenia za pracę;
 3. egzekucja z rachunku bankowego;
 4. egzekucja z innych wierzytelności
 5. egzekucja z innych praw majątkowych;
 6. egzekucja z nieruchomości;
 7. egzekucja przez zarząd przymusowy.
- f. Nowe sposoby egzekucji.
 1. Uproszczona egzekucja z nieruchomości.
 2. Egzekucja w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.
- g. Zmiany w planie podziału sumy uzyskanej w egzekucji.
- h. Zmiany dotyczące wykonania orzeczeń o opróżnienie lokalu mieszkalnego.

Część trzecia

Zmiany innych ustaw.

Ocena skutków regulacji

Część pierwsza

Zmiany w części pierwszej

1. Zmiany w części pierwszej kodeksu postępowania cywilnego, które można ocenić jako istotne, dotyczą wyłączenia możliwości orzekania przez sąd o roszczeniach stron z urzędu oraz eliminacji unormowań kształtujących zasadę prawdy tzw. obiektywnej, które nie zostały usunięte z kodeksu przy okazji nowelizacji z 1996 i 2000 r. Wśród zmian o istotnym znaczeniu jest także wprowadzenie bezwzględnego przymusu adwokackiego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym oraz sądami apelacyjnymi.

Pozostałe zmiany mają charakter porządkujący, a ich celem jest usunięcie istniejących błędów normatywnych, dostosowanie brzmienia przepisów kodeksu do unormowań zawartych w innych ustawach oraz przyspieszenie i usprawnienie postępowania.

Związanie sądu żądaniem zgłoszonym przez stronę oraz zakaz orzekania ponad żądanie to jedna z fundamentalnych zasad procesu cywilnego, wynikająca bezpośrednio z jego koncepcji i stanowiąca dopełnienie zasady dyspozycyjności i kontradyktoryjności. Współgra ona także z indywidualistyczną istotą prawa cywilnego, opartego na zasadzie wolności i autonomii praw prywatnych. We wszystkich systemach prawa procesowego zasada ta jest nienaruszalna i ściśle przestrzegana.

W rażącej kolizji z tą zasadą pozostają przepisy art. 321 § 2 i art. 477¹ § 1 i § 1¹, w związku z czym projektuje się ich skreślenie. Jednocześnie proponuje się zmianę art. 212 (dodanie zdania trzeciego) i art. 477 (dodanie zdania drugiego), polegającą na upoważnieniu przewodniczącego – w sprawach o alimenty, o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym oraz o roszczenia z zakresu prawa pracy – do pouczenia powoda (pracownika) o roszczeniach wynikających z przytoczonych przez niego faktów, a nie zgłoszonych w pozwie. W konsekwencji, sąd (przewodniczący) nie będzie mógł korygować aktu woli podjętego przez stronę, natomiast będzie mógł aktywnie inspirować podjęcie tego aktu.

W tej grupie zmian są także propozycje zmiany redakcji art. 5, 184, 212 i 339 § 2 zmierzające do takiego sprecyzowania zasad współdziałania sądu ze stronami, aby nie dochodziło do naruszenia konstytucyjnej i kodeksowej zasady równości (równouprawnienia) stron. Orzecznictwo Sądu Najwyższego z ostatnich lat unaocniło,

że stosowanie wymienionych przepisów w dotychczasowym brzmieniu prowadzi do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (art. 32 ust. 1 i art. 45 ust. 1 Konstytucji).

2. Będąca skutkiem dokonujących się w Polsce zmian ustrojowych – wprowadzona ustawami z dnia 1 marca 1996 r. (Dz. U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) i z dnia 24 maja 2000 r. (Dz. U. Nr 48, poz. 554) – nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego doprowadziła do zerwania z modelem procesu opartym na dogmacie prawdy tzw. obiektywnej. W ślad za tym wzmocniono elementy kontradyktoryjności oraz zredukowano instrukcyjne (śledcze) kompetencje sądu. W kodeksie, na skutek niedopatrzeń i błędów legislacyjnych, pozostało jednak kilka unormowań współkształtujących w przeszłości zasadę prawdy „obiektywnej”, toteż ich modyfikacja jest obecnie pilną koniecznością. Z tego względu proponuje się dokonanie odpowiednich zmian redakcyjnych w art. 184, 224 § 1, art. 229, 317 § 1, art. 339 § 2 i art. 499 pkt 2. Zmiany te przysłużą się także zwiększeniu szybkości i sprawności postępowania cywilnego.

3. Praktyka sądowa ostatnich lat wskazuje, że wzrostowi wpływu spraw cywilnych towarzyszy radykalny wzrost spraw trudnych, opartych na rozbudowanych, spornych stanach faktycznych oraz wymagających rozwiązywania skomplikowanych, często precedensowych zagadnień prawnych. W związku z tym, a także w związku ze wzmocnieniem zasady kontradyktoryjności, wymuszającej wzmoczoną aktywność oraz profesjonalizm działania stron, koniecznością staje się rozszerzenie przymusu adwokacko-radcowskiego. Proponuje się zatem w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, poczynając od sporządzenia środka odwoławczego, obowiązkowe zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych (art. 87¹). Należy zaznaczyć, że wprowadzenie przymusu odpowiada regulacjom i tendencjom w krajach Unii Europejskiej; bezwzględny przymus adwokacki, nawet w szerszym niż w obecnie proponowanym zakresie, obowiązywał w polskim procesie cywilnym w okresie międzywojennym. Nie ulega przy tym wątpliwości, że zarówno adwokatura, jak i radcy prawni, są merytorycznie i organizacyjnie przygotowani do obowiązkowego zastępstwa stron w proponowanym zakresie.

Z wprowadzeniem przymusu adwokacko-radcowskiego związane są zmiany art. 175 (dodanie § 2), art. 327 § 1 (dodanie zdania drugiego), art. 370 (dodanie § 2) i art. 479⁹ § 1 (dodanie zdania drugiego), a także skreślenie art. 393² i art. 393⁹ § 1¹ oraz skreślenie zdania drugiego w art. 465 § 1.

Pełnomocników procesowych dotyczą także zmiany art. 87 § 1, art. 109, art. 161, 207 § 3, art. 327 § 1 i 2, art. 357 § 2, art. 479⁹ § 1, art. 485 § 4. Należy zaznaczyć, że wymienione zmiany, w większości, są konsekwencją upoważnienia rzeczników patentowych do pełnienia zastępstwa procesowego w sprawach własności przemysłowej, wprowadzonego ustawą z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. Nr 49, poz. 508). Zmiany te jednoznacznie przesądzają też, że rzecznicy patentowi nie mogą być pełnomocnikami stron w postępowaniu kasacyjnym, gdyż nie mają oni wysokich umiejętności prawniczych (często nie mają nawet ukończonych studiów prawniczych), wymaganych w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

4. W związku z tym, że kasacja, zgodnie z jej normatywnym i historyczno-doktrynalnym kształtem, jest środkiem odwoławczym o charakterze specjalnym, funkcjonującym głównie w interesie publicznym, proponuje się zaangażowanie do udziału w postępowaniu kasacyjnym Prokuratora Generalnego, organu którego zadaniem jest m.in. strzeżenie praworządności oraz ochrona praw obywatelskich i interesu publicznego. Poza tym, osoba Prokuratora Generalnego gwarantować będzie wysoki poziom postępowania kasacyjnego oraz osiąganie wiązanych z nim skutków o charakterze publicznym (art. 393⁷ i art. 393⁹ § 3).

W związku z proponowanymi zmianami, dotyczącymi udziału w postępowaniu kasacyjnym Prokuratora Generalnego, proponuje się skreślenie art. 393⁴ § 2. Idea skreślenia tego przepisu wynika także z faktu, że od początku – już w fazie prac legislacyjnych – był on oceniany jako bardzo kontrowersyjny i szkodliwy. Także w piśmiennictwie fachowym spotkał się z ostrą krytyką, głównie z tego względu, że powoduje instytucjonalne przewleczenie postępowania sądowego przez odroczenie prawomocności orzeczeń na okres sześciu miesięcy. Utrzymywanie tego stanu rzeczy, zwłaszcza w okresie intensywnego poszukiwania narzędzi służących przyspieszaniu i skracaniu postępowania, nie może być aprobowane. Podstawowym jednak argumentem nakazującym eliminację art. 393⁴ § 2 jest fakt, że w okresie prawie dwu lat jego

obowiązania Rzecznik Praw Obywatelskich ani raz z niego nie skorzystał i nie wniósł do Sądu Najwyższego ani jednej kasacji.

Poza opisanymi zmianami proponuje się także uporządkowanie przepisów regulujących postępowanie kasacyjne oraz postępowanie spowodowane wniesieniem zażalenia do Sądu Najwyższego (art. 393⁵, art. 393⁶, art. 393⁸ § 1 i art. 393¹⁸ § 3).

5. W związku z problemami, jakie wystąpiły w postępowaniu uproszczonym, projektuje się kilka istotnych korekt dotyczących tego postępowania. Zostały one wyrażone w propozycji zmiany art. 130¹ § 1, 3 i 4, art. 505¹ pkt 1, art. 505³ i art. 505¹³ oraz dodania art. 505¹⁴. Zmiany zmierzają do złagodzenia surowych rygorów obowiązujących w postępowaniu uproszczonym oraz rozwiązywania niektórych kolizji, jakie powstają między przepisami różnych postępowań odrębnych.

Kilka zmian porządkujących dotyczy także postępowania upominawczego, nakazowego, w sprawach gospodarczych oraz postępowania prowadzonego po wydaniu wyroku zaocznego (art. 343, 479¹⁷, 488, 492¹ i art. 502¹ § 1).

6. Proponuje się także kilka zmian dotyczących właściwości sądu. Propozycje te dotyczą podwyższenia wartości przedmiotu sporu limitującej właściwość sądu rejonowego (art. 17 pkt 4 i art. 479³ § 1), ujednoczenia terminologii związanej z uchwaleniem ustawy o prawie autorskim, ustawy – Prawo własności przemysłowej oraz ustawy – Prawo działalności gospodarczej (art. 17 pkt 2 i art. 33) oraz upowszechnieniem się tzw. procesów wekslowych (art. 37¹).

Zmiany wymaga także art. 526 § 2, który w obecnym brzmieniu koliduje z postanowieniami Konstytucji.

7. Dwie propozycje zmian dotyczą referendarza sądowego; pierwsza polega na przeniesieniu regulacji zawartej dotychczas w art. 2 § 1a do art. 47¹ oraz na ścisłym określeniu tych orzeczeń referendarza, które podlegają zaskarżeniu skargą (art. 518¹ § 1). W sposób jednoznaczny, przyjmowany już od dawna w orzecznictwie Sądu Najwyższego, ale wciąż budzący wątpliwości sądów niższych szczebli, unormowano dopuszczalność kasacji na postanowienia w przedmiocie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego (art. 1151 § 2).

8. Pozostałe propozycje zmian w obrębie części pierwszej mają charakter terminologiczny, techniczny lub prawnoorganizacyjny (por. art. 16, art. 61 § 4, art. 174, art. 177 § 1 pkt 3, art. 182 § 1 i 3, art. 184, art. 244 § 1, art. 250, art. 326 § 3, art. 329, art. 387 § 1 i 2, art. 391 § 2, art. 410 § 1, art. 460 § 1, art. 466, art. 479⁸, art. 510 § 1, art. 526 § 2, art. 720 i 722).

Część druga

Zmiany dotyczące postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego

I. Ogólne założenia zmian

Przygotowany projekt nowelizacji k.p.c. dotyczy zmian przepisów regulujących postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Założeniem jest, by proponowane zmiany w sposób istotny usprawniły te postępowania. Omówienie proponowanych zmian wraz z ich uzasadnieniem przedstawione zostanie niżej w częściach II-V niniejszego uzasadnienia.

Niezależnie od tych szczegółowych rozwiązań, proponowane są również zmiany dotyczące samego układu k.p.c. Miejsce bowiem lokaty poszczególnych przepisów w k.p.c. nie pozostaje bez wpływu na ich wykładnię.

Proponowana zmiana dotyczy:

- a/ lokalizacji przepisów o postępowaniu zabezpieczającym;
- b/ wprowadzenia w postępowaniu egzekucyjnym wyraźnego wyróżnienia nowych sposobów egzekucji.

II. Zmiany dotyczące układu k.p.c. w zakresie postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego

1. Zmiana miejsca zamieszczenia przepisów dotyczących postępowania zabezpieczającego

Zmiana umiejscowienia w k.p.c. postępowania zabezpieczającego jest konieczna w związku ze zmieniającą się funkcją tego postępowania.

Postępowanie to, w rozwoju historycznym, początkowo związane było z postępowaniem egzekucyjnym.

Takie też rozwiązanie obowiązywało w naszym prawie do 1965 r.

Współcześnie jednak postępowanie zabezpieczające jest postępowaniem niezależnym od postępowania egzekucyjnego.

Twórcy k.p.c. z 1964 r. zresztą deklarowali zamiar wprowadzenia takiego rozwiązania. Mimo takich deklaracji umieszczono jednak postępowanie zabezpieczające w drugiej części k.p.c. łącznie z postępowaniem egzekucyjnym.

Twierdzono przy tym, że w celu wyeksponowania niezależnego charakteru postępowania zabezpieczającego wystarczy wyodrębnić je w pierwszej księdze tej części, gdyż - jak to stwierdził W. Siedlecki - takie umieszczenie określa miejsce postępowania zabezpieczającego pomiędzy postępowaniem rozpoznawczym a egzekucją (W. Siedlecki: /w/ K.p.c. Komentarz. Praca zbiorowa. (red.) Z. Resicha i W. Siedleckiego; Warszawa 1969 t. II str. 1015 i n.).

Takie rozwiązanie nie odpowiada jednak obecnemu charakterowi prawnemu postępowania zabezpieczającego ani tym bardziej nie będzie odpowiadało charakterowi tego postępowania w przyszłości.

Proponowane zmiany budowy k.p.c., odnoszące się do postępowania zabezpieczającego, idą w kierunku zdecydowanego uniezależnienia tego postępowania zarówno od postępowania egzekucyjnego, jak i postępowania rozpoznawczego.

Dla osiągnięcia tego celu proponuje się umieszczenie w k.p.c. przepisów dotyczących postępowania zabezpieczającego w osobnej części, oddzielnej od części zawierającej przepisy o postępowaniu rozpoznawczym i oddzielnej od części poświęconej postępowaniu egzekucyjnym.

W tym celu proponuje się utworzenie w k.p.c. nowej części poświęconej wyłącznie postępowaniu zabezpieczającemu, która oznaczona by została jako część druga. Część tę - obejmującą art. 730-757 - utworzono by z dotychczasowej księgi I obecnej części drugiej k.p.c. Nowo utworzona część nosiłaby nazwę "Postępowanie zabezpieczające". Natomiast obecna księga II dotychczasowej części drugiej k.p.c. oznaczona by została jako część trzecia i zostałaby zatytułowana: "Postępowanie egzekucyjne".

Część ta nie dzieliłaby się już na księgi. Obecna zaś część trzecia k.p.c. oznaczona by została jako część czwarta.

2. Zmiany polegające na wyraźnym wyróżnieniu nowych sposobów egzekucji

Proponuje się dla jasności redakcji k.p.c. wyraźne wyróżnienie nowo wprowadzanych sposobów egzekucji, jak również wyraźne wyróżnienie sposobów już wcześniej znanych naszemu k.p.c., które uległy zasadniczym zmianom. Takimi sposobami są:

a) egzekucja z innych praw majątkowych (art. 909 - 912).

Dla tego sposobu proponuje się utworzenie Działu IV a, w tytule II - obecnej księgi drugiej części drugiej. Po dokonaniu proponowanej niniejszym projektem zmiany k.p.c. i utworzeniu części drugiej, poświęconej postępowaniu zabezpieczającym, dział ten zamieszczony zostanie w części trzeciej k.p.c.

b) uproszczona egzekucja z nieruchomości (art. 1013¹ - 1013⁶).

Dział VIa, Tytułu II, (obecnej księgi drugiej, części drugiej).

Po dokonaniu proponowanych zmian budowy k.p.c. dział ten będzie zamieszczony w tytule II części trzeciej k.p.c.

c) egzekucja przez zarząd przymusowy i egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.

W dziale II, tytułu III dotychczasowej księgi drugiej, części drugiej k.p.c (po uwzględnieniu proponowanych zmian, będzie to część III k.p.c.) proponuje się wyraźnie wyróżnienie trzech rozdziałów:

- (i) Rozdział 1. Przepisy ogólne.
- (ii) Rozdział 2. Egzekucja przez zarząd przymusowy (art. 1064¹ - 1064¹¹).
- (iii) Rozdział 3. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 1064¹² - 1064²⁰).

III. Zmiany w postępowaniu zabezpieczającym

Proponowane zmiany lokalizacji przepisów dotyczących postępowania zabezpieczającego - co zostało już wcześniej przedstawione w części pierwszej uzasadnienia - związane są przede wszystkim z nowym określeniem samego celu postępowania zabezpieczającego.

Proponowane zmiany zakładają takie ukształtowanie postępowania zabezpieczającego jako postępowania pomocniczego, aby postępowanie to zapewniało udzielenie natychmiastowej i tymczasowej ochrony prawnej zainteresowanym podmiotom, po to, aby całe postępowanie w sprawie osiągnęło swój cel. Przy czym postępowanie zabezpieczające ma być dopuszczalne we wszystkich rodzajach postępowań cywilnych, bez względu na tryb ich rozpoznawania czy późniejszą możliwość wykonania zapadłych w sprawie orzeczeń.

Założeniem zmian jest nadto, by postępowanie zabezpieczające było tak ukształtowane, aby mogło służyć ochronie prawnej wszystkich podmiotów postępowania (a nie tylko powodowi czy wnioskodawcy w postępowaniu nieprocesowym), jeżeli tylko zachodzić będzie potrzeba zabezpieczenia ich praw, np. przez zabezpieczenie praw uczestników postępowania w sprawie o podział majątku.

Obok tego założeniem reformy jest, aby postępowanie zabezpieczające również ułatwiało zaspokojenie roszczeń osób uprawnionych. Innymi słowy, aby pełniło funkcję nowego trybu do dochodzenia roszczeń. Tę funkcję, rzecz jasna, postępowanie zabezpieczające będzie mogło pełnić w ograniczonym zakresie. Postępowanie cywilne bowiem powinno zapewnić możliwość pełnej ochrony praw wszystkim podmiotom postępowania (stronom lub uczestnikom). Proponowane zmiany nie usuwają tej fundamentalnej zasady z naszego systemu prawa.

W szeregu sprawach możliwe jest jednak zaspokojenie roszczeń wierzycieli w uproszczonym trybie, w którym sąd orzekał będzie na podstawie okoliczności uprawdopodobnionych i w którym orzeczenie winno być natychmiast wykonalne. Takim trybem powinno stać się postępowanie zabezpieczające. Warto tutaj zwrócić uwagę, że w obecnym stanie prawnym istnieje możliwość zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu zabezpieczającym. Taka możliwość istnieje jednak w ograniczonym zakresie. W zasadzie tylko w sprawach alimentacyjnych i w sprawach o rentę (art. 753 k.p.c.), a także w sprawach o naprawienie szkody w zakresie uregulowanym prawem geologicznym i

górnictwem (art. 97 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze - Dz. U. Nr 27, poz. 96 ze zm.). Projekt znacznie rozszerza zakres wierzytelności, które w tym trybie mogą być zaspokojone. Proponuje się, aby w tym trybie mogły być dochodzone także roszczenia z tytułu rękojmi i gwarancji albo kary umowne przeciwko przedsiębiorcy oraz roszczenia z tytułu najmu i dzierżawy do wysokości dwudziestu tysięcy złotych, a także roszczenia w sprawie o naprawienie szkód wynikających z naruszenia przepisów o znakach towarowych oraz naruszenia wzorów użytkowych, patentu, wzoru zdobniczego, topografii układu scalonego, oznaczeń geograficznych, jak również roszczeń wynikających z naruszenia autorskich praw majątkowych i naruszeniu przepisów o ochronie środowiska (proponowany art. 753¹).

Rozszerzając zakres spraw prowadzących do zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu zabezpieczającym stworzono również możliwość wydania wyroku z uznania zasądzającego niezaspokojone roszczenie w sprawach, w których wcześniej wydano postanowienie zabezpieczające (proponowany art. 753²).

Szczegółowe rozwiązania:

1. Zakres stosowania postępowań zabezpieczających .

Proponowane w art. 730 projektu rozwiązanie precyzujące przedmiotowy zakres postępowania zabezpieczającego jest zgodne ze wskazanym już wyżej celem postępowania zabezpieczającego. Przepis ten dobitnie podkreśla, że zabezpieczenie może być udzielone w każdej sprawie oraz każdemu uczestnikowi postępowania cywilnego.

Proponowane sposoby zabezpieczenia (art. 747, 753¹, 755) oraz podstawy udzielenia zabezpieczenia podane w art. 730¹ precyzują wspomniany już wcześniej cel postępowania zabezpieczającego.

2. Podstawy zabezpieczeń.

W proponowanym art. 730¹ wskazano okoliczności, których istnienie uzasadnia udzielenie ochrony prawnej w drodze postępowania zabezpieczającego, a które w nauce nazywane są podstawami zabezpieczenia.

Rozwiązanie przyjęte w tym przepisie wprowadza tylko dwie podstawy. Są nimi:

1) uprawdopodobnienie istnienia roszczenia, które ma być zabezpieczone oraz 2) interes

prawny w uzyskaniu zabezpieczenia. Jednocześnie art. 730¹ § 2 precyzuje pojęcie interesu prawnego jako podstawy zabezpieczenia. Proponowane rozwiązanie jest bardziej czytelne od obecnego rozwiązania zawartego w k.p.c., a ponadto znacznie upraszcza problematykę podstaw zabezpieczenia. Dotychczas bowiem istnieje sześć podstaw zabezpieczenia wzajemnie się krzyżujących (art. 730; 737; 753; 755 obecnego brzmienia k.p.c.), co utrudnia ich stosowanie w praktyce.

3. Sposoby zabezpieczenia.

Projekt znacznie rozszerza katalog sposobów zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Obok znanych dotychczas sposobów zabezpieczenia takich, jak zajęcie ruchomości, wierzytelności i praw oraz ustanowienie hipoteki przymusowej i zakazu zbywania nieruchomości, wprowadzono zakaz pobierania pieniędzy z rachunków bankowych, a także zarząd nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym dłużnika. Wprowadzono też zakaz zbywania spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego, spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego lub prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej (proponowany art. 747).

Rozszerzenie sposobów zabezpieczenia jest konieczne w związku z nowym określeniem celu postępowania zabezpieczającego. Szerszy katalog sposobów zabezpieczenia odpowiada potrzebom praktyki. Umożliwi wybór optymalnego sposobu w zależności od sytuacji materialnej obowiązanego.

Projekt przewiduje nadto nową regulację wykonania zabezpieczeń w wypadku zajęcia rachunku bankowego oraz zajęcia prawa wynikającego z papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu (proponowane art. 752¹, 752²).

Nowe rozwiązanie jest przystosowane do potrzeb postępowania zabezpieczającego i ma na celu pełne ujawnienie istoty tego postępowania, którą - jak już wspomniano - jest zapewnienie w zasadzie tymczasowej ochrony prawnej. Stąd też odbiega ono od rozwiązań przyjętych w prawie egzekucyjnym.

Proponuje się też nowe uregulowanie sposobu zabezpieczenia przez zarząd przymusowy (proponowany art. 752⁵).

To rozwiązanie umożliwi stronom (wierzycielowi i dłużnikowi) ukształtowanie w drodze umowy zarządu przymusowego, a także umożliwi zaspokojenie wierzyciela w sytuacji, gdy wierzyciel w postępowaniu zabezpieczającym będzie mógł być zaspokojony.

Projekt reguluje też wykonanie zabezpieczenia na majątku wspólnym małżonków w sytuacji, gdy postanowienie o ustanowieniu zabezpieczenia wydane jest przeciwko jednemu z małżonków. Wprowadzono jednocześnie rozwiązanie umożliwiające ochronę praw małżonka dłużnika (proponowany art. 743¹).

4. Zaspokojenie w drodze postępowania zabezpieczającego.

Oprócz rozszerzenia katalogu spraw, w których dopuszczalne jest zaspokojenie wierzyciela w drodze postępowania zabezpieczającego, projekt reguluje sytuację, gdy osoba zobowiązana postanowieniem o zabezpieczeniu uzna roszczenie.

Proponuje się w takim wypadku wydanie na posiedzeniu niejawnym wyroku z uznania (proponowany art. 753²). Proponowane rozwiązanie ma na celu usprawnienie postępowania w sytuacji, gdy obowiązanym uzna roszczenie, które wcześniej zostało zabezpieczone.

5. Wykonalność i skuteczność postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia.

Celem uproszczenia postępowania zabezpieczającego proponuje się, aby postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia było natychmiast wykonalne. Nadawanie zaś klauzuli wykonalności winno następować z urzędu (proponowany art. 743).

6. Tryb wykonania postanowienia.

Z uwagi na różnorodność proponowanych sposobów zabezpieczenia proponuje się wyraźne uregulowanie, że wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu odbywa się w zależności od charakteru orzeczonego sposobu zabezpieczenia - bądź przez odpowiednie stosowanie przepisów o egzekucji, bądź też stosowanie przepisów o innym postępowaniu wykonawczym właściwym dla danego sposobu zabezpieczenia (proponowany art. 743).

7. Obrona obowiązanego.

Oprócz dotychczasowych form obrony pozwanego proponuje się wprowadzenie upadku zabezpieczenia w sytuacji, gdy obowiązanym złoży na rachunek depozytowy sądu

sumę wystarczającą na zaspokojenie. Zajęcie bowiem mienia obowiązanego, a zwłaszcza środków produkcji, jest bardzo uciążliwym sposobem zabezpieczenia, przekraczającym niejednokrotnie potrzebę ochrony praw uprawnionego. Aby ułatwić ochronę praw obowiązanego proponuje się, złożenie do depozytu sumy żądanej przez uprawnionego co powodowałoby upadek zabezpieczenia z mocy prawa (proponowany art. 742). Jednocześnie proponuje się wprowadzenie obowiązku wskazania takiej sumy już we wniosku o dokonanie zabezpieczenia w sprawach dotyczących zabezpieczeń roszczeń pieniężnych (proponowany art. 736).

Proponuje się też uregulowanie upadku zabezpieczenia w sytuacji, gdy uprawniony uzyska korzystne dla siebie rozstrzygnięcie (proponowane art. 754¹ i 757). Uprawniony po wygraniu postępowania rozpoznawczego powinien bowiem jak najszybciej egzekwować swoje roszczenie. Jakikolwiek przedłużanie postępowania zabezpieczającego ponad niezbędną potrzebę stwarza niepewność stanu prawnego. Może też być prowadzone dla szkodliwych obowiązanego. Dlatego proponuje się, że jeżeli uprawniony po wygraniu sprawy nie zażąda prowadzenia egzekucji z przedmiotu zajętego w ramach zabezpieczenia w terminie miesiąca od zakończenia postępowania w sprawie, to zabezpieczenie upada. W sprawach, w których zapadają orzeczenia nie podlegające egzekucji przewidziano również, co do zasady, upadek zabezpieczenia w tym terminie, jeżeli sąd nie postanowi inaczej (proponowany art. 757).

8. Inne kwestie.

(i) Dostosowano terminologię do nowego celu postępowania zabezpieczającego.

W miejsce "wierzyciel" i "dłużnik" wprowadzono pojęcia "uprawniony" i "obowiązany" jako pojęcia bardziej ogólne i odnoszące się do wszystkich stosunków prawnych, których postępowanie zabezpieczające może dotyczyć.

(ii) Zrezygnowano z dotychczasowego pojęcia "zarządzenie tymczasowe". Dla jasności ustawy używa się określenia: „postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia”.

- (iii) Proponowany model postępowania zabezpieczającego daje uprawnionemu szereg korzyści. Dlatego też przyjęto, zgodnie z zasadą kontryktoryjności, że podmiot starający się o udzielenie zabezpieczenia powinien tak przygotować wniosek, aby sąd mógł udzielić zabezpieczenia w krótkim terminie bez konieczności podejmowania czynności przygotowawczych. Stąd też proponowane jest rozwiązanie, że wniosek, który nie odpowiada wymogom formalnym, podlega zwrotowi bez wzywania do uzupełnienia braków formalnych. Proponuje się też, by w postępowaniu zabezpieczającym sąd orzekał o żądaniu wniosku na podstawie przedłożonego materiału (proponowany art. 738). Proponowane rozwiązania mają zmobilizować wnioskodawców do starannego przygotowania i opracowania wniosków o udzielenie zabezpieczenia, co niewątpliwie usprawni całe postępowanie.
- (iv) Uregulowano problematykę składania sum do depozytu. Ponieważ termin „depozyt” używany był w k.p.c. w różnym znaczeniu zmieniono terminologię. Dla depozytów ustanawianych w ramach postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego wprowadzono nową nazwę „rachunek depozytowy sądu”. Pozwoli to uniknąć niejasności, jakie powstają obecnie. Jednocześnie uregulowano skutki prawne składania sum na rachunku depozytowym sądu, umożliwiające obowiązanemu umieszczenie tych sum na rachunku oprocentowanym. Pozwoli to na uniknięcie strat związanych z inflacją (art. 752).
- (v) Proponuje się, aby przepis dotyczący sposobu zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych zawierał również przykładowe wyliczenie tych sposobów zabezpieczenia. Taka regulacja jest bardziej czytelna (proponowany art. 755).
- (vi) W związku z projektowanymi nowymi uregulowaniami sądownictwa polubownego, w których przewiduje się że sąd polubowny będzie miał prawo wydawania zarządzeń tymczasowych, uregulowano możliwość uchylecia lub zmiany tych zarządzeń przez sąd powszechny (proponowany art. 742¹).

- (vii) Proponowane w art. 730-757 zmiany wymuszają też zmiany w innych przepisach dotyczących postępowania zabezpieczającego.

Przede wszystkim zmiany w art. 445. Zbędny też stał się art. 443, stąd propozycja jego skreślenia. Zmieniono też pozakodeksowe przepisy dotyczące postępowania zabezpieczającego takie jak art. 10 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

IV. Zmiany dotyczące postępowania egzekucyjnego

Proponowane przepisy w swym założeniu mają usprawnić postępowanie egzekucyjne. Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez:

- a) zmiany dotyczące podstaw egzekucji;
- b) zmianę przepisów umożliwiających wyjawienie majątku dłużnika i zdobywanie informacji o tym majątku przez komornika;
- c) zmiany dotyczące wszczęcia egzekucji i ogólnego biegu egzekucji;
- d) zmianę systemu środków zaskarżania;
- e) zmiany w dotychczasowych sposobach egzekucji;
- f) wprowadzenie nowych sposobów egzekucji takich, jak: uproszczona egzekucja z nieruchomości i egzekucja w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego;
- g) zmianę przepisów o podziale sumy uzyskanej w egzekucji.

Proponuje się też zmiany dotyczące wykonania orzeczeń o opróżnieniu lokalu mieszkalnego.

a) Zmiany dotyczące podstaw egzekucji

1. Założeniem ogólnym zmian było, aby uzyskanie podstawy do wszczęcia egzekucji przez wierzyciela było jak najłatwiejsze. Proponuje się też ograniczenie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności, które w obecnym kształcie jest nadmiernie rozbudowane.

Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności obecnie w wielu wypadkach faktycznie przekształca się w drugi proces, co znacznie wydłuża całe postępowanie, a tym samym utrudnia dochodzenie roszczeń w drodze egzekucji.

2. Zmiany szczegółowe.

- a) proponuje się zmianę art. 776 k.p.c. przez zamieszczenie zapisu, że podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej. Zmiana ta jest potrzebna, bowiem w kilku wypadkach przewiduje się możliwość prowadzenia egzekucji na podstawie orzeczeń bez potrzeby nadawania im klauzuli wykonalności.
- b) proponuje się ograniczenie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika (proponowany art. 787 k.p.c.) przez wyeliminowanie z tego postępowania możliwości orzekania o ograniczeniu odpowiedzialności małżonka dłużnika z majątku wspólnego. Kwestie te powinny być przedmiotem ewentualnego postępowania z powództwa przeciwegzekucyjnego wytoczonego przez małżonka dłużnika.

Zachowując zasadę, że w tych sprawach, w których ma być prowadzona egzekucja z majątku wspólnego małżonków, winna być również przeciwko małżonkowi dłużnika nadana klauzula wykonalności, wprowadzono jednak możliwość dokonania samego zajęcia nieruchomości, a także wierzytelności i praw majątkowych wchodzących w skład majątku wspólnego małżonków, na podstawie tytułu wykonawczego wydanego przeciwko samemu dłużnikowi (proponowane art. 891¹, 910², 923¹ k.p.c.).

Przyjęte rozwiązanie utrudni nieuczciwym dłużnikom wyprowadzanie spod egzekucji mienia wchodzącego w skład majątku wspólnego. Proponując powyższe rozwiązanie stworzono jednocześnie system umożliwiający ochronę praw małżonka dłużnika.

- c) proponuje się rozszerzenie skuteczności tytułu wykonawczego przeciwko zbywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (proponowany art. 789¹ k.p.c.).

Proponuje się, by tytuł taki był także skuteczny wobec nabywcy przez okres jednego miesiąca od daty nabycia. To rozwiązanie umożliwi wierzycielom zbywcy realizowanie ich uprawnień przyznanych im w art. 526 k.p.c. bez potrzeby wytoczenia nowego powództwa.

d) proponuje się wprowadzenie instytucji tytułu wykonawczego skutecznego przeciwko wszystkim.

Taki tytuł zgodnie z proponowanym art. 791 k.p.c. przewidziano dla prowadzenia egzekucji o wydanie ruchomości indywidualnie oznaczonej, nieruchomości lub statku, albo o opróżnienie pomieszczenia. Wprowadzając takie rozwiązanie ustanowiono jednocześnie system ochrony praw osoby, która w dobrej wierze nabyła przedmiot egzekucji od osoby nie będącej dłużnikiem (proponowane art. 791 § 2 i 3 i art. 843).

e) zamierza się uprościć procedurę nadawania klauzul wykonalności wyrokom sądów polubownych.

Obecnie w tych sprawach przewidywane jest postępowanie dwuetapowe. Etap pierwszy to postępowanie o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego. Drugi etap to postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności. Etap ten może być jednak przeprowadzony dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia stwierdzającego wykonalność wyroku sądu polubownego. Takie rozwiązanie znacznie przedłuża postępowanie.

Proponuje się uproszczenie tego postępowania. Samo stwierdzenie skuteczności wyroku sądu polubownego według projektu ograniczone zostało do wyroków nie podlegających wykonaniu w drodze egzekucji.

Natomiast stwierdzenie wykonalności wyroku sądów polubownych nadających się do wykonania w drodze egzekucji ma następować bezpośrednio w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności, w którym sąd powszechny rozstrzygałby również o dopuszczalności wykonania wyroku sądu polubownego (proponowany art. 711 k.p.c.).

f) wprowadza się ułatwienie dla wierzycieli, którzy posiadają tytuły egzekucyjne przeciwko zbywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, a którzy chcą prowadzić egzekucję przeciwko nabywcy przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. Obecnie dla uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko nabywcy wymagane jest, by zbycie zostało stwierdzone dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym (art. 789 obecnego k.p.c.). W praktyce osiągnięcie takich dokumentów jest niezmiernie trudne, uniemożliwia to wierzycielom realizację ich praw. Projekt zmienia tę zasadę. Daje sądowi możliwość nadania klauzuli

wykonalności przeciwko nabywcy na podstawie przyznania przez nabywcę faktu nabycia przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego. Sąd też będzie mógł stosować wobec nabywcy środki przymusu celem zmuszenia go do okazania dokumentu nabycia (proponowany art. 789).

- g) proponuje się zmianę obecnego art. 777 § 1 pkt 4, dotyczącego aktu notarialnego jako tytułu egzekucyjnego, przez umożliwienie poddania się tym aktem egzekucji co do wydania lokalu, nieruchomości lub statku.
 - h) wprowadza się nowy tytuł egzekucyjny. Proponuje się by tytułem egzekucyjnym był akt notarialny, którym egzekucji poddaje się dłużnik rzeczowy nie będący dłużnikiem osobistym (proponowany art. 777 § 1 pkt. 6 i art. 777 § 3). Propozycja ta, jak również zmiana art. 777 § 1 pkt. 4, wychodzi naprzeciw potrzebom praktyki. Coraz częściej bowiem osoby trzecie obciążają swój majątek na zabezpieczenie zobowiązań innych osób. Akt notarialny jako tytuł egzekucyjny umożliwi we wspomnianej sytuacji wierzycielom dochodzenie ich roszczeń bez potrzeby prowadzenia postępowania sądowego.
 - i) w celu umożliwienia prowadzenia egzekucji roszczeń zasądzonych w walutach obcych proponuje się uproszczenie możliwości przeliczenia tych należności na złote polskie. W tym celu proponuje się zmianę art. 783 umożliwiającą komornikowi dokonanie takich przeliczeń.
 - b) Zmiany dotyczące wyjawienia majątku i uzyskania przez komornika informacji o mieniu dłużnika
1. Proponuje się usprawnienie postępowania o wyjawienie majątku w następujący sposób:
- a) poprzez ułatwienie dopuszczalności przeprowadzenia samego postępowania o wyjawienie majątku. Przyjęto jako zasadę, że żądanie wyjawienia jest dopuszczalne, jeżeli z protokołu zajęcia wynika, iż wierzyciel nie uzyskał zaspokojenia. Zachowano przy tym dopuszczalność wyjawienia majątku przed wszczęciem egzekucji, jeżeli wierzyciel uprawdopodobni, że spodziewana egzekucja nie doprowadzi do jego zaspokojenia (proponowany art. 914);
 - b) poprzez uproszczenie samego postępowania o wyjawienie majątku. Dotychczasowe postępowanie jest dwuetapowe. Etap pierwszy to zobowiązanie dłużnika do

wyjawienia majątku. Etap drugi to złożenie wykazu majątku przez dłużnika; etap ten zasadniczo może nastąpić po uprawomocnieniu się orzeczenia nakazującego wyjawienie.

Projekt przewiduje tylko jeden etap, w którym sąd zobowiązuje dłużnika do wyjawienia majątku i odbiera oświadczenie dłużnika o jego majątku (proponowany art. 915). Jednocześnie proponuje się, by zażalenie na postanowienie sądu nakazującego wyjawienie majątku nie wstrzymywało wykonania tego orzeczenia;

- c) poprzez zmianę systemu środków przymusu. Proponuję się, by obok środków przymusu przewidzianych w k.p.c. wobec osoby odmawiającej wykonania czynności, stosowano także areszt, jak wobec świadka odmawiającego zeznań, z tym, że sąd mógłby orzekać jednorazowo areszt do jednego miesiąca (proponowany art. 916 k.p.c.). Przewiduje się też stosowanie przymusu w zakresie doprowadzania osoby, która ma wyjawić majątek.

2. Uzyskanie informacji o majątku dłużnika.

W celu ułatwienia uzyskania przez komornika informacji o majątku dłużnika proponuje się zmianę art. 761 k.p.c.

Nowe rozwiązania wyraźnie precyzują, od kogo komornik mógłby uzyskać informacje oraz jakiej treści. Dotychczasowa redakcja art. 761 k.p.c. jest zbyt mało precyzyjna, przez co powstają wątpliwości co do stosowania tego przepisu.

c) Zmiany dotyczące wszczęcia egzekucji i biegu egzekucji

1. Zmiany dotyczące właściwości komornika

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 133, poz. 882 ze zm) wprowadziła tzw. wolny wybór komornika (art. 8 cytowanej ustawy).

Realizacja tej zasady nasuwa szereg problemów w praktyce. Bardzo często utrudnia dalszym wierzycielom dochodzenie ich roszczeń. Ustawa o komornikach nie jest przedmiotem nowelizacji w omawianym projekcie zmian k.p.c.. Uważamy jednak, że nowelizując k.p.c. należy przynajmniej w jakimś stopniu złagodzić negatywne skutki związane z wprowadzeniem do naszego prawa tzw. wolnego wyboru komornika. Dlatego też proponuje się nową treść art. 775¹, według którego komornik, który nie będąc właściwy według k.p.c. przyjął sprawę jednego wierzyciela, będzie miał obowiązek przyjęcia spraw innych wierzycieli, jeżeli wnoszą oni o prowadzenie egzekucji według tego samego sposobu, co pierwszy wierzyciel. Takie rozwiązanie wyeliminuje, przynajmniej w pewnym stopniu, przekazywanie spraw między komornikami w trybie art. 773¹ § 1 k.p.c., co z reguły pociąga za sobą znaczną przewlekłość postępowania, w szczególności tych postępowań egzekucyjnych, które zostały wszczęte później. Dzieje się to ze szkodą dla wierzycieli tych egzekucji.

Proponowane rozwiązanie powinno więc przyspieszyć i usprawnić postępowanie egzekucyjne prowadzone przez komornika na rzecz wielu wierzycieli.

2. Informowanie osób trzecich o postępowaniu egzekucyjnym.

W obowiązującym stanie prawnym uregulowane jest jedynie informowanie stron o przebiegu postępowania egzekucyjnego (art. 763 k.p.c.). Brak jest natomiast przepisów, które by umożliwiały informowanie osób trzecich o toczących się egzekucjach. Takie rozwiązanie jest niekorzystne dla innych wierzycieli.

W celu umożliwienia innym wierzycielom podjęcia obrony ich praw, w tym także przyznanych im przez prawo materialne (np. art. 458 k.c.), proponuje się wprowadzenie przepisu umożliwiającego organom egzekucyjnym informowanie wierzycieli o egzekucjach toczących się przeciwko ich dłużnikom (art. 760¹ projektu).

3. Zawiadomienie zastawnika zastawu rejestrowego.

Z uwagi na charakter prawny zastawu rejestrowego proponuje się wprowadzenie obowiązku zawiadomienia zastawnika zastawu rejestrowego o zajęciu przedmiotu obciążonego zastawem, w tym celu, aby zastawnik mógł również dochodzić swych roszczeń w drodze egzekucji. Ponadto proponuje się ustanowienie obowiązku zaciągnięcia

informacji z centralnej informacji o zastawach rejestrowych, czy dłużnik nie jest zastawcą, jak również obowiązek powiadomienia zastawnika o egzekucji. Ten obowiązek ciążyłby na komorniku w razie egzekucji prowadzonej przeciwko przedsiębiorcy o świadczenie ponad 20.000,00 zł oraz w razie egzekucji skierowanej do pojazdu mechanicznego, gdy komornik nie znalazł u dłużnika dowodu rejestracyjnego samochodu (proponowany art. 805¹), a także w razie egzekucji z nieruchomości, gdyby w ramach tej egzekucji zajęto składniki, które z mocy prawa obejmuje hipoteka, oraz sumy ubezpieczenia tych składników (proponowany 929 § 3 i 947 § 1¹).

4. Powołanie biegłego.

Z uwagi na ograniczone możliwości kontrolowania przez komornika w postępowaniu egzekucyjnym treści opinii biegłego proponuje się, by biegłym mógł być wyłącznie biegły z listy sądowej. Gdyby zaś na liście nie było biegłych danej specjalności, biegłego powoływałby sąd. Wyjątek od tej zasady wprowadza się tylko w egzekucji z nieruchomości, gdyż tam zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi wyceny nieruchomości, biegłym może być tylko rzeczoznawca majątkowy uprawniony do wyceny nieruchomości (proponowane art. 813, 948 § 1).

5. Możliwość ponownego podjęcia egzekucji w sprawach o naruszeniu posiadania po jej zakończeniu.

Proponuje się, aby taka możliwość istniała gdy dłużnik naruszy posiadanie w okresie do sześciu miesięcy po zakończeniu egzekucji przywracającej posiadanie. Obecny termin trzech miesięcy jest zbyt krótki i nie chroni dostatecznie posiadacza, którego posiadanie naruszono (proponowany art. 817).

6. Skutki zbycia w toku egzekucji przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego albo ich przekształcenia.

Proponuje się wyraźne wprowadzenie do k.p.c. zasady, że zbycie lub przekształcenie dłużnika będącego osobą prawną nie ma wpływu na bieg egzekucji (proponowany art. 819¹).

7. Zmiany w przepisach dotyczących ograniczeń egzekucji.

Proponuje się by do przedmiotów nie podlegających egzekucji niezbędnych do wykonywania osobistej pracy zarobkowej przez dłużnika nie zaliczać pojazdów mechanicznych. Ponadto proponuje się usunięcie przepisu odnoszącego się do jednostek gospodarki uspołecznionej, gdyż wobec usunięcia tego pojęcia z naszego prawa zapis ten jest obecnie bezprzedmiotowy (proponowane zmiany art. 831).

d) Zmiany dotyczące systemu środków zaskarżenia

Proponowane zmiany dotyczące systemu środków zaskarżenia są następujące:

a/ zredukowano ilość środków zaskarżenia do skargi na czynności komornika i zażalenia (proponowane art.767, 767²–767⁴).

Usunięto z naszego prawa zarzuty na oszacowanie ruchomości i zarzuty na plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji.

b/ znacznie ograniczono dopuszczalność zażalenia na postanowienia sądu;

c/ zmieniono tryb składania skargi na czynności komornika. Proponuje się, by skargę składano do sądu a odpis skargi doręczano komornikowi, który w terminie 3 dni obowiązany będzie uzasadnić zaskarżone czynności i akta sprawy przekazać sądowi. Proponowane rozwiązanie powinno usprawnić postępowanie ze skargi na czynności komornika, gdyż stworzy to możliwość uchylecia wadliwych czynności przez samego komornika bez potrzeby wydawania orzeczenia przez sąd (proponowane art. 767 i art. 767¹ – 767³ k.p.c.).

d/ usunięto z naszego prawa instytucję skargi na czynności komornika uregulowaną dotychczas w art. 767¹ k.p.c.

W drodze skargi małżonek dłużnika może obecnie podnosić zarzuty, że egzekwowane roszczenie nie podlega zaspokojeniu z majątku wspólnego małżonków. Są to kwestie materialnoprawne. Z uwagi na ich naturę powinny być więc rozpoznawane w postępowaniu z powództwa przeciwegzekucyjnego małżonka dłużnika. Skarga na czynności komornika nie jest przystosowana do rozstrzygania tego typu zagadnień, dlatego proponuje się jej usunięcie w opisywanej sytuacji.

e/ wprowadzono jaśniejszą redakcję art. 840 k.p.c. oraz rozszerzenie możliwości stosowania tego przepisu do tych przypadków, gdy egzekucja prowadzona jest na podstawie samego tytułu egzekucyjnego.

e) Zmiany w dotychczasowych sposobach egzekucji

1. Zmiany w egzekucji z ruchomości.

a/ proponuje się wprowadzenie zasady, że każdą ruchomość w postępowaniu egzekucyjnym można zbyć w drodze sprzedaży z wolnej ręki (proponowany art. 864¹). Propozycja ta ma na celu usprawnienie egzekucji. Jednocześnie proponuje się wprowadzenie cen minimalnych, by sprzedaż nie była dla dłużnika krzywdząca;

b/ proponuje się regulację zbycia ruchomości, na których sprzedaż wymagane jest zezwolenie (proponowany art. 866¹). Brak takiego przepisu faktycznie uniemożliwia prowadzenie egzekucji z tych przedmiotów.

c/ proponuje się, by regulacja sprzedaży przedmiotów ze złota, platyny a także wyrobów artystycznych i zabytkowych, była zawarta w k.p.c. Stąd proponowany art. 866². Dotychczas problem ten uregulowany jest w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie czynności komorników, a więc akcie niskiego rzędu, co nie jest rozwiązaniem właściwym.

2. Zmiany w przepisach o egzekucji z wynagrodzenia za pracę.

Proponuje się zmianę terminu „zakład pracy” na „pracodawca”. Zmiany te mają na celu dostosowanie terminologii k.p.c. do terminologii przyjętej obecnie w prawie pracy.

3. Zmiany dotyczące egzekucji z rachunku bankowego.

a) proponuje się zmianę skutków zajęcia. Obecne rozwiązanie zawarte w art. 890 k.p.c. umożliwia nieuczciwym dłużnikom usunięcie spod zajęcia znajdujących się na zajętych rachunku pieniędzy. Projekt zmienia to radykalnie. Proponuje się, by wszelkie wypłaty z zajętego rachunku mogły być dokonane wyłącznie za zgodą sądu. Na postanowienie sądu odmawiające wypłat nie będzie służyło zażalenie. Możliwość wyrażenia takiej zgody przez sąd mogłaby dotyczyć tylko wypłaty wynagrodzenia za pracę do wysokości najniższego wynagrodzenia przez okres trzech miesięcy.

b) proponuje się uregulowanie zbiegu kilku egzekucji do jednego rachunku bankowego. Propozycja zmierza do tego, by wierzyciel, który później zajął rachunek bankowy, nie tracił swych praw (proponowany art. 889 § 3).

c) proponuje się uregulowanie egzekucji z rachunków wspólnych (proponowany art. 891¹). Takie rachunki występują w praktyce bardzo często. Dotychczas brak jest takiej regulacji, co uniemożliwia w praktyce prowadzenie egzekucji z rachunków wspólnych.

4. Zmiany dotyczące egzekucji z innych wierzytelności.

Proponuje się uregulowanie egzekucji z papierów wartościowych niedopuszczonych do publicznego obrotu (proponowany art. 901 § 4), a także możliwość egzekucji z weksli przez ich sprzedaż (proponowany art. 901 § 5 i § 6). Rozwiązania te mają usprawnić egzekucję z takich papierów wartościowych.

5. Zmiany dotyczące egzekucji z innych praw majątkowych.

Dla jasności redakcji k.p.c. egzekucja z innych praw majątkowych została wyodrębniona i uregulowana osobno. Za takim rozwiązaniem przemawia charakter prawny tych praw majątkowych.

Proponuje się wprowadzenie osobnego przepisu regulującego zajęcie, a także regulację skutków zajęcia prawa (proponowane art. 910 i 910²).

Ponadto proponowane zmiany przepisów dotyczących egzekucji z praw majątkowych polegają na wprowadzeniu do naszego prawa przepisów wprost regulujących egzekucję:

- a) z praw dłużnika przysługujących mu na wypadek wystąpienia ze spółki cywilnej lub jej rozwiązania (proponowane art. 911¹ k.p.c.);
- b) z udziału w spółce prawa handlowego (proponowane art. 911² k.p.c.);
- c) z praw z patentu, z rejestracji wzoru użytkowego, wzoru zdobniczego, topografii układu scalonego (proponowany art. 911³);
- d) z papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu (proponowane art. 911⁸ k.p.c.).

Oprócz tych nowych rozwiązań zmieniono też przepisy, które odnoszą się w ogóle do egzekucji z wierzytelności i praw majątkowych. Zmiana ta powinna znacznie przyspieszyć egzekucję i zwiększyć jej efektywność.

Do takich rozwiązań należy zaliczyć:

- a/ uregulowanie możliwości sprzedaży zajętego prawa, w tym również sprzedaż z wolnej ręki (proponowany art. 911⁷ k.p.c.);
- b/ unormowanie dotyczące opisu zajętego prawa (proponowany art. 911 k.p.c.).

6. Zmiany dotyczące egzekucji z nieruchomości.

Wśród przepisów o egzekucji z nieruchomości, oprócz wspomnianych już zmian dotyczących możliwości zajęcia nieruchomości wchodzących w skład majątku wspólnego małżonków na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko jednemu z nich (proponowany art. 923¹), proponowane jest ograniczenie możliwości wniesienia zażalenia na postanowienie dotyczące ogłoszenia o licytacji (skreślenie art. 961), usunięcie postępowania w sprawie pierwokupu (skreślenie art. 944) oraz skrócenie terminu do dokonania obwieszczenia o licytacji (proponowany art. 955). Proponuje się nadto, by z art. 1000 k.p.c. usunięto ten jego fragment, który obecnie jest już bezprzedmiotowy.

7. Zmiany dotyczące egzekucji przez zarząd przymusowy.

Dotychczasowa regulacja egzekucji przez zarząd przymusowy była zbyt lakoniczna, co w praktyce nasuwało poważne problemy interpretacyjne.

Propozycja zmian idzie w kierunku rozbudowy tych przepisów i ich jaśniejszej redakcji.

Proponuje się przede wszystkim:

- a) możliwość umownego powołania zarządu (art. 1064⁸);
- b) uregulowanie dopuszczalności wszczęcia takiej egzekucji, gdy wcześniej skierowano już egzekucję do składników mienia wchodzącego w skład przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 1064⁴);

c) uregulowanie zbiegu egzekucji przez zarząd przymusowy i egzekucji skierowanej do składnika mienia wchodzącego w skład zarządzanego majątku (art. 1064¹⁰);

d) uregulowanie wydatkowania dochodów uzyskiwanych w toku egzekucji, w tym sposób zaspokajanie wierzycieli (art. 1064⁹).

f) Nowe sposoby egzekucji

1. Uproszczona egzekucja z nieruchomości.

Proponuje się, aby ten sposób egzekucji dotyczył nieruchomości gruntowej, a także nieruchomości budowlanej przed zakończeniem budowy. Przyjmuje się w tym trybie zasadniczo, że sprzedaż tych nieruchomości nastąpi z wolnej ręki (proponowany art. 1013³).

Dopiero w razie, gdyby sprzedaż z wolnej ręki nie doszła do skutku, zbycie następuje przez licytację, którą będzie prowadził komornik. Przybicia udzielałby sąd, który jednocześnie kontrolowałby przebieg całej egzekucji i w razie wątpliwości kierowałby sprawę do trybu zwykłego (proponowane art. 1013⁵).

2. Egzekucja przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego.

Proponuje się wprowadzenie do k.p.c. jako nowego sposobu egzekucji egzekucję przez sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (proponowany art. 1064¹²-1064²⁰ k.p.c.). Doświadczenie bowiem wyniesione z postępowania upadłościowego uczy, że zbycie przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego jako zorganizowanej całości gospodarczej przynosi większe zyski, niż osobna sprzedaż poszczególnych składników wchodzących w ich skład.

Te pozytywne doświadczenia powinny być wykorzystane w celu usprawnienia postępowania egzekucyjnego.

Sam projekt egzekucji z przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego wzorowany jest na rozwiązaniach znanych postępowaniu upadłościowemu. Przewiduje się, że egzekucję tę prowadzić będzie sąd, który wszczynając postępowanie ustanowi zarządcę nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem (proponowane art. 1064¹², 1064¹³ k.p.c.).

Zarządca sporządzi niezwłocznie bilans przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego (art. 1064¹⁵ k.p.c.).

Sama sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego następuje przez zarządcę zasadniczo w trybie sprzedaży z wolnej ręki (art. 1064¹⁶ k.p.c.). Dopiero, gdy sprzedaż ta nie dojdzie do skutku, nastąpi sprzedaż w drodze licytacji. Będzie to jednak tylko licytacja ofert. Sama sprzedaż przedsiębiorstwa lub gospodarstwa - podobnie jak w postępowaniu upadłościowym - nastąpi w drodze umowy zawartej pomiędzy zarządcą a licytantem, który zaoferował najwyższą cenę i cenę tę uiszczył (proponowany art. 1064¹⁸).

Przyjęto jednocześnie, że nabywca odpowiada solidarnie z dłużnikiem za zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa rolnego, ujawniane w toku postępowania egzekucyjnego, a także za te, o których mógł się dowiedzieć przy zachowaniu należytej staranności (proponowane art. 1964²⁰ k.p.c.). Celem tego przepisu jest, by sama sprzedaż nie wpłynęła negatywnie na działalność przedsiębiorstwa lub gospodarstwa.

Proponuje się też, aby pozostały w mocy zobowiązania zabezpieczone rzeczowo, przez wpis hipoteki lub ustanowienie zastawu rejestrowego, zastawu posesoryjnego lub wpis w innym rejestrze. Wartość tych obciążeń zaliczona jednak zostanie na poczet ceny nabycia (proponowany art. 1064¹⁹).

Proponuje się również, by na poczet ceny nabycia można było zaliczyć wartość zobowiązań, za które nabywca odpowiada solidarnie z dłużnikiem, jeżeli wierzytelności te spłacił lub je przejął (proponowany art. 1064²⁰ § 3).

g) Propozycje zmian dotyczące podziału sumy uzyskanej w egzekucji

Proponowane zmiany dotyczą przede wszystkim postępowania w przedmiocie sporządzania planu podziału sumy uzyskanej w egzekucji z nieruchomości oraz egzekucji przez zarząd przymusowy. Zakłada się, że w egzekucji z nieruchomości projekt planu podziału sporządzi komornik. Sąd zaś jedynie będzie projekt ten zatwierdzał (art. 1035). W egzekucji przez zarząd przymusowy plan podziału sumy uzyskanej w egzekucji sporządzi zarządca (art. 1064¹¹).

Proponuje się ponadto, by w podziale sumy uzyskanej w egzekucji mógł uczestniczyć również zastawnik zastawu rejestrowego, nawet jeżeli nie uczestniczył w egzekucji (proponowane zmiany do art. 1034 i 1036).

Konsekwencją wprowadzonych zmian systemu środków zaskarżenia, o których była wcześniej mowa, jest zmiana sposobu zaskarżenia planu podziału sumy uzyskanej w egzekucji. W miejsce zarzutów wprowadza się skargę na czynności komornika i zażalenie (art. 1027).

h) Propozycje zmian dotyczących wykonania orzeczenia o opróżnieniu lokalu mieszkalnego

Projekt zmian wychodzi z założenia, że dokonywanie eksmisji z lokalu mieszkalnego bez dania eksmitowanemu jakiegokolwiek pomieszczenia jest niehumanitarne i z tej racji nie może być dopuszczone przez prawo. Dlatego też proponowane zmiany art. 1046 k.p.c. przewidują obowiązek dostarczenia eksmitowanemu dłużnikowi jakiegoś pomieszczenia. Może to być pomieszczenie bardzo skromne, ale powinno być eksmitowanemu zapewnione. Zakłada się, że bliższe określenie tego pomieszczenia zawarte zostanie w rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości. Proponowane rozwiązanie nie usprawni egzekucji dotyczącej opróżnienia lokalu. Względy humanitarne uniemożliwiają jednak przyjęcie innych rozwiązań.

Część trzecia

Zmiany innych ustaw

Proponowane zmiany innych ustaw dotyczą przepisów szczególnych odnoszących się do postępowania zabezpieczającego, zawartych w ustawie o księgach wieczystych i hipotece (art. 10) oraz ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (art. 21).

Proponowane zmiany tych ustaw są dostosowane do zmian w k.p.c.

Proponuje się usunięcie odrębności postępowania zabezpieczającego wprowadzonych tymi ustawami. Istnienie tych odrębności już w obecnym stanie prawnym

budzi zastrzeżenia. Tym bardziej będzie nieuzasadnione po dokonaniu proponowanych zmian w k.p.c.

Ocena skutków regulacji

Projekt dotyczy nieograniczonego kręgu podmiotów – każdej osoby fizycznej, prawnej, jednostki organizacyjnej czy organizacji, która może występować jako strona lub uczestnik postępowania cywilnego.

Celem proponowanych zmian jest uproszczenie i usprawnienie postępowania, zwłaszcza w zakresie postępowania zabezpieczającego i egzekucyjnego.

I tak zmiany proponowane w części pierwszej kodeksu wzmacniają zasadę kontradyktoryjności, zasadę równouprawnienia stron oraz eliminują unormowania regulujące tzw. zasadę prawdy obiektywnej. Ponadto zmiany te dokonują niezbędnej korekty właściwości rzeczowej, umożliwiają reprezentację przez rzecznika patentowego, wprowadzają szerszą możliwość korzystania z postępowania uproszczonego, podnoszą poziom profesjonalizmu w postępowaniu kasacyjnym (udział Prokuratora Generalnego, przymus adwokacki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym).

W zakresie postępowania zabezpieczającego – poza jego wyodrębnieniem – proponuje się rozszerzenie zakresu jego zastosowania tak, by umożliwiała ono prawną ochronę wszystkich podmiotów postępowania i zaspokojenie ich roszczeń. W szerszym zakresie wprowadza się możliwość uzyskania zaspokojenia już na etapie zabezpieczenia.

W postępowaniu egzekucyjnym proponuje się ograniczenie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności, co ułatwia i przyspiesza dochodzenie roszczenia w drodze egzekucji. Zmiany ułatwiają również uzyskiwanie informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji, zarówno przez komornika, jak i przez wierzyciela – poprzez uproszczenie i skrócenie postępowania o wyjawienie majątku, zmianę systemu środków przymusu. Poza szeregiem zmian dotyczących właściwości komornika, uproszczonego systemu środków zaskarżania oraz dotychczasowych sposobów egzekucji, proponuje się również wprowadzenie dwóch nowych sposobów egzekucji: uproszczonej egzekucji

z nieruchomości oraz egzekucji przez sprzedaż przedsiębiorstwa i gospodarstwa rolnego. Ponadto zmiany dotyczą sporządzania planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji oraz wykonywania orzeczenia o opróżnieniu lokalu mieszkalnego zgodnie z zasadami humanitaryzmu. W niezbędnym zakresie proponuje się też dostosowujące do nowych rozwiązań kodeksu zmiany ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz zwalczania nieuczciwej konkurencji.

Wprowadzenie w życie przedmiotowej nowelizacji pośrednio wpłynie pozytywnie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, sytuację i rozwój regionalny. W dłuższej perspektywie czasowej szybkie i skuteczne dochodzenie roszczeń podnosi zaufanie do prawa i wymiaru sprawiedliwości oraz zwiększa pewność obrotu, co jest czynnikiem sprzyjającym rozwojowi społeczno - gospodarczemu.

Zmiana w zakresie właściwości sądów rejonowych polegające na przekazaniu do kognicji sądu rejonowego spraw o wartości przedmiotu sporu do 50.000 zł nie spowoduje znaczącego obciążenia sądów rejonowych. Wpływ sądów okręgowych w 2001 r. we wszystkich sprawach cywilnych to zaledwie 6,45% wpływu wszystkich spraw cywilnych w sądach rejonowych. Przeprowadzona w 2001 r. analiza zmian właściwości polegająca na podniesieniu granicy właściwości sądu rejonowego do 80.000 zł wartości przedmiotu sporu wykazała, że w takim wypadku do sądów rejonowych wpłynie około 100.000 spraw (2,6% wpływu sądów rejonowych w 2001 r.). Proponowana zmiana podnosi granicę właściwości tylko do 50.000 zł, a równocześnie następuje odciążenie sądów rejonowych przez przekazanie do właściwości sądów grodzkich spraw o wartości do 10.000 zł. Tym samym wzrost obciążenia sądów rejonowych będzie znacznie mniejszy. Istotne zwiększenie kognicji sądów grodzkich wiąże się z planami ich rozwoju, zakłada się wzmocnienie ich obsady poprzez przeznaczenie znaczącej części nowych etatów sędziowskich.

Zmiany te w sposób istotny odciążą pierwszoinstancyjne wydziały cywilne sądów okręgowych i sądy apelacyjne. Ma to istotne znaczenie dla szybkości postępowania – skróci czas postępowania w sprawach cywilnych przed sądem okręgowym, a zatem w sprawach najpoważniejszych i skomplikowanych. Przekazanie spraw do właściwości sądów rejonowych i grodzkich ułatwi również stronom dostęp do sądu.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą żadnych obciążeń dla budżetu państwa.

Projekt był konsultowany z samorządami zawodów prawniczych (adwokatów, radców prawnych, komorników), Krajową Radą Sądownictwa i Sądem Najwyższym, Narodowym Bankiem Polskim i Związkiem Banków Polskich. Projekt został też udostępniony szerokiemu kręgowi odbiorców poprzez zamieszczenie na stronie internetowej. Szereg uwag zgłoszonych w toku konsultacji zostało wykorzystanych i wpłynęło w sposób istotny na kształt projektu.

Materia projektowanej nowelizacji – zgodnie z opinią Komitetu Integracji Europejskiej – leży poza zakresem spraw regulowanych przez prawo Unii Europejskiej.

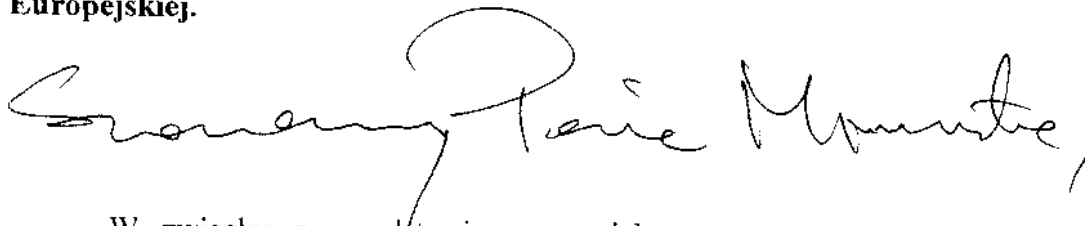

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sekr. Min. DH/2486 /2001/DPE-ksz

Warszawa, 25 września 2002 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, z prawem Unii Europejskiej wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (DZ. U. Nr 106 poz. 494), przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.



W związku z przedstawionym projektem ustawy (pismo nr RM-10-190-02),
pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan
Marek Staszak
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Sprawiedliwości

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU


Danuta Hübner

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2002 r.

w sprawie określenia wykazu organizacji społecznych uprawnionych do działania przed sądem w imieniu lub na rzecz obywateli.

Na podstawie art. 61 § 4 oraz art. 87 § 3 w związku z art. 462 i 585 § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego zarządza się, co następuje:

§ 1. Organizacjami społecznymi, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli w sprawach o roszczenia alimentacyjne, są:

- 1) organizacje, do których zadań statutowych należy udzielanie pomocy rodzinie lub określonym jej członkom,
- 2) organizacje działające w zakresie obrony praw człowieka,
- 3) organizacje zrzeszające emerytów, rencistów i inwalidów,
- 4) organizacje zrzeszające kombatantów i osoby represjonowane,
- 5) organizacje zrzeszające osoby niepełnosprawne oraz organizacje zajmujące się udzielaniem pomocy tym osobom,
- 6) związki zawodowe,
- 7) organizacje zrzeszające rolników.

§ 2. Organizacjami społecznymi, których przedstawiciele mogą być pełnomocnikami w sprawach o ustalenie ojcostwa, o roszczenia alimentacyjne oraz o przysposobienie, są organizacje wymienione w § 1 pkt 1.

§ 3. Organizacjami społecznymi, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli w sprawach z zakresu ochrony konsumentów oraz które mogą wstąpić do postępowania w sprawach z tego zakresu, są:

- 1) organizacje zrzeszające konsumentów,
- 2) organizacje działające w zakresie obrony praw człowieka,
- 3) organizacje naukowo-techniczne i techniczne,
- 4) związki zawodowe,
- 5) organizacje zrzeszające zmotoryzowanych, z wyłączeniem zrzeszających osoby prowadzące działalność gospodarczą w zakresie przewozu.

§ 4. Organizacjami społecznymi, które mogą wstąpić za zgodą powoda do postępowania w sprawach z zakresu ochrony środowiska, są:

- 1) organizacje zajmujące się ochroną i kształtowaniem środowiska,
- 2) organizacje działające w zakresie obrony praw człowieka,
- 3) organizacje mające na celu udzielanie pomocy rodzinie lub określonym jej członkom,
- 4) organizacje naukowo-techniczne i techniczne,
- 5) związki zawodowe,
- 6) organizacje zrzeszające rolników,
- 7) organizacje zrzeszające konsumentów,
- 8) organizacje młodzieżowe,
- 9) organizacje sportowe.

§ 5. Organizacjami społecznymi, które mogą wstąpić za zgodą powoda do postępowania w sprawach z zakresu wynalazczości, są:

- 1) organizacje zrzeszające twórców projektów wynalazczych,
- 2) organizacje naukowo-techniczne i techniczne,
- 3) związki zawodowe,
- 4) organizacje zrzeszające rolników,
- 5) organizacje młodzieżowe.

§ 6. Organizacjami społecznymi, które mogą wszcząć postępowanie w sprawach o roszczenia pracowników ze stosunku pracy, w sprawach o roszczenia członków spółdzielni ze spółdzielczej umowy o pracę oraz w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego, są:

- 1) związki zawodowe,
- 2) organizacje zrzeszające rolników,
- 3) organizacje działające w zakresie obrony praw człowieka,
- 4) organizacje mające na celu udzielanie pomocy rodzinie lub określonym jej członkom,
- 5) organizacje zrzeszające emerytów, rencistów i inwalidów,
- 6) organizacje zrzeszające kombatanów i osoby represjonowane,
- 7) organizacje zrzeszające osoby niepełnosprawne oraz organizacje zajmujące się udzielaniem pomocy tym osobom,
- 8) organizacje naukowo-techniczne i techniczne,
- 9) organizacje młodzieżowe.

§ 7. Organizacjami społecznymi, które mogą wytaczać powództwa na rzecz obywateli, za ich zgodą, w sprawach z zakresu ochrony równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli, oraz w sprawach tych mogą za zgodą powoda wstąpić do to postępowania, są:

- 1) związki zawodowe,
- 2) organizacje zrzeszające rolników,
- 3) organizacje działające w zakresie obrony praw człowieka,
- 4) organizacje mające na celu udzielanie pomocy rodzinie lub określonym jej członkom,
- 5) organizacje zrzeszające emerytów, rencistów i osoby niepełnosprawne oraz organizacje zajmujące się udzielaniem pomocy tym osobom,,
- 6) organizacje zrzeszające kombatanów i osoby represjonowane,
- 7) organizacje młodzieżowe,
- 8) organizacje konsumentów.

§ 8. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 listopada 2000 r. w sprawie określenia wykazu organizacji społecznych uprawnionych do działania przed sądem w imieniu lub na rzecz obywateli (Dz. U. Nr 100, poz. 1080).

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w nowym przepisie art. 61 § 4 kodeksu postępowania cywilnego. Przepis ten upoważnia Ministra Sprawiedliwości do określenia wykazu organizacji społecznych, do których zadań statutowych należy ochrona równości oraz niedyskryminacji, które w tego rodzaju sprawach będą mogły wytaczać powództwa na rzecz obywateli i wstępować do postępowania.

W dotychczasowym stanie prawnym podobne delegacje dla Ministra Sprawiedliwości do określenia wykazów organizacji społecznych uprawnionych do wytaczania powództw na rzecz obywateli i wstępowania do toczącego się postępowania zawarte były w art. 61 § 1 i 2 kpc (w sprawach o roszczenia alimentacyjne oraz w sprawach o ochronę konsumentów), w art. 61 § 3 kpc (w sprawach ochrony środowiska, ochrony konsumentów i ochrony praw z tytułu wynalazczości). Ponadto w art. 87 § 3 kpc upoważniono Ministra Sprawiedliwości do określenia wykazu organizacji uprawnionych do świadczenia zastępstwa procesowego w sprawach o ustalenie ojcostwa i o roszczenia alimentacyjne. Wykonanie tych delegacji stanowiło rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 listopada 2000 r. w sprawie kreślenia wykazu organizacji społecznych uprawnionych do działania przed sądem w imieniu lub na rzecz obywateli (Dz. U. Nr 100, poz. 1080).

Proponuje się pozostawienie w ramach jednego aktu wszystkich wykazów organizacji społecznych, które z mocy wyżej wskazanych przepisów uprawnione są do działania w postępowaniu cywilnym. Projekt rozporządzenia powtarza rozwiązania funkcjonujące dotychczas w rozporządzeniu z dnia 10 listopada 2000 r. w zakresie pozostałych delegacji. W zakresie wykonania dyspozycji art. 61 § 4 kpc projekt przyjmuje identyczną technikę wyznaczenia kręgu uprawnionych organizacji (rezygnacja z „imiennej” listy na rzecz wykazu „podmiotowego”), ze względu na potrzeby praktyki.

Projekt zakłada, że organizacjami upoważnionymi do wytaczania powództw na rzecz obywateli, za ich zgodą, w sprawach z zakresu ochrony równości oraz niedyskryminacji przez bezpodstawne bezpośrednie lub pośrednie zróżnicowanie praw i obowiązków obywateli, są związki zawodowe, organizacje zrzeszające rolników, organizacje działające w zakresie obrony praw człowieka, organizacje mające na celu udzielanie pomocy rodzinie lub określonym jej członkom, organizacje zrzeszające emerytów, rencistów i osoby niepełnosprawne oraz organizacje zajmujące się udzielaniem pomocy tym osobom, organizacje zrzeszające kombatanatów i osoby represjonowane, organizacje młodzieżowe i organizacje konsumentów (§ 7). Te same organizacje byłyby uprawnione również do wstępowania – za zgodą powoda – do toczącego się postępowania w tego rodzaju sprawach.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2002 r.

zmieniające rozporządzenie - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych.

Na podstawie art. 783 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 218, z 1989 r. Nr 53, poz. 315, z 1990 r. Nr 66, poz. 394, z 1992 r. Nr 16, poz. 67, z 1996 r. Nr 70, poz. 334, z 1998 r. Nr 100, poz. 644, z 2000 r. Nr 42, poz. 480 i Nr 117, poz. 1246 oraz z 2001 r. Nr 102, poz. 1123,) wprowadza się następujące zmiany:

1) w podstawie prawnej wydania rozporządzenia oznaczenie „art. 783 § 1” zastępuje się oznaczeniem „art. 783 § 2”;

2) § 213 otrzymuje brzmienie:

„§ 213. 1. Sąd nadaje klauzulę wykonalności w następującym brzmieniu:

"W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej dnia 20.... r. Sąd w poleca i rozkazuje wszystkim urzędom oraz osobom, których to może dotyczyć, aby postanowienia tytułu niniejszego wykonały oraz gdy o to prawnie wezwane będą, udzieliły pomocy".

2. Jeżeli klauzulę wykonalności umieszcza się na wyroku, opuszcza się wyrazy: "W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej".";

3) po § 213 dodaje się § 213a w brzmieniu:

„§ 213a. 1. W wypadku, gdy klauzula wykonalności ma uprawniać do egzekucji w oznaczonym zakresie, pod treścią klauzuli w brzmieniu określonym w paragrafie poprzedzającym należy oznaczyć dokładnie zakres klauzuli według formuły:

"Niniejszy tytuł egzekucyjny uprawnia do egzekucji w zakresie".

2. W wypadku, gdy tytuł egzekucyjny zasądza świadczenie w walutach obcych a przepis szczególnie nie stanowi inaczej, zobowiązanie komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty na walutę polską według średniego kursu złotego w stosunku do walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym przekazanie należności wierzycielowi, należy zamieścić pod treścią klauzuli.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w art. 783 § 2 kodeksu postępowania cywilnego, zobowiązującej Ministra Sprawiedliwości do określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

W dotychczasowym stanie prawnym podobną delegację ustawową zawierał przepis art. 783 § 1 kpc, została ona wykonana w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 1987 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 218 ze zm.). Rozporządzenie to, oprócz art. 783 § 1 kpc w poprzednim brzmieniu, wydane zostało na podstawie art. 38 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.), lecz art. 211 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) utrzymał je w mocy. Ze względu na ścisły związek pomiędzy określeniem treści klauzuli wykonalności, a regulaminem czynności sądowych (określającym m. in. czynności związane z nadawaniem klauzuli), proponuje się zachowanie wspólnego uregulowania.

Projektowana treść brzmienia klauzuli wykonalności jest zbliżona do obecnie funkcjonującej. Istotną zmianą jest natomiast wprowadzenie jednolitej formuły określania zakresu klauzuli oraz nowej formuły uprawniającej komornika do przeliczenia zasądzonej kwoty w walucie obcej na walutę polską. Zmiany te są konsekwencją nowego brzmienia art. 783 kpc.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2002 r.

w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach o opróżnienie lokalu lub pomieszczenia albo o wydanie nieruchomości oraz warunków jakim powinno odpowiadać pomieszczenie tymczasowe.

Na podstawie art. 1046 § 8 Kodeksu postępowania cywilnego zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Przystępując do wykonania tytułu wykonawczego nakazującego opróżnienie lokalu mieszkalnego lub pomieszczenia komornik wzywa dłużnika do dobrowolnego opróżnienia lokalu lub pomieszczenia w wyznaczonym terminie.

2. Termin ten nie powinien być krótszy niż 7 dni i dłuższy niż 30 dni. Określając termin komornik bierze pod uwagę sytuację rodzinną i materialną dłużnika.

3. Przed wezwaniem do opróżnienia lokalu komornik wysłuchuje dłużnika. Wysłuchanie powinno zmierzać do ustalenia:

- 1) jaka jest aktualna sytuacja rodzinna i majątkowa dłużnika i osób wspólnie z nim zamieszkujących,
- 2) danych opiekunów prawnych osób małoletnich lub ubezwłasnowolnionych, wspólnie z dłużnikiem zamieszkujących,
- 3) danych o osobach niepełnosprawnych lub nieporadnych, wymagających stałej pomocy innych osób, wspólnie z dłużnikiem zamieszkujących,
- 4) danych o przysługującym dłużnikowi prawie do innego lokalu mieszkalnego.

4. Wysłuchując dłużnika komornik odbiera od niego oświadczenie, co do lokalu, do którego może nastąpić jego przekwaterowanie.

§ 2. 1. W wypadku, gdy egzekucja obowiązku opróżnienia lokalu mieszkalnego lub pomieszczenia dotyczy osób małoletnich lub ubezwłasnowolnionych komornik niezwłocznie zawiadamia o tym sąd opiekuńczy. W zawiadomieniu należy zamieścić informacje dotyczące oznaczenia stron, tytułu wykonawczego, określonego terminu do opróżnienia lokalu oraz informacje uzyskane w drodze wysłuchania dłużnika.

2. Dalsze czynności komornik podejmie stosownie do orzeczenia sądu opiekuńskiego, określającego miejsce pobytu małoletnich lub ubezwłasnowolnionych.

§ 3. W wypadku, gdy egzekucja obowiązku opróżnienia lokalu mieszkalnego lub pomieszczenia dotyczy osób niepełnosprawnych lub nieporadnych, wymagających stałej pomocy innych osób, komornik zawiadamia o tym kierownika gminnego ośrodka pomocy społecznej lub kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie, ewentualnie również inne osoby lub instytucje mogące udzielić niezbędnej pomocy.

§ 4. Wykonanie tytułu wykonawczego nakazującego opróżnienie lokalu mieszkalnego lub pomieszczenia może nastąpić dopiero po wskazaniu lokalu lub pomieszczenia, do którego przekwaterowanie ma nastąpić.

§ 5. 1. Jeżeli dłużnik posiada prawo do innego lokalu mieszkalnego w tej samej lub pobliskiej miejscowości opróżnienie lokalu polega na przekwaterowaniu do tego lokalu, choćby na skutek tej czynności a jedną osobę zamieszkującą w lokalu miało przypadać mniej niż 5 m² powierzchni mieszkalnej.

2. Przepis ust. 1 nie stosuje się w wypadku, gdy zamieszkanie w pobliskiej miejscowości pogorszy w sposób nadmierny warunki życia osób przekwaterowywanych.

§ 6. Jeżeli dłużnikowi przyznano prawo do lokalu socjalnego lub zamiennego, opróżnienie lokalu polega na przekwaterowaniu do tego lokalu.

§ 7. Jeżeli dłużnik nie posiada prawa do innego lokalu mieszkalnego w tej samej lub pobliskiej miejscowości, do którego może nastąpić przekwaterowanie, ani nie przyznano mu prawa do lokalu socjalnego opróżnienie lokalu może nastąpić jedynie przez przekwaterowanie do pomieszczenia tymczasowego.

§ 8. Przepisów § 5 – 7 nie stosuje się, jeżeli dłużnik wskazał inny lokal.

§ 9. O wskazanie pomieszczenia tymczasowego komornik zwraca się do wierzyciela i gminy.

§ 10. Pomieszczenie tymczasowe powinno:

- 1) nadawać się do zamieszkania ze względu na stan techniczny oraz mieć dostęp do źródła zaopatrzenia w wodę i do ustępu, chociażby urządzenia te znajdowały się poza budynkiem,
- 2) zapewniać co najmniej 5 m² powierzchni mieszkalnej na jedną osobę,
- 3) znajdować się w tej samej miejscowości lub pobliskiej, jeżeli zamieszkanie w tej miejscowości nie pogorszy nadmiernie warunków życia osób przekwaterowywanych.

2. Od wymagań, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, można odstąpić za zgodą osoby przekwaterowywanej.

3. Za pomieszczenie zastępcze uważa się także tymczasowe miejsce noclegowe w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej.

§ 11. Jeżeli dłużnik nie opróżnił dobrowolnie lokalu mieszkalnego lub pomieszczenia komornik zawiadamia go o terminie eksmisji, wskazując lokal lub pomieszczenie, do którego nastąpi przekwaterowanie.

§ 12. W razie choroby dłużnika, członka jego rodziny lub domownika komornik wezwie lekarza celem stwierdzenia, czy wykonanie eksmisji może się odbyć bez oczywistej szkody dla stanu zdrowia chorego i postąpi stosownie do okoliczności.

§ 13. 1. Przed wykonaniem tytułu wykonawczego nakazującego wydanie nieruchomości komornik wysłuchuje dłużnika, po czym doręcza mu wezwanie do wykonania tego obowiązku w określonym terminie.

2. Wysłuchanie powinno zmierzać do ustalenia, jakie czynności będą niezbędne do wprowadzenia wierzyciela w posiadanie nieruchomości.

§ 14. Wykonując tytuł wykonawczy nakazujący opróżnienie lokalu, pomieszczenia lub wydanie nieruchomości komornik, przed usunięciem ruchomości nie będących przedmiotem egzekucji, dokonuje ich opisu.

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach o opróżnienie lokalu lub pomieszczenia albo o wydanie nieruchomości oraz warunków jakim powinno odpowiadać pomieszczenie tymczasowe stanowi wykonanie delegacji ustawowej zawartej w nowym przepisie art. 1046 § 4 kpc.

W dotychczasowym stanie prawnym w zasadzie brak było podobnych rozwiązań, poza rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie czynności komorników (Dz. U. Nr 10, poz. 52 ze zm.). Zawarte w nim przepisy (§§ 151 i 152) nie przystawały do zmienionych warunków wykonywania eksmisji.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z nowym brzmieniem art. 1046 kpc zakłada, że podstawową zasadą wykonywania eksmisji musi być poszanowanie praw człowieka. Stąd – nawet w wypadku orzeczenia eksmisji bez prawa do lokalu socjalnego – nie należy przeprowadzać eksmisji „na bruk”, lecz należy zapewnić eksmitowanemu dłużnikowi pomieszczenie tymczasowe. Równocześnie określenie takiego „minimum egzystencji”, nie może prowadzić do faktycznej niemożliwości wykonania wyroku eksmisyjnego. W projekcie zakłada się, iż o ile w wyroku sądu nie przyznano prawa do lokalu socjalnego, eksmisja powinna przede wszystkim nastąpić do innego lokalu należącego do dłużnika lub członka jego rodziny, innego lokalu wskazanego przez wierzyciela bądź gminę. Za pomieszczenie tymczasowe należy także uważać tymczasowe miejsce noclegowe, o ile nie ma możliwości zapewnienia dłużnikowi innego pomieszczenia tymczasowego. Projekt rozporządzenia reguluje ponadto czynności komornika, jakie zobowiązany jest on podjąć, gdy eksmisja dotyczy osób małoletnich, nieporadnych czy chorych.

Rozwiązania przyjęte w projekcie powinny zapewnić prawidłowy przebieg egzekucji opróżnienia lokalu mieszkalnego.